AGATHA CHRISTIE

Cortina
s*au*
Ultimul şi cel mai de seamă caz al lui Hercule Poirot

I.

Cine oare nu se simte cuprins de o emoție puternică, de o neaşteptată tristețe când retrăieşte o întâmplare de odinioară?

„Am mai trecut prin asta."

De ce oare aceste cuvinte ne tulbură întotdeauna atât de profund?

Iată întrebarea pe care mi-o puneam stând în tren şi privind pe geam peisajul întins al Essex-ului.

Cât timp se scursese de când făcusem aceeaşi călătorie?

Atunci, aveam senzația, ridicolă, că partea cea mai bună a vieții mele trecuse! Fusesem rănit într-un război care pentru mine va rămâne întotdeauna *războiul,* iar acum acel război pălea în comparație cu un al doilea, şi mai îngrozitor.

În anul 1916, tânărului Arthur Hastings i se părea că era matur, în vârstă. Ce puțin pricepeam că pentru mine viața de-abia începea!

Călătoream, deşi eu n-o ştiam, ca să-l întâlnesc pe omul a cărui influență avea să-mi modeleze şi să-mi determine existența. De fapt, mergeam să stau cu bunul meu prieten John Cavendish, a cărui mamă, de curând recăsătorită, avea un conac la țară numit „Styles". Tot ce îmi trecea prin minte era că va fi o reluare plăcută a unor vechi legături, fără să prevăd că în curând mă voi afunda în complicațiile obscure ale unei crime misterioase.

Mă aflam la „Styles", când l-am reîntâlnit pe Hercule Poirot, acel omuleț straniu pe care-l cunoscusem în Belgia.

Cât de bine îmi amintesc de uimirea mea când am văzut urcând pe drumul satului un tip şchiopătând puțin, cu o mustață enormă.

Hercule Poirot! De atunci a fost cel mai drag prieten al meu; influența lui mi-a transformat viața. În tovărăşia lui, urmărind încă un criminal, am cunoscut-o pe soția mea, cea mai devotată şi fermecătoare parteneră pe care şi-o poate dori un bărbat.

Acum ea zace în pământul Argentinei, murind aşa cum îşi dorise, fără să fi apucat să îndure suferințele nesfârşite şi avatarurile unei vârste înaintate. Dar lăsase în urma ei un om foarte nefericit şi singur.

Ah! Dacă aş putea să mă întorc... să-mi trăiesc din nou viața! Dacă s-ar putea să existe iar acea zi din anul 1916 când am călătorit pentru prima oară la „Styles"... Câte transformări au avut loc de-atunci! Ce de goluri printre figurile familiare! Chiar „Styles"-ul fusese vândut de familia Cavendish. John Cavendish murise, iar soția lui, Mary, femeia aceea enigmatică şi fascinantă, trăieşte încă, locuind în Devonshire. Lawrence împreună cu soția şi copiii sunt în Africa de Sud. Transformări — transformări pretutindeni! Dar, destul de ciudat, un singur lucru rămăsese acelaşi. Mă duceam la "Styles" să-l întâlnesc pe Hercule Poirot!

Ce uluit am fost primind scrisoarea sa cu antetul: „Styles Court, Styles, Essex".

Nu-l mai văzusem pe vechiul meu prieten de aproape un an. Când ne-am întâlnit ultima oară am fost profund zguduit şi mâhnit. Era de-acum un om foarte bătrân şi aproape paralizat de artrită. Se dusese în Egipt cu speranța să-şi amelioreze starea sănătății, dar se întorsese şi mai bolnav, după cum reieşea din epistola lui. Cu toate acestea, îmi scrisese plin de optimism...

> „Şi nu te intrigă, prietene, să vezi adresa de unde îți scriu? Nu-i aşa că ți se trezesc vechi amintiri? Da, sunt aici, la «Styles»! Imaginează-ți, acum este ceea ce ei numesc o «pensiune», ținută de unul dintre coloneii voştri britanici din

şcoala de modă veche, a militarilor de colonii. *Bien entendu*[1] soţia lui este cea care face să meargă treaba. E o bună administratoare, cu siguranţă, dar are o limbă ascuţită şi bietul Colonel suferă din pricina asta. Să fiu în locul lui i-aş arăta eu ei!

Am citit anunţul lor în ziar şi mi-a venit ideea să mă reîntorc în locul unde am fost găzduit pentru prima oară în această ţară. La vârsta mea, omului îi face plăcere să reînvie trecutul.

Apoi, închipuie-ţi, aici am găsit un gentleman, un baronet, prieten cu patronul fiicei tale (această frază sună nţel ca un exerciţiu de franceză, nu-i aşa?). Pe loc am născocit un plan. El voia să convingă familia Franklin să vină peste vară la «Styles». La rândul meu, eu te voi convinge pe tine şi astfel vom fi cu toţii împreună, *en famille* [2]. Va fi deosebit de plăcut. Prin urmare, dragul meu Hastings, *dépêchez vous* [3] vino cât poţi de repede! Am comandat pentru tine o cameră cu baie (înţelegi, scumpul şi vechiul «Styles» este modernizat acum!) şi am discutat şi preţul cu doamna colonel Luttrell până când am obţinut un aranjament *très bon marche* [4].

Familia Franklin şi încântătoarea ta Judith au şi sosit de câteva zile. Totul este aranjat, aşa că nu face mofturi. *A bientôt!*

Al tău,
HERCULE POIROT”

Perspectiva era ademenitoare şi am desluşit fără greutate gândurile vechiului meu prieten. Nu aveam nici un fel de obligaţii şi nici un cămin stabil! Dintre copiii mei, un băiat era în marină, iar celălalt se însurase şi avea un *ranch* în Argentina. Fiica mea Grace se măritase cu un militar şi acum se afla în India.

Judith, copilul ce-mi mai rămăsese, era cea pe care întotdeauna, în secret, o iubisem cel mai mult, deşi niciodată n-am putut-o înţelege. Un copil bizar, ascuns, întunecat, plăcându-i să facă treburile numai după voia ei; ceea ce uneori m-a ofensat şi m-a întristat. Soţia mea fusese mult mai înţelegătoare. Din partea Judithei, mă asigura ea, nu era o lipsă de încredere sau de confidenţă, ci un soi de extraordinară reţinere. Dar şi ea, ca şi mine, fusese uneori îngrijorată din pricina ei. Sentimentele Judithei, spunea ea, erau prea puternice, prea intense şi discreţia ei instinctivă o priva de orice supapă de siguranţă. Avea o stranie înclinaţie spre meditaţie şi o îndârjită, aproape dureroasă, putere de ataşament. Era cea mai inteligentă din familie şi noi am fost bucuroşi şi de acord cu dorinţa ei de a urma o universitate. Cu un an în urmă îşi luase licenţa în ştiinţe şi apoi ocupase un post de asistentă la un doctor angajat în cercetarea bolilor tropicale. Soţia doctorului era cam suferindă.

Uneori mă apuca teama ca nu cumva cufundarea Judithei în muncă şi devotamentul faţă de şeful ei să nu fie un semn că s-ar fi îndrăgostit de el, dar relaţiile lor, bazate mai ales pe o activitate profesională comună, mă linişteau în privinţa asta.

Judith, cred, mă iubea, dar avea o fire reţinută şi deseori disprețuia şi nu tolera ceea ce numea ea ideile mele sentimentale şi desuete. Eram, sincer să fiu, puţin cam nervos din cauza fiicei mele!

În acest punct gândurile mi-au fost întrerupte de sosirea trenului în gara Styles St. Mary. Cel puţin aceasta nu se schimbase. Timpul trecuse pe lângă ea. Se afla aşezată încă în mijlocul câmpiei, neavând aparent nici o raţiune de a exista. Am realizat totuşi şi aici trecerea anilor, pe când străbăteam satul în taxi. Styles St. Mary se transformase devenind de nerecunoscut. Benzinării, un cinematograf, încă două hanuri, multe case noi...

Îndată am ajuns la poarta “Styles”-ului. Mi s-a părut că mă reîntorc în vremurile de altădată. Parcul rămăsese, în mare măsură, aşa cum mi-l aminteam, dar drumul era prost întreţinut şi bălăriile năpădiseră aleea cu pietriş. Am dat coltul şi s-a ivit casa. De afară părea neschimbată, dar se cerea grabnic zugrăvită.

Ca şi cu mulţi ani în urmă când am sosit la „Styles”, am zărit o femeie aplecată peste un strat de flori. Mi s-a oprit inima. Apoi femeia s-a îndreptat şi a venit spre mine, iar eu am râs

1 Bineînţeles (în fr. în original)
2 în familie (în fr. în original).
3 Grăbeşte-te (în fr. în original).
4 Foarte ieftin (în fr. in original).

de mine însumi. O siluetă mai deosebită decât aceea a robustei Evelyn Howard cu greu puteai să-ți imaginezi!

Era o doamnă fragilă, în vârstă, cu un păr des, cârlionțat, cu obrajii trandafirii şi cu ochii albaştri reci ce contrastau cu manierele sale degajate, parcă prea degajate, după părerea mea.

— Sunteți desigur căpitanul Hastings, nu-i aşa? mă întrebă ea. Şi eu sunt murdară şi nu pot să vă întind mâna. Ne face plăcere să vă vedem, am auzit atâtea despre dumneavoastră! Sunt nevoită să mă prezint singură: doamna Luttrell. Împreună cu soțul meu am cumpărat acest loc într-o clipă de nebunie şi am încercat să fac din asta o afacere rentabilă. Nu m-am gândit însă niciodată că va veni ziua când voi ține o pensiune! Dar, căpitane Hastings, vă previn că sunt o femeie de afaceri! Adun cu grija cea mai mare tot ce prisoseşte!

Am râs amândoi ca de o glumă bună, dar mi-a trecut prin minte că ceea ce-mi spusese doamna Luttrell era probabil adevărul curat. În spatele lustrului ei de doamnă manierată. Încântătoare, am întrezărit o duritate de cremene.

Deşi din când în când doamna Luttrell vorbea cu un vag accent irlandez, n-avea strop de sânge irlandez în vine. Nu era nimic altceva decât simulare.

M-am interesat de prietenul meu.

— Oh! Sărmanul domn Poirot! Şi o inimă de piatră s-ar înduioşa cu câtă nerăbdare aşteaptă sosirea dumneavoastră. Regret teribil cât suferă.

Ne-am îndreptat împreună spre casă şi ea şi-a scos mănuşile de grădinărit.

— Şi încântătoarea dumneavoastră fiică, urmă, ce drăguță este! O admirăm enorm! Dar ştiți, eu sunt de modă veche şi mi se pare o ruşine şi chiar un păcat ca o fată ca ea, care ar trebui să meargă la petreceri şi la dans cu băieții, să fie silită să-şi petreacă timpul ciopârțind iepuri şi să stea toată ziua aplecată deasupra microscopului. Chestiile astea ar trebui lăsate pe seama femeilor urâte, cred eu.

— Unde-i Judith, e cumva prin apropiere? am întrebat-o.

Doamna Luttrell făcu ceea ce copiii numesc o „mutră”.

— Oh! Biata copilă! S-a închis în atelierul din fundul grădinii. Doctorul Franklin l-a închiriat şi a amenajat un laborator. Are acolo şi cuşti pentru sărmanii cobai, şoareci şi iepuri. Nu prea-mi place mie ştiința asta, căpitane Hastings! Oh! Dar iată-l pe soțul meu!

Colonelul Luttrell tocmai dădea colțul casei. Era un bărbat în vârstă, foarte înalt, slab, cu o față cadaverică, cu ochi albaştri şi blânzi; avea şi un tic: se trăgea cam nehotărât de mustăcioara sa căruntă.

Părea uşor nervos.

— Oh! George, a sosit căpitanul Hastings!

Colonelul Luttrell îmi strânse mâna.

— Ați călătorit cu cel de cinci... de cinci şi patruzeci?

— Cu ce altceva ar fi putut veni şi, de altfel, ce contează? i-o reteză tăios doamna Luttrell. George, condu-l sus şi arată-i camera. Şi apoi poate că vrea să meargă direct la domnul Poirot, sau doriți mai întâi un ceai?

Am asigurat-o că nu voiam ceai şi că preferam să mă duc să-mi salut prietenul.

— Bine... Dacă vreți să mă urmați. Cred că... că v-au luat bagajele sus. Nu-i aşa, Daisy? întrebă colonelul Luttrell.

— George, asta-i treaba ta. Eu m-am ocupat de grădină. Nu le pot face pe toate, ripostă acru doamna Luttrell.

— Nu, nu, sigur că nu. Am... am să aranjez eu, draga mea.

L-a urmat pe scările din față.

La intrare ne-am ciocnit de un bărbat cu păr cenuşiu, slăbuț, cu un binoclu în mână şi care se grăbea să iasă. Avea o față de băiețandru şi şchiopăta puțin.

Ni se adresă, bâlbâindu-se uşor:

— Lângă si-sicomor s...s-au cuibărit ni-nişte păsări!

Luttrell îmi zise pe când intram:

— Este Stephen Norton. Drăguț băiat. E nebun după păsări.

În hol, lângă masă, stătea un bărbat masiv. După toate aparențele tocmai atunci pusese receptorul jos. Ridicându-şi ochii mormăi:

— Mi-ar place să-i spânzur, să-i împuşc şi să-i căsăpesc pe toți antreprenorii şi constructorii. Niciodată nu fac ceva cum trebuie, blestemați să fie!

Mânia sa era atât de caraghioasă şi plină de înverşunare, încât am izbucnit amândoi în râs. M-am simţit dintr-o dată atras de acest bărbat. Deşi avea peste cincizeci de ani, arăta foarte bine, puternic bronzat cum era. Parcă şi-ar fi petrecut toată viaţa în aer liber, părând, în aceiaşi timp, tipul de om pe care-l întâlnim din ce în ce mai rar: un englez de modă veche, deschis, îndrăgostit de viaţa în natură. Genul de om ce poate şi ştie să poruncească.

N-am fost deci deloc surprins când colonelul Luttrell mi l-a prezentat: sir William Boyd Carrington. Fusese, după ştiinţa mea, guvernatorul unei provincii în India, unde înregistrase un succes răsunător. De altfel, era cunoscut şi ca un trăgător de elită şi un mare vânător. Specie pe cale de dispariţie, în aceste timpuri decăzute, reflectam eu amar.

— Ah! sunt încântat să-l întâlnesc în carne şi oase pe acel faimos personaj *„mon ami* Hastings", îmi spuse râzând. Scumpul nostru bătrânel belgian vorbeşte foarte des despre dumneavoastră. Şi apoi, desigur, am întâlnit-o aici şi pe fiica dumneavoastră. Este o fată deosebită.

— Nu cred că Judith a vorbit despre mine prea mult, am remarcat zâmbind.

— Nu, nu, este prea modernă. Fetele din ziua de azi par stânjenite că trebuie să recunoască că au un tată şi o mamă.

— Părinţii sunt de fapt o ruşine, am adăugat eu.

A râs.

— Oh, da. Eu nu sufăr din această cauză. Ghinion, n-am copii. Judith a dumneavoastră este o fată foarte frumoasă, dar teribil de intelectuală! Ceea ce mi se pare de-a dreptul alarmant!

Ridică din nou receptorul.

— Luttrell, sper că nu te superi dacă trimit la dracu centrala asta telefonică. Nu sunt un om răbdător.

— Aşa le trebuie, mormăi Luttrell.

Mă conduse pe scări şi îl urmai sus.

Mă purtă de-a lungul aripii stângi a casei până la o uşă din capătul coridorului şi atunci mi-am dat seama că Poirot îmi alesese aceeaşi cameră unde mai stătusem.

Se făcuseră schimbări şi aici. Pe când străbăteam coridorul, câteva din uşi erau deschise şi am văzut că marile dormitoare, de modă veche, fuseseră împărţite în mai multe, mai mici.

Camera mea, care nu era prea mare, era aproape neschimbată, exceptând instalaţia de apă rece şi caldă — o parte din spaţiul odăii fusese amenajat ca o mică baie. O mobilaseră într-un stil modern, banal, ieftin, ceea ce m-a dezamăgit oarecum. Aş fi preferat o linie mai adecvată cât de cât arhitecturii casei.

Bagajul meu se afla în cameră şi Colonelul m-a lămurit că Poirot ocupa camera de vis-à-vis. Era pe punctul de a mă conduce la el când un strigăt ascuţit răsună de jos din hol:

— George!

Colonelul Luttrell tresări ca un cal nervos, ducându-şi mâna la gură.

— Sunteţi...sunteţi sigur că vă simţiţi bine? Sunaţi dacă doriţi ceva...

— George!

— Vin imediat, draga mea, vin!

Se îndepărtă grăbit de-a lungul coridorului. Am rămas o clipă privind în urma lui. Apoi, cu inima bătând puţin mai repede am traversat coridorul şi am ciocănit la uşa lui Poirot.

II.

După părerea mea, nimic nu e mai trist decât ravagiile provocate de bătrâneţe.

Sărmanul meu prieten! L-am descris de nenumărate ori. Dar să vă spun acum ce i se mai întâmplase între timp. Înţepenit din cauza artritei, se deplasa într-un scaun cu rotile. Dispăruse şi trupul lui rotofei! In momentul de faţă era un omuleţ slab, cu faţa brăzdată, zbârcită. Mustaţa şi părul, e adevărat, erau încă negre, dar sincer să fiu, deşi n-aş fi vrut pentru nimic în lume să-l necăjesc spunându-i-o, tocmai asta constituia o mare greşeală. Vine o vreme când culoarea părului e dureros de evidentă. Odinioară am rămas surprins aflând că acea culoare neagră a părului lui Poirot se datora unei sticluţe de vopsea. Dar acum era clar că exagera, pur şi simplu dădea impresia că purta o perucă şi că-şi împodobise buza de sus cu

acea mustață ca să distreze copiii! Numai ochii îi rămăseseră aceiaşi, ageri şi scânteietori, iar acum erau, fără îndoială, plini de emoție:

— O, *mon ami,* Hastings, *mon ami,* Hastings...

Am înclinat capul şi, după obiceiul său, m-a îmbrățişat călduros.

— *Mon ami*, Hastings!

Se lasă pe spate şi, plecându-şi uşor capul într-o parte, mă studie.

— Da, exact acelaşi... spatele drept, lat în umeri, părul cărunt, *très distingue* [1]. Ştii, prietene? Te ții bine. *Les femmes* [2] încă te plac, nu?

— Poirot, te rog, am protestat eu. Trebuie...

— Dar te asigur, prietene, că este un test — da, un test! Când fetele foarte tinere vin şi vorbesc cu tine amabil, o! atât de amabil! — acesta-i sfârşitul! „Sărmanul bătrân, îşi spun ele, trebuie să fim drăguțe cu el." E îngrozitor să ajungi aşa. Dar tu, Hastings, tu Hastings, *vous étés encore jeune*. Pentru tine mai există şanse. E adevărat, răsuceşte-ți mustața, îndreaptă-ți umerii, văd că e aşa cum zic eu, altfel nici n-ai arăta atât de sigur de tine.

Am izbucnit în râs.

— Poirot, e prea de tot. Tu cum te simți?

— Eu sunt o ruină, o epavă, răspunse Poirot strâmbându-se. Nu mai pot să merg. Sunt schilod si strâmb. Mulțumesc soartei că încă pot să mănânc, dar, oricum, încep să fiu îngrijit ca un copil: să fiu culcat, spălat şi îmbrăcat. *Enfin,* nu e deloc amuzant. Slavă Domnului, că deşi fizic m-am prăbuşit, miezul e încă intact.

— Într-adevăr. Cea mai sănătoasă inimă din lume.

— Inima? Se poate. Nu m-am referit la inimă. Creierul, *mon ami,* este ceea ce numesc eu „miezul". Creierul meu încă funcționează admirabil.

Cel puțin aveam o dovadă clară: creierul său nu se deteriorase într-atât încât să-l apuce modestia!

— Şi îți place aici?

Poirot ridică din umeri.

— E acceptabil. Nu este „Ritz", după cum îți şi închipui. Nu, desigur. La început, când am venit, camera în care am stat era mai mică şi mobilată aiurea. M-am mutat în asta fără să adaug ceva la preț. Apoi bucătăria este tipic englezească, englezească în ce are ea mai rău. Acele verze de Bruxelles, atât de grele pentru stomac, după care se prăpădesc englezii! Cartofii fierți ori prea tari ori sfărâmându-se! Legume cu gust apos, apă şi iar apă! Absența completă a sării şi piperului din orice mâncare...

Făcu o pauză semnificativă.

— Îngrozitor, am bâiguit eu.

— Nu mă plâng, răspunse Poirot, continuând totuşi s-o facă. Mai sunt şi aşa-zisele modernizări. Băi, robinete peste tot. Şi ce curge din ele? Apă călduță, *mon ami,* la toate orele din zi. Şi apoi prosoapele, atât de subțiri, atât de sărăcăcioase.

— Sunt destule de spus despre zilele apuse, am zis eu gânditor. Mi-amintesc norii de aburi ce țâşneau din robinetul cu apă fierbinte a unicei băi pe care o avusese „Styles"-ul la început. Una din acele băi în mijlocul căreia trona mândră o uriaşă cadă cu marginile din lemn de mahon. Şi mai îmi amintesc şi imensele prosoape de baie, precum şi nelipsitele căni de alamă lucitoare, cu apă fierbinte din lavoarele vechi.

— Dar nu trebuie să ne plângem, reluă Poirot. Sunt mulțumit că îndur totul pentru o cauză dreaptă.

Brusc îmi trecu prin minte un gând.

— Poirot, nu cumva... nu cumva eşti lefter? Ştiu că războiul i-a lovit serios pe cei ce îşi plasaseră capitalurile...

Poirot m-a liniştit repede.

— Nu, nu, prietene. Am o situație materială cât se poate de onorabilă. Sunt chiar bogat. Nu nevoia de a face economii m-a adus aici.

— Atunci totu-i în regulă. Cred că îți pot înțelege sentimentele. Pe măsură ce omul îmbătrâneşte este din ce în ce mai înclinat să se întoarcă spre trecut, încearcă să-şi retrăiască vechile emoții. Într-un fel mi se pare dureros faptul că mă aflu aici copleşit de sute de

1 Foarte distins (în fr. în original).
2 Femeile (în fr. in original).

gânduri din trecut şi de sentimente pe care nu le-am uitat. Îndrăznesc să cred că şi tu simţi la fel, am continuat eu.

— Ba deloc. Eu nu simt nimic de genul ăsta.

— Frumoase vremuri, am spus eu cu tristeţe.

— Hastings, vorbeşti din punctul tău de vedere. Pentru mine sosirea la Styles St. Mary a fost dureroasă, apăsătoare. Eram în refugiu, rănit, exilat din ţara şi casa mea, trăind din milă într-o ţară străină. Nu, n-a fost deloc vesel. Nu ştiam pe atunci că Anglia va fi casa mea şi că aici o să-mi găsesc fericirea.

— Uitasem toate astea, am admis eu.

— Sigur. Totdeauna atribui celorlalţi sentimentele propriei tale experienţe. Hastings era fericit, toată lumea era deci fericită!

— Nu, nu, am protestat eu râzând.

— Şi-n orice caz nu-i adevărat, continuă el. Când ţi-aminteşti de trecut îţi vin lacrimile în ochi. „Oh, ce timpuri fericite! Pe-atunci eram tânăr!” Dar cu siguranţă, prietene, că nu erai chiar atât de fericit cum crezi. Fuseseşi grav rănit, îţi făceai sânge rău că nu mai erai apt pentru serviciul militar activ, dezolat peste măsură de recenta şedere într-un sanatoriu mohorât şi, din câte îmi aduc aminte, intraseşi într-o încurcătură amoroasă: te îndrăgostiseşi în acelaşi timp de două femei.

M-am înroşit şi am râs:

— Poirot, ce memorie ai!

— Ta, ta, ta, mi-aduc aminte de aerul tău melancolic când îndrugai dulci nimicuri despre cele două femei încântătoare.

— N-ai uitat, nu-i aşa, ce mi-ai spus? „Nici una din ele nu e pentru tine”. N-are a face. *Mon ami,* consolează-te! S-ar putea să vânăm din nou împreună şi atunci...

M-am oprit, Poirot şi cu mine „vânasem” în Franţa şi acolo am întâlnit-o pe femeia unică...

Prietenul meu mă bătu uşor pe umăr.

— Ştiu, Hastings, ştiu că rana e încă proaspătă. Dar nu te mai gândi la asta, nu te uita numai în urmă. Mai bine priveşte spre viitor.

Am făcut un gest de lehamite.

— Să privesc spre viitor? Pentru ce?

— *Eh bien,* prietene, avem treabă.

— Treabă? Unde?

— Aici.

Am căscat ochii la el.

— M-ai întrebat adineaori de ce am venit la Styles şi poate n-ai observat că nu ţi-am dat nici un răspuns. Ţi-l dau acum. Sunt aici pentru a prinde un criminal.

Mă uitam fix la el, cu o mirare crescândă. Pentru o clipă am crezut că bate câmpii.

— Vorbeşti serios?

— Bineînţeles. Pentru ce altceva te-aş fi pus pe foc să vii la mine? Picioarele nu mă mai ajută, dar creierul nu mi-a fost atins, cum de altfel ţi-am şi spus. Regula mea, dacă n-ai uitat, a fost întotdeauna aceeaşi: stai şi gândeşte-te. Ceea ce încă pot face. De fapt, este singurul lucru de care mai sunt în stare. Pentru partea activă a acţiunii îl am alături pe neprețuitul meu Hastings.

— Chiar vorbeşti serios? am suspinat eu.

— Desigur. Tu şi cu mine, Hastings, vom porni încă o dată la „vânătoare”.

Mi-au trebuit câteva minute ca să înţeleg că Poirot vorbise într-adevăr serios.

Deşi cuvintele lui păreau de necrezut, n-aveam nici un motiv să mă îndoiesc de judecata lui sănătoasă!

Cu un zâmbet uşor îmi spuse:

— În sfârşit, te-ai convins. La început ai crezut că am luat-o razna, nu?

— Oh, nu, nu, am răspuns jenat. Numai că mi se pare un loc total nepotrivit!

— Chiar aşa crezi?

— Da, deşi nu i-am cunoscut încă pe toţi...

— Pe cine-ai văzut?

— Numai familia Luttrell, pe unul Norton, ce pare un tip inofensiv şi Boyd Carrington, pentru care, trebuie să-ţi mărturisesc, simt cea mai mare simpatie.

Poirot încuviinţă din cap.

— Hastings, îţi spun că atunci când ai să-i cunoşti şi pe ceilalţi, declaraţia mea ţi se va părea la fel de incredibilă ca şi acum.

— Cine mai e aici?

— Doctorul Franklin şi soţia, sora care o îngrijeşte pe doamna Franklin, Judith, fiica ta. Apoi un tip Allerton, un gen de Don Juan, domnişoara Cole, o femeie în jur de treizeci şi cinci de ani. Dă-mi voie să-ţi spun că toţi sunt nişte oameni foarte drăguţi.

— Şi unul din ei e un criminal?

— Da, unul dintre ei e un criminal.

— Dar cum, de ce crezi că...

Mi-era greu să-mi formulez întrebările, care pur şi simplu mă copleşeau.

— Hastings, linişteşte-te. Să începem cu începutul. Te rog să-mi aduci caseta aceea din birou. *Bien.* Şi acum cheia... aşa...

Descuie caseta şi scoase un teanc de pagini dactilografiate şi tăieturi din ziare.

— Hastings, le poţi cerceta pe îndelete. Pentru moment nu te sinchisi de tăieturile din ziare. Sunt pur şi simplu relatări, uneori inexacte, alteori sugestive ale diverselor tragedii. Ca să-ţi faci o idee despre cazuri, cred că ar trebui să citeşti rezumatul făcut de mine.

Am început lectura cu un interes profund.

Cazul A. Etherington

Leonard Etherington. Obiceiuri urâte — un om straniu, sadic, alcoolic şi luând droguri. Soţia — tânără şi atrăgătoare. Profund nefericită cu el. Etherington decedează aparent din cauza unei intoxicaţii alimentare. Doctorul nu e mulţumit. Rezultatul autopsiei: moartea se datora otrăvirii cu arsenic. Cantitatea de otravă găsită în casă, dar comandată cu mult timp înainte, declanşează o nouă anchetă. Doamna Etherington este arestată şi acuzată de crimă. Avusese până de curând un prieten, din Serviciul Civil, care se întorsese în India. Nici o bănuială de infidelitate în momentul respectiv, doar dovada unei adânci simpatii existente între cei doi. După aceea tânărul s-a logodit, urmând să se căsătorească cu o fată întâlnită pe vapor, în drum spre India. Dubiul: dacă doamna Etherington a primit scrisoarea care o anunţa de acest eveniment înainte sau după moartea soţului ei. Ea însăşi a declarat că înainte. N-au existat probe împotriva ei, dar absenţa altui suspect a dus la arestarea femeii. La tribunal simpatia a fost de partea doamnei Etherington ţinându-se cont de caracterul soţului ei cât şi de modul în care se purtase cu ea. Juraţii au fost în favoarea ei, fiind absolvită de vină fără nici un fel de dubii. Doamna Etherington a fost achitată. Dar părerea generală era că totuşi fusese vinovată. După aceea a avut o viaţă destul de grea; şi-a pierdut prietenii, relaţiile. Doi ani mai târziu a murit luând o doză mare de somnifere. La anchetă verdictul a fost de moarte accidentală.

Cazul B. Sharpies

Fată bătrână. Infirmă. Fire dificilă, suferind de dureri mari. O îngrijea nepoata ei Freda Clay. Domnişoara Sharpies a murit din cauza unei doze duble de morfină. Freda Clay şi-a recunoscut greşeala, susţinând că suferinţa mătuşii sale era atât de grea încât nu a putut să rămână de piatră şi i-a dat o doză mai mare de morfină pentru a-i calma durerea. Poliţia a fost de părere că domnişoara Clay a făcut-o deliberat şi nu din greşeală, dar au considerat că nu există probe suficiente pentru a o condamna.

Cazul C. Riggs

Edward Riggs, muncitor agricol. O bănuia pe soţia sa că-l înşeală cu chiriaşul lor, Ben Craig. Craig şi doamna Riggs au fost găsiţi împuşcaţi. Glontele provenea din revolverul lui Riggs. Riggs s-a predat poliţiei, spunând că probabil el a comis crimele, dar nu-şi putea aminti. Susţinea că nu-şi aduce aminte nimic. Riggs a fost condamnat la moarte, apoi sentinţa i-a fost comutată în închisoare pe viaţă.

Cazul -D. *Bradley*

Derek Bradley. Era încurcat cu o fată. Nevastă-sa a aflat şi a jurat că o să-l omoare. Bradley a murit otrăvit cu cianură de potasiu pusă în bere. Doamna Bradley a fost arestată şi acuzată de crimă. La anchetă a clacat. A fost condamnată şi spânzurată.

Cazul E. Litchfield

Matthew Litchfield — un bătrân tiran. În casă patru fete, lipsite de orice bucurie şi neavând nici un ban. Într-o seară, întorcându-se acasă a fost atacat la uşă şi omorât cu o lovitură în cap. Mai târziu, după cercetările făcute de poliție, fiica lui cea mai mare, Margaret, s-a prezentat la poliție şi s-a predat mărturisind că ea l-a ucis. A făcut-o, a declarat ea, pentru ca celelalte trei surori mai tinere să poată să-şi aibă viața lor până nu era prea târziu. Litchfield a lăsat o avere mare. Margaret Litchfield a fost declarată iresponsabilă şi internată la Broadmoor; a murit la scurt timp după aceea.

Citisem cu atenție, dar cu o nedumerire crescândă. Am pus hârtiile jos şi l-am privit întrebător pe Poirot.

— Ei, *mon ami*?

— Îmi amintesc de cazul Bradley, am zis eu încet. Am citit despre el la vremea respectivă. Era o femeie foarte frumoasă.

Poirot încuviință din cap.

— Trebuie să mă lămureşti. Ce-i cu toate astea?

— Mai întâi spune-mi ce crezi tu.

Eram nedumerit de-a binelea.

— Ceea ce mi-ai dat este o relatare despre cinci crime deosebite. S-au petrecut în locuri şi medii diferite. Mai mult, la prima vedere nu apare nici o asemănare între ele. Deci una a fost din cauza geloziei, cealaltă — o nevastă nefericită vrând să scape de soțul ei. În celălalt caz motivul au fost banii. În următorul poți să spui că a existat un țel generos, de vreme ce făptaşul nici n-a încercat să scape de pedeapsă, iar a cincea crimă a fost pur şi simplu brutală şi comisă probabil sub influența alcoolului. M-am oprit şi apoi am continuat intrigat: Există ceva comun în toate acestea, vreun lucru pe care eu să-l fi omis?

— Nu, nu, eşti foarte exact în relatarea ta. Singurul punct pe care l-ai fi putut menționa, dar n-ai făcut-o, este faptul că în nici unul din aceste cazuri n-a existat măcar o *îndoială.*

— Nu prea pricep ce vrei să spui.

— Doamna Etherington, de pildă, a fost achitată. Dar toți, fără excepție, au fost convinşi că ea e ucigaşa. Freda Clay n-a fost acuzată deschis, dar nimeni nu s-a gândit la altă posibilitate în crima respectivă. Riggs a declarat că nu-şi aminteşte că şi-a omorât soția şi pe iubitul ei, dar niciodată nu s-a pus problema dacă n-a făcut-o altcineva. Margaret Litchfield a mărturisit. În fiecare caz, înțelegi, Hastings, a existat un singur suspect clar, el si nu altul.

M-am încruntat.

— Da, e adevărat... nu-mi dau seama însă ce concluzie tragi din asta.

— Oh, vezi, am ajuns la un fapt pe care tu încă nu-l ştii. Hastings, să presupunem că în fiecare din aceste cazuri rezumate de mine există ceva în plus, un element străin, comun tuturor, ce zici?

— Ce vrei să spui?

Poirot răspunse rar:

— Hastings, vreau să fiu foarte clar în cele ce urmează. Hai să punem problema în felul următor: există o anumită persoană — X. În nici unul dintre aceste cazuri X (aparent) n-are nici un motiv să lichideze victima. Ba, din câte am putut afla, într-unul dintre cazuri X se afla la 200 mile distanță atunci când s-a comis crima. N-are a face, zic eu şi îți relatez următoarele: X era în termeni foarte apropiați cu Etherington, X a locuit un timp în acelaşi sat cu Riggs, X se cunoştea cu doamna Bradley, X şi Freda Clay au fost văzuți plimbându-se împreună pe stradă, iar când a fost ucis bătrânul Litchfield, X se afla în apropierea casei. Ce spui de asta?

M-am uitat fix la el şi am zis încet:

— Mda, e un pic cam mult. Coincidenţă poate să fie în două cazuri, hai să zicem trei, dar în cinci este prea de tot. Trebuie să existe, deşi pare neverosimil, o legătură între toate aceste crime.

— Atunci presupui ceea ce am presupus şi eu?

— Că X este ucigaşul? Da.

— Hastings, în acest caz trebuie să facem împreuna un pas mai departe. Dă-mi voie să-ţi spun că X se află *în această casă.*

— La „Styles”?

— Da, la „Styles”. Şi ce concluzie logică trebuie trasă?

Ştiam ce avea să urmeze când i-am zis:

— Continuă. Spune odată!

— Hercule Poirot vorbi grav:

— În curând se va comite o crimă. Aici.

III.

Pentru o clipă sau două m-am uitat îngrozit la Poirot, apoi am reacţionat:

— Nu! Nu se va întâmpla! O vei preîntâmpina tu!

Poirot mi-a aruncat o privire afectuoasă.

— Credinciosul meu prieten! Cât de mult apreciez încrederea ta în mine. *Tout de meme*[1]*,* nu sunt sigur că în acest caz este justificată!

— Prostii! E clar că o poţi împiedica!

Glasul lui Poirot căpătă o notă gravă:

— Hastings, gândeşte-te puţin. Cineva poate să prindă un asasin. Bine. Dar cum să împiedice o crimă?

— Ei bine, tu, tu... eu cred că dacă tu ştii dinainte... M-am oprit derutat, întrezărind brusc greutăţile.

— Vezi? Nu e chiar atât de simplu. De fapt există doar trei metode: prima este să avertizezi victima. S-o pui în gardă. Ceea ce nu e totdeauna posibil, fiindcă este neînchipuit de greu să convingi pe unii oameni că se află într-un pericol grav, poate chiar din partea cuiva apropiat şi drag lor. Ei vor fi indignaţi şi nu vor voi să te creadă. A doua metodă e să-l previi pe criminal. Să-i spui aproape deschis: *„Îţi cunosc intenţiile. Dacă cutare om moare, prietene, vei fi cu siguranţă spânzurat.*” Are ceva mai mult succes decât prima metodă, dar poate şi ea să eşueze. Pentru că un criminal este cel mai încrezut tip de pe pământ. Întotdeauna se consideră mai deştept decât oricine altul... nimeni nu-l va suspecta pe el sau pe ea, poliţia poate fi uşor derutată etc. Aşadar el (sau ea) nu se vor opri şi vor omorî şi singura ta satisfacţie va fi să-i spânzuri după aceea... Făcu o pauză şi continuă gânditor: De două ori în viaţa mea am avertizat şi fără nici un rezultat un asasin: prima dată în Egipt, a doua oară altundeva. În fiecare caz, criminalul era hotărât să ucidă... Şi gata! S-ar putea ca şi aici să se întâmple la fel.

— Ai spus că există şi a treia metodă, i-am reamintit.

— Oh, da! Pentru aceasta îţi trebuie însă o profundă ingeniozitate. E necesar să ghiceşti precis cum şi când va cădea lovitura şi să fii gata să intervii exact în momentul psihologic. Trebuie să-l prinzi pe criminal, dacă nu chiar asupra faptului, cel puţin în momentul în care intenţia lui criminală e evidentă. Şi aceasta, prietene, continuă Poirot, este, te asigur, o chestiune foarte complicată şi delicată şi, pentru moment, n-aş putea să fiu sigur de succes. S-ar putea să fiu încrezut, dar nu în *asemenea* măsură!

— Totuşi ce metodă propui să încercăm?

— Poate că pe toate trei. Prima este cea mai dificilă.

— De ce? Eu socoteam că e cea mai simplă.

— Da, dacă ştii cine va fi victima, dar nu pricepi, Hastings, că încă nu ştiu cine va fi victima?

— Ce?!

1 Cu toate astea (în fr. în original).

Am dat drumul exclamației fără să mă gândesc. Apoi dificultățile situației au început să-mi treacă deodată prin minte. Exista, trebuia să existe o verigă comuna care să lege lanțul acesta de crime, dar noi n-o ştiam. Motivul, motivul de importanță capitală, lipsea! Iar dacă nu-l ştiam, nu puteam spune cine se afla în pericol.

Poirot, citind pe fața mea că începusem să pricep toate greutățile problemei, încuviință, dând din cap:

— Prietene, vezi că nu e chiar atât de simplu?

— Da, văd! Până acuma n-ai reuşit să găseşti nici o legătură între toate aceste cazuri deosebite?

Poirot clătină din cap:

— Nimic.

Am căzut iar pe gânduri. Crimele în lanț se consideră îndeobşte că formează un fel de serie alfabetică, deşi în realitate se dovedesc a fi cu totul altceva.

— Eşti sigur că nu există un motiv bănesc, bine ascuns, nimic cum, de exemplu, ai găsit în cazul Evelyn Carlisle? l-am întrebat.

— Nu. Poți să fii sigur, dragul meu Hastings, că primul lucru pe care-l cercetez este câştigul bănesc.

Aşa era. Poirot fusese întotdeauna cinic în privința banilor.

Am mai reflectat. Un fel de vendetă? Se potrivea parcă mai mult cu faptele întâmplate. Dar chiar şi aşa, părea că nu există nici o verigă de legătură. Mi-am adus aminte de o poveste citită de mine despre o serie de crime comise aparent fără motiv, cheia fiind însă aceea că victimele făcuseră întâmplător parte dintre jurați, iar crimele le comisese un tip pe care ei îl condamnaseră. Mi-a venit în minte că s-ar putea să fie ceva asemănător şi în cazul de față. Totuşi — mărturisesc cu jenă — am ținut ideea pentru mine. Mi s-a părut că aş fi exagerat dacă i-aş fi sugerat această soluție lui Poirot.

În schimb, l-am întrebat:

— Şi-acum spune-mi cine e X?

Spre marea mea supărare, Poirot clătină din cap foarte hotărât:

— Prietene, asta nu-ți spun.

— Fleacuri! De ce?

Ochii lui Poirot licăriră:

— Fiindcă ai rămas acelaşi vechi Hastings, *mon cher.* Ai încă un chip pe care se poate citi orice. Vezi, nu vreau ca să te holbezi la X cu gura deschisă, mutra ta parcă zicând: „Ăsta... ăsta la care mă uit e un criminal”.

— Ar trebui să ai măcar un pic de încredere în mine: pot să mă prefac, la nevoie.

— Când încerci să disimulezi e şi mai rău. Nu, nu, *mon ami,* amândoi trebuie să fim foarte prudenți. Şi când o fi să-l înhățăm, îl înhățăm.

— Eşti foarte încăpățânat, diavol bătrân. Cred că...

Am tăcut, auzind o bătaie în uşă.

— Intră, zise Poirot şi apăru fiica mea. Judith.

Mi-ar place s-o descriu pe Judith, dar n-am avut niciodată talent la treburi de-astea.

Judith este înaltă, ține capul sus, are sprâncenele negre şi drepte şi o linie plăcută a obrazului şi bărbiei, severă în austeritatea ei. E gravă şi uşor disprețuitoare, mie personal sugerându-mi ceva de tragedie antică.

Judith nu se apropie şi nici nu mă sărută, nu era genul. Îmi zâmbi doar şi mă salută:

— Bună, tată!

În ciuda răcelii ei aparente, surâsul timid şi puțin încurcat mă făcu să simt că se bucură că mă vede.

— Ei bine, iată-mă şi aici, am zis, simțindu-mă stânjenit ca totdeauna când aveam de-a face cu tânăra generație.

— Foarte înțelept din partea ta, dragul meu.

— Îi descriam mâncarea de aici, zise Poirot.

— E foarte proastă? întrebă Judith.

— N-ar trebui să pui o asemenea întrebare, copila mea. Nu te gândeşti la nimic altceva decât la eprubete şi la microscoape? Degetul tău mijlociu e pătat cu albastru de metil. Nu e un lucru bun pentru soțul tău dacă n-o să te interesezi de stomacul lui.

— Îndrăznesc să spun că nu voi avea un soț.

— Ba te vei căsători. De ce te-a creat bunul Dumnezeu?

— Sper că pentru multe lucruri.

— *Le mariage* este primul dintre ele.

— Foarte bine. Găseşte-mi un soț drăguț şi voi avea cât se poate de multă grijă de stomacul lui.

— Râde de mine, zise Poirot. Într-o zi va afla cât de înțelepți sunt bătrânii.

Încă o bătaie la uşă şi apăru doctorul Franklin, un bărbat tânăr, de vreo treizeci şi cinci de ani, înalt, stângaci, cu o bărbie voluntară, păr roşcat şi ochi albaştri scânteietori. Era cel mai neîndemânatic om pe care-l cunoscusem vreodată, se lovea distrat în permanență de tot ce îi ieşea în cale.

Se împiedică de scaunul lui Poirot şi întorcându-şi capul murmură automat:

— Vă rog să mă scuzați.

Mi-a venit să râd, dar Judith, am observat, rămăsese foarte serioasă. Presupun că era pe deplin obişnuită cu lucrurile de acest gen.

— Ți-l aminteşti pe tatăl meu, nu? vorbi Judith.

Doctorul Franklin mă privi fix, clipi nervos, îşi roti ochii, apoi, scrutându-mă, zise parcă trezindu-se din somn:

— Sigur, sigur. Ce mai faceți? Auzisem că veniți.

Se întoarse spre Judith:

— Crezi că e necesar să ne schimbăm pentru cină? Dacă nu, putem lucra până la masă. Dacă am avea pregătite ceva mai multe lamele...

— Nu, vreau să stau de vorbă cu tata, îi răspunse Judith.

— Oh, da, desigur. Zâmbi copilăros, cerându-şi scuze: îmi pare rău, sunt atât de cufundat în ale mele... E de neiertat să fiu atât de egoist. Iertați-mă...

Bătu ceasul şi Franklin se uită la el şi intră în panică:

— Doamne, Dumnezeule! Chiar aşa de târziu e? Am dat de naiba! îi promisesem Barbarei să-i citesc înainte de masă.

Rânji la noi doi şi se grăbi să plece, izbindu-se de tocul uşii pe când ieşea.

— Cum se simte doamna Franklin? întrebai eu.

— La fel, întrucâtva tot aşa sau chiar mai rău... răspunse Judith.

— E foarte trist pentru ea să fie aşa de bolnavă, zisei eu.

— Pentru un doctor este înnebunitor. Doctorilor le plac oamenii sănătoşi, replică Judith.

— Ce duri sunteți voi tinerii! am exclamat eu.

— Am făcut o simplă remarcă, spuse cu răceală Judith.

— Nu-i nimic. Doctorul cel bun s-a grăbit să se ducă să-i citească, comentă Poirot.

— Stupid! Sora poate foarte bine să-i citească, dacă doreşte să i se citească. Eu n-aş putea suporta să-mi citească cineva cu voce tare.

— Ei bine, gusturile diferă, am intervenit eu.

— E o femeie foarte proastă, continuă Judith.

— *Mon enfant,* nu sunt de acord cu tine, interveni Poirot.

— Nu citeşte nimic altceva decât romane ieftine. N-o interesează deloc munca lui. Nu e la curent cu mersul lucrurilor. Oricui vrea s-o asculte îi vorbeşte doar despre suferința ei.

— Insist să susțin că doamna Franklin îşi foloseşte materia cenuşie într-un mod despre care tu, fetițo, nu ştii absolut nimic, zise Poirot.

— Este foarte feminină. Gângureşte şi toarce. M-aşteptam să-ți placă o femeie de genul ăsta, unchiule Hercule.

— Deloc, i-am răspuns. Lui îi plac cele solide şi sclipitoare şi mai ales rusoaicele.

— Aşadar mă trădezi! Judith, tatălui tău i-au plăcut întotdeauna femeile cu părul castaniu, ceea ce l-a băgat în multe încurcături.

Judith zâmbi îngăduitoare.

— Ce cuplu nostim sunteți! zise şi ne părăsi.

M-am ridicat:

— Trebuie să-mi despachetez lucrurile şi aş vrea să fac şi o baie înainte de masă.

Poirot apăsă pe soneria de lângă el şi după un minut sau două apăru valetul său. Am rămas surprins descoperind că-mi era complet străin.

— Dar unde este Georges?

Georges fusese vreme îndelungată valetul lui Poirot.

— Georges s-a întors la ai lui. Tatăl său e bolnav. Sper să revină cândva. Între timp Curtiss are grijă de mine, zise el zâmbindu-i noului valet.

Curtiss îi zâmbi la rândul său respectuos. Era un bărbat masiv, cu o față tâmpă, de bovină. Pe când ieşeam am băgat de seamă că Poirot încuia cu grijă hârtiile la locul lor în casetă.

Năpădit de gânduri am traversat coridorul spre camera mea.

IV.

În seara aceea coboram la cină cu senzația că viața devenise dintr-o dată ireală.

În timp ce mă îmbrăcam, m-am întrebat, o dată sau de două ori, dacă nu cumva era posibil ca Poirot să-şi fi închipuit întreaga afacere. În definitiv, dragul meu prieten era acum un om bătrân, cu o sănătate şubredă. Spunea că mintea îi merge la fel ca întotdeauna, dar oare aşa să fie? Îşi petrecuse toată viața descoperind crime. Ar fi fost chiar atât de surprinzător dacă şi la sfârşitul vieții ar fi ajuns să imagineze crime acolo unde nu erau? Inactivitatea lui, determinată de împrejurări, trebuie că-l enerva îngrozitor. Ce altceva mai putea să facă decât să scornească o nouă „vânătoare”? Dacă te gândeşti mai mult... o nevroză absolut explicabilă. Selectase un număr de întâmplări cunoscute şi descifrase în ele ceva ce nu exista — o umbră în spatele lor — un asasin în serie, un descreierat. După toate probabilitățile, doamna Etherington îşi omorâse într-adevăr soțul, muncitorul îşi împuşcase nevasta, o tânără îi administrase bătrânei sale mătuşi o supradoză de morfină, o soție geloasă îşi dăduse gata bărbatul aşa cum îl şi amenințase şi o fată bătrână, nebună, comisese crima şi după aceea se predase. De fapt aceste crime erau exact ceea ce păreau să fie!

Împotriva acestui punct de vedere (desigur, cel mai de bun-simț) puteam crede totuşi în perspicacitatea lui Poirot. Poirot îmi spusese că se pregătea o crimă şi că pentru a doua oară „Styles” urma să fie teatrul unde aceasta se va petrece.[1]

Timpul va confirma sau va infirma presupunerea lui, dar, dacă era adevărat, aveam datoria să împiedecăm comiterea ei.

Poirot ştia identitatea criminalului, pe când eu nu.

Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât deveneam mai furios. Sincer vorbind, Poirot era de condamnat! Cerea ajutorul meu şi totuşi refuza să aibă deplină încredere în mine!

De ce? Trebuia să existe un motiv... desigur unul aiurit! Eram sătul de această glumă proastă în legătură cu „chipul meu pe care se citea totul”. Puteam să păstrez un secret lot atât de bine ca oricare alt om. Totdeauna Poirot persistase în credința sa umilitoare pentru mine, că am o fire deschisă şi că oricine poale ghici ce-mi trece prin minte. Încerca să îndulcească lovitura explicând că totul se datora caracterului meu frumos, onest, care respingea orice formă de înşelăciune.

Desigur, meditam eu, dacă întreaga afacere era doar o născocire a imaginației lui Poirot, reținerea sa era uşor explicabilă.

Nu ajunsesem încă la nici o concluzie până în clipa când sunase gongul şi am coborât la cină fără idei preconcepute, dar cu ochii larg deschişi pentru a-l descoperi pe legendarul X al lui Poirot.

Pentru moment voi accepta tot ceea ce-mi spusese Poirot ca fiind literă de Evanghelie. Sub acest acoperiş se afla o persoană care săvârşise cinci crime şi care se pregătea de încă una. *Cine era*?

Înainte de a merge să cinăm, în salon am fost prezentat domnişoarei Cole şi maiorului Allerton. Domnişoara Cole, în jur de treizeci şi trei - treizeci şi patru de ani, era o femeie înaltă, încă frumoasă. Maiorul Allerton mi-a displăcut instinctiv. Era un bărbat bine, de vreo patruzeci şi ceva de ani, bronzat, lat în umeri, vorbind cu uşurință, mai întotdeauna însă cu

---

1 E vorba de primul roman al Agathei Christie *The Mysterious Affair at Styles* (1920) în care l-a creat pe faimosul detectiv belgian Hercule Poirot, cel mai popular după Sherlock Holmes. Acțiunea se petrece la „Styles”, unde este omorâtă bătrâna doamnă Inglethorp. stăpâna domeniului. In scenă apare Hercule Poirot care reuşeşte să rezolve acest caz dificil...

două înțelesuri. Avea pungi sub ochi, semn al unei existențe dezordonate. Bănuiam că duce o viață de petreceri, că joacă des cărți, că bea peste măsură şi că era mai ales un vânător de fuste.

Am observat că nici bătrânul colonel Luttrell nu-l plăcea prea mult, iar Boyd Carrington se arăta foarte reținut față de el. Allerton avea succes doar cu femeile. Doamna Luttrell gângurea încântată în jurul lui, în timp ce el o complimenta leneş şi cu o impertinență abia ascunsă. Spre nemulțumirea mea am băgat de seamă că şi Judithei îi plăcea compania lui şi că se străduia mai mult ca de obicei să discute cu el. De-a lungul existenței mele m-a intrigat de ce oare astfel de bărbați de nimic puteau să placă şi să intereseze pe cele mai drăguțe femei. Ştiam instinctiv că Allerton era o puşlama, un tip antipatic şi că din zece bărbați nouă ar fi fost de acord cu mine, în timp ce din zece femei nouă sau chiar toate zece s-ar fi simțit atrase de el imediat.

Stând la masă în față cu o farfurie umplută cu un lichid alb cleios, mi-am rotit ochii în jurul meu, trecând în revistă toate posibilitățile.

Dacă Poirot avea dreptate şi-şi păstrase judecata intactă, limpede, unul dintre aceşti oameni era un criminal periculos şi probabil un alienat mintal.

Poirot nu-mi spusese, dar presupuneam că X este probabil un bărbat. Care dintre aceştia ar putea fi?

Fără îndoială că nu bătrânul colonel Luttrell, cu aerul său lipsit de energie, şovăielnic. Oare Norton, bărbatul cu binoclu pe care l-am întâlnit ieşind în fugă din casă? Nici el nu părea să fie. Făcea impresia unei persoane plăcute, cam împrăştiat şi fără vitalitate. Desigur, îmi ziceam, mulți criminali sunt nişte oameni şterşi. Şi tocmai asta le displace, că sunt trecuți cu vederea, ignorați şi atunci recurg la crimă pentru a ieşi din anonimat. Norton putea să fie un criminal de acest fel. Dar observasem pasiunea lui pentru păsări şi din totdeauna am crezut că dragostea pentru natură este un semn de sănătate psihică.

Boyd Carrington? Nu intra în discuție. Un om cu un nume cunoscut în toată lumea. Un bun sportiv, un tip de acțiune, un bărbat agreat şi admirat de toți.

Pe Franklin de-asemenea l-am eliminat. Ştiam cât de mult îl respecta şi admira Judith.

Venea la rând maiorul Allerton. Am insistat asupra lui, cântărindu-l. Un tip scârbos cum nu mai văzusem niciodată! Genul de persoană care şi-ar jupui şi bunica! Şi totul ascuns sub superficialele sale maniere seducătoare! Tocmai acum povestea cât de zăpăcit este, stârnind râsul tuturor în felul jalnic în care ştia să primească glumele făcute pe socoteala lui!

Dacă Allerton era X, am reflectat eu, atunci crimele sale fuseseră comise pentru un profit oarecare.

E adevărat că Poirot nu afirmase clar că X este un bărbat. Şi domnişoara Cole, de o frumusețe cam stranie, putea să fie! Mişcările ei erau cam agitate şi spasmodice — evident ca ale unei femei nervoase. Plăcută, dar ciudată. Părea totuşi destul de normală. Ea, doamna Luttrell şi Judith erau singurele femei la masă. Doamna Franklin cina sus în camera ei iar sora care avea grijă de ea urma să mănânce după ce isprăveam noi.

După cină stăteam la fereastra salonului privind în grădină şi-mi aminteam de vremea când o văzusem pe Cynthia Murdoch, o tânără cu părul castaniu, alergând pe gazonul acela. Ce minunată era în rochia ei albă...

Pierdut în amintiri, am tresărit când Judith şi-a petrecut brațul pe după al meu şi m-a condus pe terasă.

— S-a întâmplat ceva? m-a întrebat brusc.

— Ce vrei să spui? am tresărit eu.

— Toată seara ai fost foarte ciudat. De ce i-ai examinat la cină pe toți?

Chestia asta m-a deranjat. Nu-mi dădusem seama deloc că-mi trădasem în vreun fel gândurile ce mă frământau.

— Da?! Cred că mă gândeam la vremurile trecute. Poate vedeam şi stafii.

— Ah, da! Când erai tânăr, ai stat aici, nu? A fost omorâtă o doamnă în vârstă sau aşa ceva, nu?

— Da, otrăvită cu stricnină.

— Cum era? Drăguță sau antipatică?

Am reflectat asupra întrebării.

— O femeie foarte cumsecade, generoasă, care a făcut mult bine, am răspuns eu încet.

— Oh! genul *ăsta* de generozitate!

Glasul Judithei era uşor disprețuitor. Apoi mi-a pus o întrebare cam ciudată:

— Erau... erau fericiți oamenii de aici?

Nu, nu erau fericiți. Cel puțin atât cât ştiam eu. Am răspuns stins:

— Nu.

— De ce nu?

— Fiindcă se simțeau ca nişte prizonieri. Vezi tu, doamna Inglethorp avea toți banii şi... şi... Îi împărțea cu zgârcenie. Copiii ei vitregi nu puteau să aibă propria lor viață.

Am auzit-o pe Judith respirând greu. Mâna de pe brațul meu se încordă.

— E nedrept, nedrept! Abuz de putere! Asemenea lucruri n-ar trebui îngăduite! Oamenii bătrâni, oamenii bolnavi n-ar trebui să aibă puterea să-i țină în loc pe cei tineri şi puternici. Să-i înlănțuie, silindu-i să se zbată în gol, irosindu-le forța şi energia care ar putea fi folosite, de care *e nevoie.* Ăsta-i de-a dreptul egoism!

— Nu numai bătrânii dețin acest monopol!

— Oh, tată, ştiu că tu crezi că tinerii sunt egoişti. Poate că aşa suntem, dar e un egoism *curat.* Noi, cel puțin, vrem să facem numai ceea ce dorim noi înşine, nu dorim ca altcineva să facă ceea ce vrem noi, nu vrem să-i transformăm în sclavi pe ceilalți oameni.

— Nu, doar îi călcați în picioare dacă se întâmplă să vă stea în cale.

Judith m-a strâns de braț:

— Nu fi atât de înverşunat! N-am călcat nimic cu adevărat în picioare şi... şi tu n-ai încercat niciodată să dirijezi viețile noastre, nici măcar a unuia dintre noi şi pentru asta îți suntem recunoscători.

— Mă tem, am mărturisit eu deschis, că mi-ar fi plăcut s-o fac, dar mama voastră a fost aceea care a insistat ca voi să fiți lăsați să faceți propriile voastre greşeli.

Judith mă strânse iar de braț şi spuse:

— Ştiu. Ai fi vrut să te învârți în jurul nostru ca o cloşcă. Detest agitația. N-aş fi suportat. Oare nu eşti de acord cu mine, că viețile utile nu trebuie să fie sacrificate de dragul celor inutile?

— Uneori se întâmplă. am admis eu. Dar nu e nevoie do măsuri drastice. E posibil ca totul să se rezolve până la urmă când cineva o vrea, nu?

— Da, dar oare aşa se întâmplă?

Tonul ei fusese atât de vehement încât m-am uitat la ea dezaprobator. Era prea întuneric ca să-i pot vedea bine fața. Continuă, cu o voce stinsă şi tremurătoare:

— Sunt atâtea. E atât de greu — probleme financiare, simțul responsabilității, reținerea de a nu răni pe cineva drag — o groază de asemenea lucruri şi totuşi există atâția oameni fără scrupule — ei ştiu exact cum să se descurce cu toate aceste sentimente. Unii oameni, unii oameni sunt ca *lipitorile!*

— Draga mea Judith! am exclamat eu, surprins de furia din glasul ei.

Se pare că a înțeles că a fost prea pornită şi râzând îşi retrase mâna:

— Am fost prea violentă, nu? E adevărat că mă aprind când discut problema asta. Ştii, cunosc un caz... O brută bătrână. Şi când cineva a avut curajul să taie nodul şi să le redea oamenilor pe care-i iubea libertatea, au zis că e nebun. Nebun? Este lucrul cel mai sănătos ce-l poate face cineva... şi cel mai curajos!

Mă cuprinse o amețeală teribilă. Unde mai auzisem ceva în genul ăsta şi încă nu demult?

Am întrebat-o tăios:

— Judith, de cine vorbeşti?

— Oh, n-ai de unde să-i cunoşti. Nişte prieteni de-ai familiei Franklin. Bătrânul se chema Litchfield. Era într-adevăr bogat şi efectiv îşi lăsa sărmanele fete aproape să moară de foame, nu le dădea voie să vadă pe nimeni sau să iasă undeva. Era nebun, nebun de-a binelea, dar nu în sensul medical.

— Şi cea mai mare dintre fete l-a omorât, am zis eu.

— Oh, ai citit despre caz, nu? Presupun că numeşti asta crimă, dar n-a fost făcută din motive personale. Margaret Litchfield s-a dus direct la poliție şi s-a predat. Cred că a fost foarte curajoasă. Eu n-aş avea curajul ei.

— Curajul de a te preda sau curajul de a comite o crimă?

— Amândouă.

— Sunt bucuros că aud aşa ceva, am răspuns sever, dar nu-mi place să te ascult vorbind de o crimă şi încă să o şi justifici. Am făcut o pauză şi pe urmă am adăugat: Doctorul Franklin cum gândeşte?

— Zice că aşa i-a trebuit! Ştii, tată, există oameni care într-adevăr cer să fie omorâţi.

— Judith, nu vreau să te mai aud vorbind astfel. Cine ţi-a băgat în cap ideile astea?

— Nimeni.

— Ei bine, dă-mi voie să-ţi spun că ceea ce susţii e complet lipsit de sens.

— Da. S-o lăsăm baltă! După o scurtă pauză urmă: Venisem să-ţi transmit un mesaj din partea doamnei Franklin. I-ar face plăcere să te vadă dacă nu te superi şi vrei să urci în camera ei.

— Voi fi încântat. Îmi pare rău că se simte atât de prost încât n-a putut coborî la cină.

— Se simte bine, dar îi place să facă mofturi, zise Judith necruţătoare.

Tinerii sunt teribil de neînţelegători. Pe doamna Franklin o mai întâlnisem doar o singură dată... O femeie în jur de treizeci de ani, semănând cu o Madonă: o faţă dulce, prelungă, ochii căprui şi mari, părul pieptănat cu o cărare la mijloc. Era foarte subţire şi pielea ei avea o transparenţă fragilă.

Stătea întinsă pe o canapea, sprijinită între perne, într-un *néglige* spumos bleu-pal cu alb. Franklin şi Boyd Carrington se aflau şi ei acolo, bând cafea. Doamna Franklin îmi ură bun venit întinzându-mi mâna şi zâmbind:

— Căpitane Hastings, sunt foarte bucuroasă că aţi venit. Va fi foarte plăcut pentru Judith. Copila munceşte prea mult.

— Se pare că-i place, i-am răspuns luându-i mâna micuţă şi delicată.

Barbara Franklin suspină:

— Da, e norocoasă. Cât o invidiez. Nu cred că ştie cu adevărat ce înseamnă să fii bolnav. Ce părere ai, soră? Oh! Daţi-mi voie să vă prezint: Sora Craven, care-i nemaipomenit de bună cu mine. Nu ştiu ce m-aş face fără ea. Mă îngrijeşte ca pe-un copil.

Sora Craven era o tânără înaltă, prezentabilă, cu o culoare frumoasă în obraji şi cu un superb păr castaniu. I-am remarcat mâinile: lungi şi albe — foarte diferite de cele ale celor mai multe surori de spital. Părea în anumite privinţe o fiinţă cam taciturnă, puţin dispusă să vorbească. Nici acum nu spuse nimic, plecându-şi doar uşor capul.

— Da, într-adevăr, continuă doamna Franklin, John o chinuie pe fata dumneavoastră foarte tare cu munca. Este ca un supraveghetor de sclavi. Eşti un supraveghetor de sclavi, nu-i aşa, John?

Doctorul Franklin, aşezat la fereastră, privea afară. Fluiera încetişor şi-şi zornăia mărunţişul în buzunar. Tresărise uşor la întrebarea soţiei sale.

— Ce-ai spus, Barbara?

— Am zis că o supui la o muncă prea grea pe sărmana Judith. Acum căpitanul Hastings se află aici şi ne vom alia şi nu vom mai îngădui!

Ironia nu reprezenta punctul tare al doctorului Franklin. Părea uşor tulburat şi se întoarse întrebător spre Judith, bolborosind:

— Trebuia să-mi spui dacă am depăşit măsura.

— Glumesc şi ei, interveni Judith. Fiindcă a venit vorba de muncă, voiam să te întreb despre pata aceea pentru a doua lamelă — ştii aceea...

Doctorul se întoarse spre ea brusc interesat:

— Da, da. Dacă nu te deranjează, mergem jos în laborator. Aş vrea să fiu chiar sigur...

Au ieşit împreună din cameră, discutând mai departe.

Barbara Franklin se lăsă pe perne, suspinând.

Sora Craven vorbi brusc şi aş putea spune chiar dezagreabil.

— Cred că domnişoara Hastings este adevăratul supraveghetor de sclavi.

Din nou doamna Franklin-suspină şi murmură:

— Mă simt atât de *neadaptată.* Ştiu, ar trebui să mă intereseze mai mult munca lui John, dar pur şi simplu nu pot. Probabil că eu sânt de vină, dar...

O întrerupse un pufăit scos de Boyd Carrington care se instalase lângă cămin:

— Nu vorbi prostii, fetiţo! N-ai nici o vină, nu te mai necăji!

— Ba mă necăjesc, Bill dragă. Sunt foarte descurajată. Totuşi nu pot să nu simt asta, totul este atât de... *scârbos.* Cobaii şi şobolanii şi celelalte. Uh! Se cutremură. Ştiu că e o

tâmpenie, dar sunt atât de proastă! Mă fac să mă simt chiar bolnavă. Vreau să mă gândesc doar la lucruri plăcute: păsări şi flori, copiii jucându-se, doar tu ştii, Bill!

Boyd Carrington se apropie şi-i luă mâna întinsă. Uitându-se la doamna Franklin, expresia lui Carrington se schimbase, devenind tandră. O privea cu o duioşie aproape feminină. Într-un fel era impresionant, Boyd Carrington fiind un bărbat în adevărata putere a cuvântului.

— Fetiţo, nu te-ai schimbat prea mult de pe vremea când aveai şaptesprezece ani. Ţi-aminteşti grădina aceea a casei voastre şi baia păsărelelor şi nucile de cocos?

— Îşi întoarse capul spre mine: Barbara şi cu mine suntem vechi tovarăşi de joacă.

— Of! Tovarăşi de joacă! protestă ea.

— A! Nu tăgăduiesc că eşti cu peste cincisprezece ani mai mică decât mine. Dar atunci când eram tânăr mă jucam cu tine; erai o copilă. Draga mea, te dădeam în leagăn. Şi apoi, mai târziu când m-am întors acasă am găsit o frumoasă domnişoară, gata de a ieşi în lume, şi te însoţeam pe terenul de golf, învăţându-te să joci. Îţi aduci aminte?

— Vai, Bill! Crezi că am uitat? Familia mea trăia în partea aceea a lumii, îmi explică doamna Franklin. Şi Bill avea obiceiul să vină şi să stea la Knatton cu bătrânul său unchi, sir Everard.

— Şi ce mausoleu a fost şi este Knattonul! Uneori doresc cu disperare să-l fac cât de cât locuibil! adăugă Boyd Carrington.

— A, Bill, ar putea fi aranjat minunat, într-adevăr minunat!

— Da, scumpo, dar necazul e că n-am nici o idee. Băi şi câteva scaune cu adevărat confortabile... este tot ce-mi trece prin minte. E nevoie de o femeie.

— Ţi-am spus că am să vin şi am să te ajut. Şi-am s-o fac!

Sir William se uită cu îndoială la sora Craven.

— Dacă te simţi în stare, te-aş putea duce acolo. Ce părere aveţi, soră Craven?

— Oh, da, sir William! Cred că i-ar face bine doamnei Franklin, bineînţeles dacă va avea grijă să nu se obosească peste măsură.

— Atunci, nu uita invitaţia! Şi-acum culcă-te. Mâine să fii în formă, spuse Boyd Carrington.

I-am urat amândoi doamnei Franklin „noapte bună” şi am ieşit. Pe când coboram scările, Boyd Carrington mormăi morocănos:

— N-aveţi idee ce făptură fermecătoare era la şaptesprezece ani. Ştiţi, mă întorsesem acasă din Burma, unde-mi murise soţia. Nu e nevoie să vă spun că mă îndrăgostisem până peste urechi de ea. Trei sau patru ani mai târziu s-a măritat cu Franklin. Nu mi se pare că e un mariaj prea fericit. Cred că asta-i şi cauza ascunsă a bolii ei. Individul n-o înţelege şi n-o apreciază şi ea este foarte sensibilă. Bănuiesc că această fragilitate este în parte de natură nervoasă. Scoate-o dintr-ale ei, distreaz-o, trezeşte-i interesul şi devine o altă fiinţă! Dar acest blestemat de doctoraş e preocupat doar de experienţele sale şi de băştinaşii şi culturile africane!

Pufăi supărat.

Mă gândeam că în ceea ce spunea se afla şi un dram de adevăr. Dar mă surprindea că Boyd Carrington se simţea atras de doamna Franklin, care, orice s-ar zice, era o femeie bolnavă, deşi drăguţă şi fragilă ca o figurină de ciocolată. Iar Boyd Carrington avea o asemenea vitalitate şi era a de plin de viaţă încât credeam că l-ar incomoda teribil o făptură suferindă, nevrotică. Oricum, Barbara Franklin trebuie să fi fost într-adevăr fermecătoare ca fată, iar la cei mai mulţi dintre bărbaţi, în special la cei romantici, aşa cum cred că e Boyd Carrington, primele impresii se şterg greu.

Jos doamnă Luttrell se repezi asupra noastră şi ne propuse să jucăm bridge. M-am scuzat zicând că doresc să-l văd pe Poirot.

Mi-am găsit prietenul stând în pat. Curtiss se mişca prin cameră făcând ordine, apoi ieşi, închizând uşa.

— Poirot, să te ia naiba! Pe tine şi obiceiul tău de a tăinui. Mi-am petrecut toată seara încercând să ghicesc cine este X.

— Cred că treaba asta te-a cam tulburat, observă prietenul meu. N-a comentat nimeni aerul tău absent şi nu te-a întrebat ce ai?

M-am înroşit puţin, amintindu-mi întrebarea pusă de Judith. M-am gândit că Poirot a băgat de seamă stinghereala mea. Am observat un uşor zâmbet maliţios pe buzele sale. Dar mă chestionă numai:

— Şi la ce concluzie ai ajuns?

— Ai să-mi spui dacă am sau nu dreptate?

— În mod cert, nu!

M-am uitat atent la faţa lui impasibilă.

— L-am luat în consideraţie pe Norton — mina lui Poirot nu se schimbă — nu fiindcă aş avea vreun indiciu.

Mi se pare mai plauzibil decât oricare altcineva. Şi apoi el trece... ei bine... neobservat. Îmi închipui că genul de criminal după care umblăm ar trebui să fie cel al unui om şters, stând în umbră.

— Ai dreptate. Dar sunt mai multe căi de a reuşi să nu fii remarcat.

— Ce vrei să spui?

— Să presupunem, luând un caz ipotetic, că dacă un străin cu o mină ciudată soseşte undeva cu câteva săptămâni înainta de o crimă, aşa, fără nici un motiv aparent, el ar fi remarcat. Ar fi mult mai bine dacă străinul ar fi o persoană ce ar trece neobservată, pasionată de un sport oarecare, pescuitul bunăoară, nu?

— Sau care ar studia viaţa păsărilor, am căzut eu de acord. Da, dar tocmai asta spuneam şi eu.

— Pe de altă parte, continuă Poirot, ar putea să fie si mai bine în cazul când criminalul ar fi o persoană foarte cunoscută, să zicem, de pildă, măcelarul. Ar mai avea şi avantajul că nimeni n-ar observa petele de sânge de pe hainele unui măcelar!

— Eşti chiar ridicol. Oricine ar fi în stare să afle dacă măcelarul s-a certat cu brutarul.

— Nu şi dacă măcelarul a devenit măcelar *numai în scopul de a avea şansa să-l omoare pe brutar.* Trebuie să priveşti întotdeauna şi dincolo de lucruri, dragul meu prieten.

Mă uitam la el intens, încercând să ghicesc dacă în dosul acestor cuvinte se ascunde vreo insinuare. Dacă ele cuprindeau ceva, atunci l-ar fi indicat pe colonelul Luttrell. Deschisese deliberat o pensiune ca să poată avea prilejul să-şi omoare unul din oaspeţi?

Poirot clătină uşor din cap, spunând:

— Nu pe faţa mea ai să citeşti răspunsul.

— Poirot, eşti exasperant, am zis oftând. În orice caz, Norton nu e singurul pe care-l suspectez. Ce zici de acest individ Allerton?

Poirot, cu o mină impasibilă, mă întrebă.

— Nu-ţi place?

— Nu.

— Ah! Ceea ce ai numi o puşlama, nu-i aşa?

— Categoric. Nu eşti de aceeaşi părere?

— Sigur. Are mare succes la femei, zise încetişor Poirot.

Am scos o exclamaţie de dispreţ.

— Cum pot fi femeile atât de nesocotite? Ce găsesc la un tip ca ăsta?

— Cine poate şti? întotdeauna se întâmplă aşa. *Mauvais sujet* — Veşnic femeile se simt atrase de el.

— Dar de ce?

Poirot ridică din umeri:

— Probabil că văd ceea ce noi nu vedem!

— Ce anume?

— Pericolul, poate... Prietene, fiecare dintre noi tânjeşte să simtă gustul pericolului. Unii prin intermediul altora — de exemplu ca la coride. Alţii citesc despre asta. Alţii îl găsesc în filme. Am însă certitudinea unui singur lucru, şi anume că prea multă siguranţă este incompatibilă cu natura omenească. Bărbaţii gustă pericolul în mai multe feluri — femeile se mulţumesc să-l afle doar în aventurile lor amoroase. Poate tocmai de aceea le atrage felul de a fi al tigrului care îşi tine ghearele ascunse şi atacă pe neaşteptate. Aşa se şi explică de ce trec totdeauna cu vederea genul de bărbat cumsecade care le-ar putea deveni un soţ bun şi iubitor.

Câteva minute am reflectat în tăcere, mohorât, apoi am reluat vechiul subiect:

— Ştii, Poirot, va fi destul de uşor pentru mine să descopăr cine este X. N-am decât să cercetez şi să aflu cine se cunoaşte cu toţi aceşti oameni. Vreau să spun cu oamenii implicaţi în cele cinci cazuri ale tale, am vorbit eu triumfător.

Poirot mi-a aruncat doar o privire batjocoritoare.

— Hastings, n-am reclamat prezenta ta cu scopul ca tu să refaci greoi drumul pe care cu l-am şi parcurs! Şi dă-mi voie să-ţi spun că nu e chiar atât de simplu cum crezi tu. Patru din crime s-au întâmplat aici în regiune, iar oamenii de sub acest acoperiş nu sunt o adunătură de străini veniţi întâmplător, fiecare separat. Nu e o pensiune în adevăratul sens al cuvântului. Familia Luttrell e originară tot de aici. Au scăpătat şi atunci au cumpărat „Styles”-ul şi au pus pe roate afacerea. Oamenii ce vin la „Styles” sunt prietenii lor sau cei recomandaţi de prietenii lor. Sir William a insistat să vină familia Franklin. Aceştia la rândul lor i-au sugerat lui Norton şi, cred eu, domnişoarei Cole şi aşa mai departe. Astfel că există oricând şansa ca o persoană cunoscută de unul dintre ei să fie cunoscută şi de toţi ceilalţi. Acest fapt îl ştie cu siguranţă şi X. Să luăm cazul muncitorului Riggs. Satul unde a avut loc tragedia se află nu prea departe de reşedinţa unchiului lui Boyd Carrington. Familia doamnei Franklin, de asemenea, trăia în apropiere. Hanul din sat este foarte frecventat de turişti. Unii dintre prietenii familiei doamnei Franklin au poposit acolo. Chiar şi Franklin a tras tot acolo. Probabil că şi Norton şi domnişoara Cole, au stat şi ei tot la han. Nu, nu, dragul meu prieten, te rog să mă ierţi, dar n-ai să reuşeşti cu aceste încercări stângace ale tale să mă faci să-ţi divulg secretul pe care refuz să ţi-l spun.

— Prostii! De parcă aş fi eu omul care să se dea de gol. Ascultă Poirot, m-am săturat de glumele tale despre „chipul meu pe care se citeşte totul”! Nu mă mai amuză!

— Eşti sigur că ăsta e singurul motiv? mă întrebă liniştit Poirot. Nu-ţi dai seama, dragul meu, că o asemenea „cunoaştere” poate fi periculoasă? De ce nu vrei să vezi că mă preocupă siguranţa persoanei tale?

M-am uitat la el cu gura căscată. Nu mă gândisem încă la acest aspect. Dar, desigur, era adevărat. Dacă un criminal inteligent şi cu nenumărate calităţi, având la activ cinci crime, şi care nu e suspectat, aşa cum credea el, dintr-o dată se trezeşte că cineva se află pe urmele lui, desigur că din acea clipă omul respectiv n-ar mai fi în siguranţă.

Am întrebat tăios:

— Dar atunci şi tu... tu însuţi, Poirot, eşti în pericol?

Poirot, pe cât îi îngăduia starea sa, făcu un gest de dispreţ suprem:

— Sunt obişnuit; eu mă pot apăra singur. Şi nu vezi că am aici şi un câine credincios care mă păzeşte! Excelentul şi loialul meu Hastings?!

VI.

Presupuneam că Poirot se culcă devreme, de aceea l-am părăsit îndată, ca să meargă la culcare şi am coborât, oprindu-mă să schimb câteva vorbe cu valetul Curtiss.

L-am găsit un pic cam nepăsător, puţin greu de cap, dar om de încredere şi priceput. Se afla în serviciul lui Poirot încă de la întoarcerea acestuia din voiajul în Egipt. Sănătatea stăpânului său, mi-a spus el, era destul de bună, deşi din când în când avea crize de inimă neliniştitoare, inima fiindu-i în ultimele luni foarte slăbită. Organismul i se deteriora din ce în ce.

Oh, da, avusese o viaţă frumoasă! Cu toate acestea inima mi se frângea observând cum bătrânul meu prieten se lupta vitejeşte pentru fiecare pas pe drumul fără întoarcere al vieţii. Chiar şi acum, slăbit şi anchilozat, spiritul lui îndărătnic încă îl mâna să-şi facă meseria în care era atât de expert.

Am coborât cu inima plină de tristeţe. Cu greu îmi puteam imagina viaţa fără Poirot.

În salon tocmai se termina o partidă de cărţi şi am fost invitat să joc şi eu. M-am gândit că o să-mi mai abată gândurile şi am primit. Boyd Carrington tocmai părăsea masa de joc, iar eu m-am aşezat cu Norton, Colonelul şi doamna Luttrell.

— Ei, ce ziceţi domnule Norton, vreţi să fim parteneri? întrebă doamna Luttrell, Ultima oară când ne-am asociat ne-a mers foarte bine.

Norton zâmbi cu amabilitate, dar murmură:

— Poate că totuşi ar trebui ca familia Luttrell să facă o echipă... Ce spuneţi?...

Doamna Luttrell a consimţit, dar nu prea încântată, mi s-a părut mie.

Eu cu Norton jucam împreună împotriva familiei Luttrell. Am remarcat că doamnei Luttrell nu-i plăcea nicidecum treaba asta. Îşi muşca buzele şi aerul ei simpatic şi pronunţia irlandeză îi dispăruseră complet pentru moment.

Mi-am dat seama repede de ce. Am jucat după aceea în câteva rânduri cu colonelul Luttrell şi nu era un jucător chiar atât de prost. Era ceea ce se consideră îndeobşte drept un jucător de talie medie, dar neatent. De aceea era în stare oricând să facă nişte greşeli grosolane. Jucând însă cu nevasta lui ca parteneră făcea greşeală după greşeală. În mod cert era nervos din cauza ei, ceea ce-l determina să joace cu mult mai prost decât de obicei. Fără nici un dubiu doamna Luttrell se dovedea o foarte bună jucătoare, dar nu era o parteneră agreabilă. Alerga după orice avantaj imaginabil, ignorând regulile, dacă adversarului îi scăpau neobservate, dar făcea apel la ele de câte ori îi slujeau ei. Mai avea şi obiceiul să tragă cu ochiul la cărţile celorlalţi. Cu alte cuvinte juca numai ca să câştige.

Şi-am înţeles foarte curând ce voise să spună Poirot când îmi vorbise de „acreala” ei. La cărţi îşi pierdea stăpânirea de sine şi-l boscorodea pe nefericitul ei soţ la orice greşeală. Era foarte neplăcut atât pentru mine cât şi pentru Norton şi am fost foarte mulţumit când partida s-a terminat.

Amândoi ne-am scuzat că nu mai jucăm o altă partidă fiind prea târziu.

În vreme ce plecam, Norton, fără pic de prevedere, îşi dădu frâu liber sentimentelor.

— Hastings, îţi mărturisesc că a fost îngrozitor. M-a înfuriat să-l văd pe sărmanul bătrân bruftuluit în halul ăsta. Şi cu câtă supunere le încasa! Sărmanul! Nimic din temperamentul năvalnic al unui colonel din Indii!

— Sst... l-am apostrofat eu, fiindcă Norton ridicase glasul şi mă temeam ca nu cumva bătrânul colonel Luttrell, să-l audă.

— Nu, dar prea e de tot!

Am zis cu compătimire:

— Nu m-aş mira deloc dacă într-o bună zi are să-si ia revanşa.

Norton clătină din cap.

— Nu o va face. I-a distrus sufletul. Va continua tot aşa: „Da, draga mea, nu draga mea, îmi pare rău, scumpo”, trăgându-se de mustaţă şi vorbind blând, pe un ton plângăreţ până îl va băga în coşciug. Nu se va putea impune nici dacă ar încerca.

Am dat din cap, plin de tristeţe, recunoscând în sinea mea că Norton avea dreptate.

Ne-am oprit în hol şi am observat că uşa ce da spre grădină era deschisă şi o izbea vântul.

— N-ar trebui s-o închidem? am întrebat eu.

Norton a ezitat câteva secunde înainte de a-mi răspunde:

— Păi... ei bine... nu cred că au intrat toţi în casă...

M-a străfulgerat, brusc o bănuială:

— Cine e în grădină?

— Cred că... fiica dumneavoastră şi... Allerton.

Încercase s-o spună pe un ton neutru, dar această informaţie puse vârf la toate, mai ales după discuţia mea cu Poirot şi pe loc m-a cuprins o senzaţie de nelinişte.

Judith şi... Allerton. Oare Judith, fata mea cea deşteaptă, distanta Judith, nu va fi trasă pe sfoară de un astfel de om? Oare era în stare să priceapă ce fel de tip este?

În vreme ce mă dezbrăcăm, îmi repetasem asta de nenumărate ori, dar neliniştea persista. Nu puteam să dorm şi mă zvârcoleam când pe o parte, când pe cealaltă.

Aşa cum se întâmplă noaptea, totul căpătă alte proporţii. Mă cuprinse un fel, de deznădejde şi nu ştiam cum să procedez. Dacă ar mai fi trăit scumpa mea soţie! Ea, a cărei judecată chibzuită m-a scos din impas de-a lungul anilor! Fusese întotdeauna înţeleaptă şi înţelegătoare în privinţa copiilor.

Fără ea mă simţeam teribil de neajutorat. Răspunderea pentru siguranţa şi fericirea lor îmi revenea mie acum. Eram în stare de asta? Nu, cerul să mă ajute, nu eram un om deştept. Făceam gafe, greşeli. Dacă Judith îşi distrugea şansa de a fi fericită, dacă va suferi...

Disperat am aprins lumina şi m-am sculat.

Nu ducea la nimic să continui aşa. Trebuia să dorm cât de cât. Am coborât din pat şi m-am dus la lavoar, privind cu îndoială o sticluţă cu aspirine.

Nu, aveam nevoie de ceva mai puternic decât aspirina. M-am gândit că Poirot probabil avea somnifere. Am traversat holul spre camera lui şi m-am oprit, ezitând, la uşă. Era într-adevăr păcat să-mi trezesc prietenul.

Pe când mă tot codeam, am auzit paşi şi m-am întors. Allerton venea de-a lungul coridorului spre mine. Fiind semiîntuneric, până când n-a ajuns lângă mine n-am putut să-i disting faţa şi mă întrebam cine era. Apoi l-am văzut şi am îngheţat fiindcă îşi zâmbea sie însuşi, iar acest surâs mi-a displăcut profund.

Dădu cu ochii de mine, şi mă întrebă, ridicându-şi sprincenele:

— Ei. domnule Hastings, ce-i?

— Nu pot să dorm, am răspuns scurt.

— Asta-i tot? Rezolv eu. Veniţi cu mine!

Am intrat în camera lui, vecină cu a mea. O stranie fascinaţie mă determina să-l studiez mai îndeaproape.

— Şi dumneata te culci târziu, am remarcat eu.

— Niciodată nu m-am culcat devreme... Iar acum când e şi amuzant... Nu merită să iroseşti aceste superbe nopţi....

Râse şi râsul lui nu-mi plăcu deloc.

L-am urmat în baie unde a deschis un dulăpior şi a scos o sticluţă cu tablete.

— Poftim! E un somnifer adevărat. O să dormiţi buştean şi o să visaţi frumos! Minunatele pastile Slumberyl — ăsta-i numele lor.

Entuziasmul din glasul lui mă făcu să tresar. Era pe deasupra şi toxicoman? Am întrebat cu un aer de îndoială:

— Nu e... periculos?

— Numai dacă iei prea multe. Face parte dintre barbituricele care au doza toxică fatală foarte apropiată de cea eficace în mod obişnuit.

Zâmbi şi faţa lui căpătă o expresie neplăcută.

— Nu cred că se pot lua fără prescripţia medicului, am continuat eu.

— Nu, bătrâne. În orice caz, *dumneata* nu le poţi lua, eu însă am acest avantaj.

Bănuiesc că am făcut o prostie, dar uneori am asemenea impulsuri.

— L-ai cunoscut pe Etherington, nu?

În aceeaşi clipă mi-am dat seama că am încurcat-o… Ochii i se întunecară, devenind circumspecţi. Îmi răspunse cu o voce schimbată, uşoară şi prefăcută.

— Oh, da! L-am cunoscut pe Etherington. Sărmanul! Şi văzând că nu zic nimic, continuă: Etherington, desigur, lua droguri, dar a întrecut măsura. Trebuie să ştii când să te opreşti. El n-a ştiut. Proastă treabă! Soţia aia a lui a fost norocoasă. Dacă n-ar fi simpatizat-o juriul, ar fi fost spânzurată.

Îmi dădu câteva tablete. Apoi mă întrebă degajat:

— L-aţi cunoscut bine pe Etherington?

I-am spus adevărul:

— Nu l-am cunoscut.

Pentru o secundă mi s-a părut că nu ştie cum să procedeze, apoi a întors-o râzând degajat:

— Amuzant individ. Un tip nedus la biserică, dar uneori era o companie foarte agreabilă.

I-am mulţumit pentru tablete şi m-am întors în camera mea.

În timp ce stingeam lumina şi mă culcam, mă întrebam dacă nu fusesem necugetat.

Fiindcă mi se părea mai clar ca niciodată că Allerton era, mai mult ca sigur, X şi-l lăsasem şi pe el să întrevadă că-l bănuiam.

VII.

1.

Povestirea mea despre zilele petrecute la „Styles” trebuie că e cam dezlânată. În amintirile mele îmi apar ca o serie de discuţii, de cuvinte şi fraze sugestive ce mi s-au gravat în memorie.

Mai întâi de toate, încă de la început am realizat că Poirot este bolnav şi neajutorat. Credeam, după cum îmi spusese el, că mintea îi funcţiona cu toată vechea-i ascuţime, dar din

punct de vedere fizic era atât de şubred, încât mi-am dat seama pe loc că rolul meu e necesar să fie mult mai activ decât de obicei. Era nevoie să fiu, ca să zic aşa, ochii şi urechile lui Poirot.

E adevărat că, în fiecare zi frumoasă, Curtiss îşi lua pe sus stăpânul şi-l cobora grijuliu pe scări până la scaunul cu rotile care-l aştepta jos. Apoi împingea scaunul până în grădină, alegând un loc ferit de curent. În zilele când era vreme urâtă, îl instala în salon.

Oriunde ar fi stat, o persoană sau alta venea cu siguranță şi se conversa cu el, dar nu era acelaşi lucru ca atunci când Poirot putea să-şi aleagă singur partenerul pentru o discuție între patru ochi. Acum nu-şi mai îngăduia să selecteze el însuşi pe cel cu care ar fi vrut să vorbească.

A doua zi după ce sosisem la „Styles", doctorul Frank mă luă în grădină, unde se afla un vechi atelier transformat la repezeală în laborator.

Să fie clar de la început că nu prea am înclinație spre ştiință. În relatarea mea despre munca lui Franklin probabil că voi folosi greşit termenii, scandalizându-i pe cei într-adevăr inițiați în problemele astea.

Din câte am putut eu, un simplu profan, să deduc, Franklin făcea experiențe cu diverşi alcaloizi obținuți din boabele unei plante ce se găseşte în Africa tropicală, *Physostigma venenosum,* şi asta am înțeles mai mult dintr-o discuție ce avusese loc într-o zi între Franklin şi Poirot. Judith, care încerca să mă inițieze, era, aşa cum se întâmplă de obicei cu tinerii, sufocant de „tehnică". Se referea savant la fizostigmină sau ezerină, fizovenine şi geneserine şi apoi a trecut la o substanță cu denumirea cea mai imposibilă, prostigmină sau N-dimetil carbonat de 3-hidroxifenil-trimetil amoniu etc., etc. şi multe alte asemenea denumiri care mi se păreau acelaşi lucru spus însă cu alte cuvinte. În orice caz, era un limbaj păsăresc pentru mine şi am indignat-o pe Judith întrebând-o ce folos trage omul din toate acestea? Ce scop au?

Nu există întrebare care să-i scoată mai mult din minți pe adevărații savanți. Judith mi-a aruncat o privire disprețuitoare şi s-a lansat iar în explicații lungi, docte. În concluzie, am dedus eu, nişte triburi obscure din Africa de Vest dovedeau o remarcabilă imunitate la o boală la fel de obscură, deşi mortală, boală căreia Judith, după cât îmi amintesc, i-a zis jordanită — după numele unui entuziast doctor Jordan, cel ce o depistase primul. Era o maladie tropicală rară, care, contractată în câteva cazuri de albi, le-a fost fatală.

Am riscat să stârnesc furia Judith ei făcând observația că ar fi mult mai rezonabil să se descopere nişte medicamente împotriva complicațiilor ivite după pojar!

Cu milă şi dispreț în acelaşi timp Judith m-a luminat că nu despre o binefacere pentru rasa umană e vorba, ci despre lărgirea cunoaşterii omeneşti, singurul țel demn de urmărit.

M-am uitat la câteva probe la microscop, am examinat câteva fotografii ale unor băştinaşi din Africa de Vest (într-adevăr foarte amuzante!) şi am dat cu ochii de un şobolan ce mă privea prostit dintr-o cuşcă, apoi m-am grăbit să ies din nou la aer.

După cum am mai spus, interesul pe care mi l-a stârnit se datora unei discuții dintre Franklin şi Poirot.

— Ştiți, domnule Poirot, e mai mult de domeniul dumneavoastră. Sunt boabele încercării, investite cu puterea „divină" de a dovedi vinovăția sau nevinovăția. Aceste triburi din Africa de Vest cred orbeşte, sau credeau, căci în zilele noastre au mai evoluat. Ei le mestecau solemn convinşi că vor muri dacă sunt vinovați sau că nu vor păți nimic dacă sunt inocenți.

— Şi astfel mor?

— Nu, nu mor toți. Iată ceea ce totdeauna s-a scăpat din vedere până acum. În spatele acestui lucru se ascund multe... un om şiret, cu ceva cunoştințe în domeniul medicinii, cred eu. Există două specii din această plantă — numai că seamănă atât de mult încât e foarte greu să observi diferența. Dar *există* o diferență. Amândouă conțin fizostigmină şi geneserină şi restul de substanțe, dar în a doua specie poți separa sau, mai bine zis, cred eu că se poate separa şi un alt alcaloid — acțiunea acestuia neutralizând efectul celorlalte. Şi încă ceva, acea a doua specie este cu regularitate mâncată de unii membri ai tribului care sunt inițiați într-un ritual secret... şi oamenii care o consumă nu se îmbolnăvesc niciodată de jordanită. Această a treia substanță are un efect remarcabil asupra sistemului muscular — fără alte urmări secundare. E al dracului de interesant! Din nefericire alcaloidul pur este foarte instabil. Şi totuşi sunt pe cale să găsesc ceva. Dar ceea ce doresc este o cercetare mai substanțială a

subiectului respectiv. Această muncă trebuie să fie făcută! Da, fir-ar să fie, asta e... Mi-aş vinde şi sufletul...

Se întrerupse brusc. Râse forţat din nou.

— Iertaţi-mi bâlciul! Mă cam prind lucrurile astea!

— După spusele dumitale, zise placid Poirot, aceasta în mod sigur ar face profesia mea mai uşoară dacă aş putea depista atât de simplu vinovăţia sau nevinovăţia. Ah, dacă ar exista o substanţă care să poată face ceea ce se pretinde că fac boabele acelei plante din Africa tropicală!

— Dar necazurile dumitale nu s-ar sfârşi aici! În fond ce *este* vinovăţia sau inocenţa? zise Franklin.

— Nu cred că ar putea să existe vreun dubiu despre *aceasta,* am remarcat eu.

Se întoarse spre mine.

— Ce este rău? Ce este bine? Ideile s-au schimbat de la un secol la altul. Ceea ce ai putea cerceta ar fi probabil doar *sentimentul de vinovăţie* şi *sentimentul de nevinovăţie*. Test, de fapt, egal cu zero.

— Nu prea înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Domnul meu, să presupunem că un om crede că are dreptul divin de a omorî un dictator sau un cămătar sau un codoş sau pe cineva care i-a stârnit indignarea. El comite ceea ce *dumneavoastră* consideraţi un fapt de culpă, dar *el* îl socoteşte ca un act legitim. La ce ar folosi în acest caz sărmana mea plantă destinată „judecăţii divine” .

— Cu siguranţă că întotdeauna trebuie să existe un sentiment de vinovăţie când e vorba de crimă, nu? ara întrebat eu.

— *Mi-ar* place să ucid o groază de oameni, adăugă Franklin vesel. Şi să nu credeţi că după o chestie ca asta nu m-ar lăsa conştiinţa să dorm noaptea. E o idee de-a mea, ştiţi, că optzeci la sută din rasa umană ar trebui eliminată. Am duce-o mult mai bine fără ei.

S-a ridicat şi s-a îndepărtat fluierând vesel.

M-am uitat după el ros de îndoieli. Un chicot al lui Poirot mă aduse la realitate.

— Parcă ai văzut o groapă cu şerpi, amice, aşa arăţi! Să sperăm că prietenul nostru doctor nu pune în practici ceea ce teoretizează.

— Ah, dar dacă am presupune că o face?

2.

După multe ezitări m-am decis că s-ar cuveni să discut cu Judith subiectul „Allerton”. Simţeam nevoia să cunosc reacţia ei. Era, o ştiam, o fată echilibrată, în stare să-şi poarte singură de grijă şi nu credeam că s-ar putea lăsa înşelată de farmecul ieftin al unui tip ca Allerton. Socotesc acum că atacasem subiectul deoarece în realitate doream să mă liniştesc pe tema asta.

Din nefericire n-am obţinut ceea ce voiam... Recunosc că n-am prea avut tact. Nu există pe lume ceva pe care tinerii să-l deteste mai mult decât sfaturile bătrânilor lor. Am încercat să vorbesc degajat şi blajin. Cred însă că nu am reuşit.

Judith îşi ieşi din fire imediat.

— Ce-i asta? Un avertisment părintesc împotriva lupului mare şi rău?

— Nu, nu, Judith, desigur că nu.

— Bănuiesc că nu-ţi place maiorul Allerton. nu?

— Să fiu sincer, nu. De altfel presupun că nici ţie.

— De ce nu?

— Ei... ei bine... nu e genul tău, nu?

— Tată, care socoteşti că ar fi genul meu?

Judith reuşea întotdeauna să mă facă să-mi pierd capul. M-a pus într-o încurcătură teribilă. Stătea privindu-mă intens, cu un zâmbet ironic pe buze.

— Sigur că *ţie* nu-ţi place. Mie da. Îl găsesc foarte amuzant.

— Amuzant, poate. Mă străduiam să trec peste asta.

Judith zise apăsat:

— E un bărbat foarte atrăgător. Orice femeie ar gândi la fel. Bărbații, desigur, nu pricep asta.

— E clar că nu. Am continuat lipsit de tact: Ieri noapte ai fost cu el până târziu.

N-am apucat să termin, că furtuna izbucni.

— Tată, într-adevăr, ai devenit prea stupid. Nu-ți dai seama că la vârsta mea pot să-mi rezolv singură problemele? N-ai nici un drept să controlezi ce fac sau pe cine îmi aleg ca prieten. E amestecul ăsta, fără sens, al părinților în viața copiilor şi care te scoate din minți. Te iubesc foarte mult... dar sunt o femeie în toată firea şi viața mea îmi aparține. Nu te transforma intr-un tiran!

M-am simțit atât de rănit de cuvintele ei extrem de dure încât am fost incapabil să-i mai dau vreo replică şi Judith s-a îndepărtat repede.

Am rămas cu sentimentul penibil că făcusem mai mult rău decât bine.

Stăteam cufundat în gânduri când am fost trezit de glasul plăcut al sorei doamnei Franklin:

— Un bănuț pentru gândurile dumneavoastră, căpitane Hastings!

Mă bucuram că venise şi astfel m-a smuls din starea mea proastă.

Sora Craven era o tânără foarte drăguță. Se dovedea însă puțin lipsită de tact şi cu maniere nelalocul lor. Dar în rest era inteligentă şi amuzantă.

Tocmai se întorcea de unde-şi instalase pacienta, un loc însorit nu prea departe de laboratorul improvizat.

— Doamna Franklin este interesată de munca soțului ei? am întrebat-o eu.

Sora Craven, disprețuitoare, clătină din cap:

— Oh! e o treabă prea tehnică pentru *ea.* Ştiți, căpitane Hastings, nu e deloc o femeie inteligentă.

— Nu, mi se pare şi mie că nu e.

— Munca doctorului Franklin, desigur, poate fi apreciată numai de cineva care cunoaşte cât de cât medicina. Doctorul Franklin, fără îndoială, este un om inteligent, o minte strălucită. Sărmanul! Îmi pare atât de rău de el.

— Vă pare rău de el?

— Da. Deseori am văzut că se întâmplă aşa: te căsătoreşti cu un tip de femeie care nu ți se potriveşte, vreau să zic.

— Credeți că ea nu e genul de femeie pentru el?

— Ei bine, dumneavoastră nu credeți la fel? N-au chiar nimic comun.

— Doctorul pare foarte legat de ea. Foarte atent, la dorințele ei şi la toate celelalte...

Sora Craven chicoti foarte neplăcut:

— Are ea grijă de asta!

— Socotiți că profită de situația ei... de sănătatea ei proastă? am întrebat-o îndoit.

Sora Craven râse:

— Nimeni n-o întrece când e vorba de a obține ceea ce vrea ea. Ceea ce doreşte doamna se întâmplă. Au unele femei capacitatea de a se maimuțări punându-şi mintea la contribuție. Dacă cineva li se opune, odată se prăbuşesc, îşi închid ochii şi se prefac bolnave de îți e mai mare mila sau pot să facă o criză de nervi; doamna Franklin e tipul de femeie leşinăcios. Nu doarme toată noaptea şi dimineața e albă ca varul şi extenuată.

— Este totuşi suferindă, nu? am întrebat eu uimit de-a binelea.

Sora Craven îmi aruncă o privire ciudată şi îmi răspunse sec:

— Oh, desigur! şi apoi schimbă brusc subiectul.

Mă întrebă dacă era adevărat că mai fusesem la ,.Styles" cu mult timp în urmă, în vremea primului război mondial.

— Da, este purul adevăr.

Coborî vocea:

— S-a petrecut o crimă, nu? Aşa mi-a spus una dintre servitoare. O doamnă în vârstă, nu?

— Da.

— Şi erați aici?

— Da.

Se înfiora uşor, spunând:

— Asta explică totul, nu?

— Ce explică?

Îmi aruncă o privire piezişă

— Atmosfera... atmosfera locului. Nu o simțiți? Eu, da. Ceva e în *neregulă,* nu ştiu dacă înțelegeți ce vreau să zic?

Am rămas pe gânduri câteva clipe. Era oare adevărat ceea ce îmi spusese? Oare faptul că o moarte violentă, premeditată, s-a petrecut într-un anumit loc, îşi poate pune pecetea pe acel loc atât de pregnant încât atmosfera să stăruie mulți ani după aceea? Nevropații spun că aşa e. Oare, într-adevăr, „Styles" purta urmele întâmplării petrecute cu atâta timp în urmă? Aici, intre aceste ziduri, în aceste grădini gândul asasinatului a persistat şi s-a consolidat, materializându-se până la urmă în actul final. Oare mai pluteşte şi acum în aer acest gând? Sora Craven îmi întrerupse gândurile spunând pe neaşteptate:

— Am fost într-o casă unde cândva avusese loc o crimă. N-am să uit niciodată. Ştiți, lucrurile astea nu se prea uită. Era vorba de unul dintre pacienții mei. A trebuit să depun mărturie şi toate celelalte. Nu m-am simțit deloc în apele mele. Pentru o fată e o experiență neplăcută.

— Trebuie să fi fost... Ştiu pe propria-mi piele că... m-am întrerupt văzându-l pe Boyd Carrington apărând de după colțul casei.

Ca de obicei, personalitatea lui, plină de viață, părea să mături umbrele şi grijile nevăzute. Era atât de puternic, de sănătos, trăit în aer liber — unul dintre acele tipuri atrăgătoare, energice, împrăştiind voioşie şi înțelepciune.

— Bună, Hastings, bună, soră. Unde este doamna Franklin?

— Bună dimineața, sir William. Doamna Franklin se află în fundul grădinii sub boschetele de lângă laborator.

— Şi Franklin, presupun, este *în* laborator, nu?

— Da, sir William... cu domnişoara Hastings.

— Sărmana fată. E ciudat ca într-o dimineață ca aceasta să te închizi în casă şi să te ocupi de chimie! Hastings, ar trebui să protestezi!

Sora Craven spuse în grabă:

— Oh, dar domnişoara Hastings este *de-a dreptul* fericită. Ştiți, chiar îi place, iar doctorul, sunt sigură, nu poate lucra fără ea.

— Jalnic tip, continuă Boyd Carrington. Dacă aş avea asistentă o fată atât de drăguță ca Judith a dumitale, aş privi-o numai pe *ea,* în loc să mă uit la cobai. Ei, ce părere aveți?

Era genul de glume pe care Judith nu le înghițea, dar cu sora Craven mergeau, ea râdea acum cu poftă.

— Ah, sir William, nu trebuie să spuneți asemenea lucruri. Sunt sigură că ştim cu toții cum ați proceda *dumneavoastră*! Dar bietul doctor Franklin este atât de serios şi de preocupat de munca lui! exclamă sora Craven.

Boyd Carrington continuă voios:

— Ei bine, se pare că soția sa şi-a ales un loc de unde poate să-şi supravegheze soțul. Cred că este geloasă.

— Sir William, ştiți prea multe!

Sora Craven părea încântată de aceste glume şi zise cu părere de rău:

— În fine, socotesc că trebuie să plec să văd de laptele cu malț al doamnei Franklin.

Se mişcă alene şi Boyd Carrington rămase uitându-se după ea.

— Drăguță fată, remarcă el. Păr şi dinți frumoşi. Superb exemplar de feminitate. Nu-i prea uşor să ai grijă tot timpul de oameni bolnavi. O fată ca ea merita o soartă mai bună.

— Oh! Cred că într-o bună zi se va mărita, am zis eu.

— Să sperăm!

Oftă şi îmi trecu prin minte că se gândea la soția lui care murise. Apoi mă întrebă:

— Ți-ar place să mergi cu mine la Knatton, să vizităm locurile?

— Sigur. Dar mai întâi să văd dacă Poirot n-are nevoie de mine.

L-am găsit stând pe terasă, bine înfofolit. M-a îndemnat să-l însoțesc pe Carrington.

— Du-te, Hastings. Cred că e o proprietate frumoasă. Categoric trebuie să te duci.

— Mi-ar face plăcere. Dar nu vreau să te las singur.

— Ce prieten grijuliu am! Nu, nu, du-te cu sir William. Un bărbat încântător, nu-i aşa?

— Clasa întâi! am zis plin de entuziasm.

Poirot zâmbi:

— Ah, da! M-am gândit eu că e genul tău!

3.

Escapada m-a încântat.

Nu numai fiindcă fusese o vreme grozavă, o zi cu adevărat frumoasă de vară, dar îmi plăcuse şi compania.

Boyd Carrington poseda acel magnetism, acea nemaipomenită experienţă de viaţă şi cunoaştere a locurilor care-l făceau un tovarăş de drum excelent. Mi-a povestit întâmplări din perioada administraţiei sale în India, câteva amănunte interesante despre triburile din Africa de Est şi totul a fost atât de captivant, încât m-a distras şi m-a făcut să uit de necazurile mele legate de Judith şi de temerile stârnite ele destăinuirile lui Poirot.

Îmi plăcuse, de asemenea, modul în care Boyd Carrington vorbea despre prietenul meu. Avea un deosebit respect pentru el; îl respecta atât pentru munca sa, cât şi pentru caracterul său. Boyd Carrington nu scosese nici un cuvânt de compătimire ieftină la adresa sănătăţii precare a lui Poirot. Părea convins că o viaţă petrecută aşa cum fusese a lui Poirot era prin ea însăşi o bogată recompensă şi că în amintirile sale Poirot îşi putea găsi satisfacţia şi conştiinţa valorii personale.

— În plus, pariez că mintea-i e sclipitoare cum a fost întotdeauna.

— Da, sigur, bineînţeles, am întărit eu din tot sufletul...

— Nu e greşeală mai mare decât aceea să crezi că poate fi afectat creierul unui om de beteşugul picioarelor sale. Nici vorbă! Bătrâneţea atacă facultăţile intelectuale mult mai puţin decât o credem. Pe toţi sfinţii, zău că aş încerca să comit o crimă sub nasul lui Hercule Poirot — chiar la acest ceas al zilei.

— Te-ar „înhăţa” dacă ai face-o, i-am zis rânjind.

— Da, bănuiesc că m-ar prinde. Nu pentru că n-aş fi bun să pun la cale o crimă, adăugă el trist. Dar nu pot să-mi propun aşa ceva. N-am răbdare. Dacă aş comite o crimă aş face-o fără premeditare.

— S-ar putea ca tocmai aceea să fie crima cea mai dificilă de rezolvat.

— Nu prea cred. Probabil că aş lăsa o groază de urme după mine. Ei bine, e un noroc că n-am înclinări criminale. Singurul gen de om pe care îmi imaginez că l-aş putea ucide e un şantagist. E dezgustător, dacă vrei. Totdeauna am fost de părere că şantagiştii ar trebui împuşcaţi. Ce zici?

I-am mărturisit că eram întru totul de acord cu punctul lui de vedere.

Apoi am trecut la examinarea transformărilor făcute casei — iar atunci un tânăr arhitect ne veni în întâmpinare.

Knatton dăinuia din vremea Tudorilor, doar o aripă fiind construită mai târziu. Nu fusese modernizat cam din 1840, când i-au fost instalate două băi primitive.

Boyd Carrington ne povesti că unchiul său fusese un tip retras, nu-i plăceau oamenii şi trăia într-un colţişor al vastei case. Boyd Carrington şi fratele său fuseseră toleraţi şi îşi petreceau aici vacanţele înainte ca sir Everard să devină atât de solitar.

Bătrânul nu se căsătorise niciodată şi cheltuise doar a zecea parte din veniturile sale considerabile, astfel că la moartea sa, chiar după achitarea tuturor datoriilor, actualul baronet se trezi un om foarte bogat.

— Dar foarte singur, adăugă oftând.

Am tăcut, simpatia mea fiind prea puternică pentru a putea fi exprimată în cuvinte. Mai ales că şi eu eram tot un om singur. De când murise Cinders, parcă trăiam doar pe jumătate.

Ezitând, am exprimat puţin din ceea ce simţeam.

— Ah, da, Hastings, dar ai avut ceva de care eu nu m-am bucurat niciodată.

Se opri o clipă şi apoi continuă povestindu-mi tragedia vieţii sale. Tânăra şi frumoasa lui soţie fusese o femeie rafinată şi plină de farmec, dar cu o ereditate blestemată, în familia ei aproape toţi muriseră alcoolici si ea a căzut victimă aceluiaşi blestem. După un an de căsătorie a clacat şi a murit alcoolică. Nu o condamna pe ea, realizând că ereditatea fusese prea puternică.

După dispariția ei se hotărâse să ducă o viață retrasă, îndurerat de experiența sa, se decise să nu se mai însoare.

— Mă simt mai în siguranță de unul singur, mărturisi el simplu.

— Da, pot să-ți înțeleg simțămintele, în orice caz, mai ales la început.

— Tragedia a fost atât de mare. Încât am îmbătrânit înainte de vreme şi m-am blazat. Se opri un moment, apoi continuă: E adevărat că odată am fost teribil de ispitit să mă recăsătoresc. Dar ea era aşa de tânără şi am simțit că nu e bine să-şi lege viața de cea a unui om profund deziluzionat. Eram de altfel şi prea bătrân, iar ea aproape un copil, nemaipomenit de drăguță şi de pură.

Se întrerupse, clătinând din cap.

— N-ar fi trebuit s-o laşi pe ea să hotărască?

— Nu ştiu, Hastings. Nu m-am gândit. Părea că mă place. Dar, după cum ți-am spus, era atât de tânără. Totdeauna mi-o voi aminti cum arăta în ultima zi, înainte de plecarea mea. Capul plecat puțin într-o parte, privirea uşor întrebătoare, micuța ei mână...

Se opri. Cuvintele sale conturară un tablou ce mi se părea vag familiar, deşi nu-mi dădeam seama de ce.

Gândurile mi-au fost întrerupta de glasul lui Boyd Carrington, sunând dintr-o dată tăios:

— Am fost un prost. Orice bărbat e nebun când lasă să-i scape din mână o asemenea ocazie. Oricum, iată-mă cu un palat seniorial prea mare pentru mine şi fără nici o făptură grațioasă care să stea în capul mesei mele.

Abordarea acestor lucruri în maniere de modă veche era o desfătare pentru mine. Aducea în fața ochilor mei imaginea unei încântătoare lumi dispărute.

— Unde se află doamna acum? am întrebat.

— Oh!... căsătorită. Schimbă scurt vorba. Realitatea este că sunt făcut pentru o existență de celibatar… am micile mele manii. Vino să vezi grădinile. Au fost neglijate, dar în felul lor sunt foarte frumoase.

Ne-am plimbat prin jur şi am fost impresionat de cele văzute. Knatton era fără îndoială o proprietate superbă şi nu mă miram că Boyd Carrington era atât de mândru de ea. Cunoştea împrejurimile şi pe cei mai mulți dintre oamenii ce locuiau pe aici, deşi desigur se găseau şi unii veniți mai de curând.

Îl cunoştea pe colonelul Luttrell din zilele de altădată şi-şi exprima speranța că afacerea „Styles“ va merge.

— Sărmanul Toby Luttrell, ştii, este lefter. Simpatic tip. Bun soldat şi foarte bun trăgător. Odată am fost cu el în Africa, în safari. Ah! Ce zile au fost! Era însurat dar, slavă Domnului, consoarta nu venea cu noi. Pe vremea aceea era o femeie drăguță, dar cam scorpie. Ciudat câte poate suporta un bărbat din partea unei femei. Bătrânul Toby Luttrell care obişnuia să-şi facă subalternii să tremure de spaimă, fiind atât de aspru, de zbir! Şi iată-l acum sub papuc, timorat şi umil. Rea de gură mai e şi femeia asta, ce să mai vorbim. Şi totuşi are capul pe umeri. La „Styles” ea este sufletul. Luttrell nu s-a priceput niciodată la afaceri, dar doamna Luttrell ar jupui-o şi pe bunică-sa!

— E atât de amabilă, am completat eu.

Boyd Carrington păru amuzat.

— Ştiu. Numai unt şi miere. Dar ai jucat bridge cu ei?

I-am răspuns compătimitor că da.

— În general eu evit femeile care joacă bridge şi, dacă vrei să mă asculți, fă la fel, zise Boyd Carrington.

I-am povestit ce prost ne-am simțit, Norton şi cu mine, în seara sosirii mele la „Styles”.

— Exact. Nu ştii cum s-o scoți la capăt! Adăugând: Drăguț tip, Norton. Foarte liniştit. Mereu studiază păsările şi celelalte. Mi-a mărturisit că nu are dorința să le vâneze. Formidabil! Nici o înclinare spre sport; i-am spus că asta-l văduveşte de multe satisfacții. Nu pot să înțeleg ce plăcere poate să fie aceea să stai şi să tot stai la pândă în frigul din pădure, uitându-te la păsări cu binoclul.

Cât de puțin realizam noi că hobby-ul lui Norton avea să joace un rol important în evenimentele ce vor urma.

VIII.

1.

Zilele treceau. A fost o perioadă apăsătoare, trăind mereu cu senzația neplăcută că aştepți să se petreacă ceva.

Ca să zic aşa, de fapt nu s-a *întâmplat* nimic. Deşi fuseseră câteva incidente, frânturi de conversație ciudată, informații suplimentare despre unii din cei prezenți la „Styles”, remarci edificatoare. Toate creşteau cantitativ şi, dacă le îmbinam cum se cuvine, puteam să mă lămuresc cât de cât...

Tot Poirot a fost acela care în puține cuvinte, dar clare, mi-a dezvăluit un lucru față de care fusesem neîngăduit de orb.

Mă plângeam, nu ştiu pentru a câta oară, de refuzul său de a-mi face confidențe complete. Îi spuneam că asta nu-i cinstit. Până acum noi doi cunoşteam lucrurile în egală măsură… chiar dacă eu eram mai greu de cap, iar el era mai ascuțit la minte când era să tragem concluziile potrivite din ceea ce ştiam!

Îşi flutură mâna uşor agasat.

— Chiar aşa, prietene! Nu e cinstit! Nu-i cavaleresc, sportiv! Nu joc cum trebuie! Sunt de acord cu toate, dar trec peste ele! Dar asta *nu* e joacă — nu este *le sport.* Pentru tine preocuparea de bază este să cauți cu înverşunare, să ghiceşti identitatea lui X. Dar eu nu de aceea te-am rugat să vii aici. N-are rost să-ți iroseşti timpul cu asta. Eu ştiu deja răspunsul la întrebare. Dar ceea ce nu ştiu şi trebuie să aflu este „Cine urmează să moară foarte curând?” Problema, *mon vieux,* nu este ca tu să răspunzi la o ghicitoare, ci ca să împiedicăm o crimă!

Eram uimit.

— Desigur, am zis încet. Eu... ei bine, ştiu că ai mai spus-o odată, dar nu mi-am dat întru totul seama.

— Atunci dă-ți seama acum, pe loc!

— Da, da, cred că... Înțeleg.

— *Bien.* Şi atunci, Hastings, spune-mi cine va fi omorât?

Îl priveam năuc.

— N-am nici cea mai mică idee!

— E de dorit să ai o idee! Pentru ce altceva te afli aici?

— Sigur, i-am răspuns, întorcându-mă la reflecțiile mele asupra acestui subiect, trebuia să existe o legătură între victimă şi X şi dacă-mi spui cine este X...

Poirot clătină din cap cu atâta vehemență, încât îți făcea şi rău să-l vezi.

— Nu ți-am spus că în asta constă esența tehnicii lui X? Că nu se va face nici o legătură între X şi victimă? E sigur.

— Vrei să spui că va fi ascunsă?

— Atât de bine încât nici eu, nici tu nu o vom găsi.

— Dar dacă vom cerceta trecutul lui X...

— Ți-am spus că nu! Cu siguranță că nu în *timp util.* Vrei să înțelegi sau nu că această crimă sa poate petrece în orice clipă?

— Va fi omorât cineva din această casă 7

— Da, cineva din această casă.

— Şi tu într-adevăr nu ştii cine şi cum?

— Ah, dacă aş şti te-aş mai pune să cauți?

— Bănuiala ta se întemeiază numai pe prezența lui X?

Din glasul meu răzbătu îndoiala. Poirot, al cărui autocontrol slăbise de când era imobilizat, țipă la mine:

— Ah, *ma foi,* de câte ori vrei să-ți spun treaba asta? Dacă într-un anumit loc din Europa sosesc o groază de corespondenți de război, ce înseamnă acest lucru? Înseamnă război! Dacă doctorii din întreaga lume se adună în acelaşi oraş — ce arată asta? Că aici va fi o conferință medicală. Unde vezi un vultur rotindu-se, acolo trebuie să fie şi un hoit. Dacă vezi hăitaşi pornind către vreun teren de vânătoare, acolo vor fi şi împuşcături. Dacă vezi un om oprindu-se brusc, dezbrăcându-se şi aruncându-se în mare, asta înseamnă că cineva trebuie salvat de la înec. Dacă vei observa nişte doamne între două vârste, cu înfățişarea respectabilă uitându-

se printr-un gard viu, fii sigur că acolo nu e ceva în regulă! Şi în sfârşit, dacă simţi un miros îmbietor şi vezi mai mulţi oameni mergând pe coridor în aceeaşi direcţie, poţi să ai certitudinea că urmează să fie servită masa!

Am meditat asupra acestor analogii un minut sau două, apoi am zis, referindu-mă la prima:

— În orice caz, cu un corespondent de război nu se face război!

— Sigur că nu. Nici cu o rândunică nu se face primăvară. Dar un ucigaş, Hastings, poate comite o crimă.

Aceasta, desigur, fără doar şi poate aşa era. Dar mă gândeam, şi Poirot părea departe de gândul acesta, că şi un ucigaş are momentele lui de relaxare. Poate că X venise la „Styles" doar în vacanţă, fără nici o intenţie criminală, Poirot părea atât de preocupat încât n-am îndrăznit să-i comunic şi varianta asta. Mă gândeam cu amărăciune că totul îmi părea fără ieşire, fără speranţă. Trebuia să aşteptăm...

— Şi vezi, sfârşi Poirot, ne aflăm în aceeaşi situaţie ca domnul Asquith[1] al vostru în ultimul război. Tocmai la asta nu trebuie să ajungem, *mon cher.* Nu zic, fii atent, că vom reuşi, pentru că, aşa cum ţi-am mai spus, când un ucigaş s-a hotărât să comită o crimă nu e uşor să-l împiedici. Dar cel puţin putem încerca. Imaginează-ţi, Hastings, că ai în ziar o problemă de bridge. Se arată toate cărţile. Ceea ce ţi se cere este să „prevezi rezultatul problemei".

Am clătinat din cap:

— Poirot, nu duce la nimic. N-am nici cea mai mică idee. Dacă aş şti cine e X...

Poirot ţipă din nou la mine. Strigă atât de tare încât Curtiss veni în fugă din camera de alături, cu o figură îngrozită. Poirot îl concedie şi când ieşi, prietenul meu vorbi mai stăpânit:

— Haide, Hastings, doar nu eşti atât de prost pe cât te faci. Ai studiat acele cazuri pe care ţi le-am dat să le citeşti. Nu ştii cine este X, dar ştii tehnica lui de a comite crime.

— Aha, pricep.

— Sigur că pricepi. Buclucul cu tine este că ai o minte leneşă. Îţi place să participi la joc şi să încerci să ghiceşti. Dar nu-ţi place să-ţi baţi capul. Care este elementul fundamental în tehnica lui X? Oare nu este acela că atunci când se comite, crima apare „completă"? Adică există un motiv pentru a ucide, un moment favorabil, mijloacele necesare şi ceea ce este cel mai important, persoana „vinovată" e gata pentru boxa acuzaţilor.

Dintr-o dată am înţeles lucrul esenţial şi mi-am dat seama că fusesem un prost că nu pricepusem mai repede,

— E clar. Trebuie să caut pe cineva care... care să îndeplinească toate aceste condiţii... victima potenţială

Poirot se lăsă pe spate cu un suspin de uşurare:

— *En fin!* Sunt foarte obosit. Trimite-l pe Curtiss la mine. Ai înţeles în ce constă misiunea la. Eşti activ, poţi să circuli, să urmăreşti oamenii, să vorbeşti cu ei, să-i ţii sub observaţie fără să ştie... (Am vrut să protestez, dar m-am oprit. Era o discuţie prea veche!) Poţi să tragi cu urechea, ai genunchii încă flexibili şi poţi să-i îndoieşti şi să te uiţi pe gaura cheii...

— N-am să mă uit pe gaura cheii, l-am întrerupt cu indignare.

Poirot închise ochii

— Foarte bine. N-ai să te uiţi pe gaura cheii. Ai să rămâi un perfect gentleman englez, iar un om va fi ucis. N-are importanţă asta, fiindcă înainte de toate pentru un englez Onoarea contează! Onoarea ta e mult mai importanta decât viaţa cuiva! *Bien!* E de la sine înţeles.

— Nu, dar... Poirot...

Poirot îmi zise rece:

— Trimite-mi-l pe Curtiss şi te rog du-te! Eşti încăpăţânat şi stupid şi aş vrea să exista cineva în care să pot avea încredere, dar am impresia că sunt silit să mă mulţumesc cu tine şi cu ideile tale aiurite despre *fair play.* Dacă nu poţi să-ţi foloseşti materia cenuşie, care se pare că îţi lipseşte, în orice caz foloseşte-ţi ochii, urechile şi nasul când va fi necesar, dar numai atât cât iţi îngăduie preceptele „onoarei"!

---

1 Herbert Henry Asquith (1852-1928), om politic englez; prim-ministru (1908-1916), depăşit de situaţie demisionează.

2.

De-abia în ziua următoare am îndrăznit să pun în discuție o idee ce-mi venise în minte de mai multe ori. O făceam cu oarecare îndoială, fiindcă nimeni nu ştia cum poate să reacționeze Poirot.

— Poirot, m-am frământat o groază. Ştiu cu n-am stofă de bun partener. Mi-ai spus că sunt stupid. Într-un fel e adevărat. Sunt doar pe jumătate din ceea ce am fost. De când a murit Cinders... m-am oprit.

Poirot scoase o exclamație plină de simpatie.

Am continuat:

— Dar aici se află un bărbat care ne-ar putea ajuta, exact genul de om de care avem nevoie. Inteligență, imaginație, forță — capabil să ia o hotărâre, un tip cu multă experiență. Vorbesc de Boyd Carrington. Poirot, el este omul care ne trebuie. Ai încredere în el. Prezintă-i toată afacerea.

Poirot deschise ochii şi vorbi foarte hotărât:

— Nu, categoric nu.

— Dar de ce? Nu poți nega că este deştept, mult mai isteț decât mine.

— Ceea ce nu-i prea greu, zise Poirot cu sarcasm amar. Dar Hastings, scoate-ți ideea asta din cap. Noi n-o să facem nimănui mărturisiri, ai înțeles, *hein*? Pricepe odată, îți interzic să discuți chestiunea aceasta!

— Bine, dacă zici tu, dar într-adevăr Boyd Carrington...

— Of! Ta, ta, ta! Boyd Carrington. De ce eşti atât de obsedat de Boyd Carrington ? Şi la urma urmei ce este el? Cogeamite bărbatul îngâmfat şi mulțumit de sine pentru că oamenii i se adresează cu „excelența voastră”. Un om — da, da, cu maniere încântătoare şi plin de tact. Dar Boyd Carrington al tău nu e chiar atât de sublim. Se repetă, spune aceeaşi istorie de două ori şi, pe deasupra, memoria sa e atât de slabă încât îți relatează câte o poveste auzită chiar de la tine! Un om deosebit de înzestrat? Deloc! Un bătrân plicticos, un palavragiu, *en fin,* fără substanță!

— Oh! am exclamat eu brusc edificat.

Era adevărat că Boyd Carrington avea o memorie proastă. Făcuse recent şi o gafă care-l afectase destul de mult pe Poirot. Poirot îi povestise o întâmplare de pe vremea când profesa în Belgia, şi numai după câteva zile, când eram adunați mai mulți în grădină, Boyd Carrington, uitând cu totul, ne reproduse acelaşi fapt nouă şi lui Poirot, făcând la început remarca: „îmi amintesc că şeful Siguranței din Paris mi-a relatat...”

Mi-am dat seama ce-i provocase ranchiuna!

Plin de tact, n-am mai insistat.

3.

Am coborât scările şi am ieşit în grădină. Nu era nimeni în jur şi am pornit pe sub boschete urcând până la o colină ierboasă unde se afla un fel de chioşc într-un grad avansat de dărăpănare. Aici m-am aşezat, mi-am aprins pipa şi am început să trec problemele în revistă.

Dintre cei care se aflau la „Styles”, cine oare avea un motiv clar să omoare pe cineva, sau despre cine s-ar fi putut crede aşa ceva?

Lăsând la o parte cazul puțin cam stânjenitor al colonelului Luttrell, care nu părea totuşi capabil să înfigă cuțitul în nevastă-sa în toiul vreunei partide de cărți (și faptul ar fi fost oarecum explicabil dacă se petrecea!) — altcineva nu-mi mai venea în minte, ca ipoteză de prim ordin.

Partea proastă era că nu-i cunoşteam destul pe aceşti oameni. De exemplu, Norton şi domnişoara Cole? Ce motiv putea sta în mod obişnuit la baza unei crime? Banii? Boyd Carrington, am remarcat, era singurul om bogat de aici. Dacă murea, cine l-ar fi moştenit? Cineva prezent în această casă? Greu de crezut, dar iată un punct ce trebuia cercetat! Putea, de pildă, să lase banii pentru experiențe, făcându-l pe Franklin membru în consiliul de

administrație. Aceasta, ținând seama de remarca deplasată a doctorului Franklin că optzeci la sută din rasa umană ar trebui eliminată, putea să constituie o acuzație clară împotriva doctorului cel roşcovan. Sau probabilitatea ca Norton şi domnişoara Cole să fie rude îndepărtate şi automat moştenitori. Greu de crezut, dar nu imposibil! Oare colonelul Luttrell, vechi prieten al său, ar putea şi el beneficia de testamentul lui Boyd Carrington? Cu astea se părea că am epuizat problema motivului bănesc.

M-am întors spre motive ceva mai romantice. Familia Franklin. Doamna Franklin era bolnavă. Exista posibilitatea ca ea să fie otrăvită lent, iar vina să cadă asupra soțului? El era doctor, avea fără îndoială, şi prilejul şi mijloacele necesare. Dar motivul? Îmi trecu fulgerător prin minte gândul neplăcut că Judith ar putea fi implicată. Eu aveam toate motivele să ştiu că relațiile lor erau doar de serviciu, dar ceilalți vor crede oare acelaşi lucru? Ar putea crede un polițist cinic aşa ceva? Judith este o femeie tânără, foarte frumoasă. O secretară sau o asistentă plină de farmec constituise motivul pentru înfăptuirea multor crime. Am rămas consternat de această alternativă.

M-am oprit apoi la Allerton. Exista oare vreun temei ca eu să continui pe linia Allerton? Dacă urma să se întâmple o crimă, aş fi preferat să-l văd pe Allerton în chip de victimă! Cineva ar putea să fie în stare să găsească uşor motive ca să scape de el. Domnişoara Cole, deşi nu prea tânără, era încă o femeie frumoasă. Dacă fusese în relații intime cu Allerton, nu era exclus ca ea să fie geloasă, deşi n-aveam nici un motiv concret să cred aşa ceva. În afară de cazul când Allerton era X.

Dădui din cap neliniştit. Toate astea nu duceau nicăieri. Atenția mi-a fost atrasă de paşii ce se auzeau pe pietriş. Era Franklin îndreptându-se grăbit spre casă, cu mâinile în buzunare, cu capul plecat înainte. Întreaga lui atitudine exprima deprimare. Văzându-l, fără ca el să ştie, m-a frapat faptul că arăta ca un om profund nefericit.

Eram atât de preocupat să-l privesc încât n-am simțit că cineva s-a apropiat şi m-am întors, tresărind, când domnişoara Cole mi se adresă.

— Nu v-am văzut venind, mi-am cerut scuze ridicându-mă.

Ea examină chioşcul.

— Ce relicvă victoriană!

— Nu-i aşa? Mă tem că-s numai păianjeni. Stați jos. Am să curăț locul pentru dumneavoastră.

Pe dată mi-a trecut prin minte că aveam şansa să cunosc mai bine pe unul din oaspeți. Am studiat-o pe domnişoara Cole pe îndelete în timp ce îndepărtam pânza de păianjen.

Era o femeie între treizeci şi patruzeci de ani, uşor trasă la față, cu un profil frumos desenat şi ochi superbi. Avea un aer rezervat, ba aş zice chiar suspicios. Deodată m-a străfulgerat gândul că femeia aceasta suferise şi că deci era, în consecință, adânc neîncrezătoare în viață. Am simțit că mi-ar place să ştiu mai multe despre Elizabeth Cole.

— Poftim, e tot ce am putut face, am zis terminând de şters cu batista.

— Mulțumesc.

Zâmbi şi se aşeză. M-am aşezat lângă ea. Se auzi un scârțiit îngrijorător, dar nu se întâmplă nici o catastrofă.

— Îmi spuneți la ce meditați când am sosit eu? Păreați adâncit în gânduri, zise ea.

Am răspuns încet:

— Mă uitam la doctorul Franklin.

— Da?

N-am văzut nici un motiv pentru care să nu-i spun ce-mi trecuse prin cap.

— M-a izbit faptul că arată ca un om foarte nefericit.

Femeia de lângă mine vorbi liniştită:

— Dar cu siguranță că este. Dumneavoastră trebuia sa vă dați seama.

Cred că mi-am arătat surpriza. Am zis bâlbâindu-mă uşor:

— Nu... nu... nu mi-am dat seama. M-am gândit totdeauna la el ca la un om absorbit complet de munca lui.

— Aşa şi este.

— Şi numiți asta nefericire? Eu aş spune că e cea mai fericită stare imaginabilă.

— Oh, da, nu vă contrazic. Dar nu şi dacă eşti împiedecat să faci ceea ce doreşti să faci. Adică dacă nu poți să dai ce ai mai bun în tine.

M-am uitat la ea destul de nedumerit. A continuat explicându-mi:

— Doctorului Franklin i s-a oferit toamna trecută şansa să plece în Africa şi să-şi continue cercetările acolo. Este extraordinar de pasionat şi, după cum ştiţi, a şi avut realizări importante în domeniul medicinei tropicale.

— Şi nu s-a dus?

— Nu. Soţia lui s-a opus. Nu se simţea prea bine şi nu ar fi suportat nici clima şi nici n-a vrut să fie lăsată singură, mai ales că trebuia să ducă şi o viaţă modestă, salariul oferit nefiind prea mare.

— Ah! am exclamat eu, continuând încetişor: Cred că s-a gândit că în starea ei precară de sănătate nu o poate lăsa singură.

— Căpitane Hastings, ştiţi mai multe despre starea sănătăţii ei?

— Ei bine, eu... nu... Dar e bolnavă, nu?

— Ceea ce-i sigur e că are o sănătate cam şubredă, zise sec domnişoara Cole.

M-am uitat la ea neîncrezător. Era uşor de observat că întreaga ei simpatie se îndrepta spre soţ.

— Presupun, am continuat cu glas scăzut, că femeile care sunt... fragile sunt şi egoiste, nu?

— Da. Cred că bolnavii, bolnavii cronici, de obicei, sunt foarte egoişti. De altfel, nimeni nu-i poate condamna. E aşa de simplu.

— Nu credeţi că doamna Franklin are într-adevăr probleme cu sănătatea?

— Oh, n-am spus asta. E doar o bănuială. Totdeauna pare în stare să facă tot ceea ce doreşte.

Am reflectat în tăcere un minut sau două. M-a izbit faptul că domnişoara Cole părea foarte la curent cu problemele menajului lui Franklin.

Am întrebat-o cu oarecare curiozitate:

— Presupun că-l cunoaşteţi bine pe doctorul Franklin?

Clătină din cap:

— Oh, nu! L-am mai văzut o dată sau de două ori înainte de a ne întâlni aici.

— Vi s-a confesat, nu?

Din nou scutura capul:

— Nu, tot ceea ce v-am spus am aflat de la Judith, fiica dumneavoastră.

Judith, m-am gândit o clipă cu amărăciune, vorbeşte cu oricine numai cu mine nu.

Domnişoara Cole continuă:

— Judith este teribil de loială cu şeful ei şi foarte ataşată de munca şi treburile lui. Atitudinea ei de condamnare a egoismului doamnei Franklin e copleşitoare.

— Şi dumneavoastră credeţi că este egoistă?

— Da, dar accept şi punctul ei de vedere. Eu... eu… înţeleg suferinzii. Pot să înţeleg şi purtarea doctorului Franklin faţă de soţia lui. Judith, desigur, crede că el ar putea-o plasa undeva iar el să-şi vadă de munca lui. Fiica dumneavoastră este pasionată de munca de cercetare.

— Ştiu, am zis eu neconsolat. Uneori treaba asta mă necăjeşte. Nu pare firesc, dacă puteţi înţelege ce vreau să spun. Simt că ar trebui să fie... mai umană., mai dornică să se distreze, să se amuze, să iubească un băiat drăguţ sau altul. La urma urmei, tinereţea e vremea când oricine trebuie să zburde şi nu să stea aplecat deasupra eprubetelor. Nu e firesc. În zilele tinereţii noastre ne distram, flirtam, ne amuzam, *dumneavoastră* ştiţi.

Urmă o clipă de tăcere şi apoi domnişoara Cole spuse cu o voce rece, ciudată:

— Nu, nu ştiu!

M-am îngrozit. Fără să-mi dau seama îi vorbisem de parcă eram de aceeaşi vârstă, dar realizam deodată că era cu cel puţin zece ani mai tânără decât mine şi fusesem cu totul lipsit de tact.

Mi-am cerut scuze cât am putut mai bine, dar îmi opri bâiguiala scurt:

— Nu, nu asta am vrut să spun. Vă rog să nu vă mai scuzaţi. Am vrut să zic exact ceea ce am zis: *Nu ştiu.* N-am fost niciodată ceea ce dumneavoastră înţelegeţi prin „tânăr”. Niciodată nu m-am distrat.

Ceva în glasul ei, o amărăciune, un puternic resentiment mă lăsă fără grai. Am zis pierdut, dar cu sinceritate:

— Îmi pare rău.

A zâmbit:

— Oh, n-are importantă. Nu mai fiți așa tulburat. Hai să discutăm despre altceva.

M-am supus.

— Spuneți-mi și mie câte ceva despre ceilalți oameni de aici, dacă nu cumva vă sunt cu toții necunoscuți.

— Cunosc familia Luttrell de-o viață. E într-adevăr trist că au trebuit să facă aceasta — mai ales pentru el, cate este un om neprețuit. Și ea este mai drăguță decât credeți. A fost chinuită și nevoită să strângă cu greu banii toată viața și de-aceea a devenit întrucâtva... ei bine... rapace. Dacă ești pus pe făcut bani, asta-și spune până la urmă cuvântul. Ceea ce însă îmi displace profund sunt manierele ei cam degajate.

— Spuneți-mi câte ceva despre domnul Norton.

— Nu sunt prea multe de zis. Este foarte simpatic, cam timid și... puțin cam stupid poate. A fost totdeauna oarecum fragil. A trăit lângă mama lui — o femeie arțăgoasă, netoată. L-a condus foarte mult, cred. A murit acum câțiva ani. E pasionat de păsări, flori și bucurii de acest gen. E un tip foarte cumsecade... și este una din acele persoane care văd o grămadă de lucruri.

— Vă referiți la ceea ce vede prin binoclu?

Domnișoara Cole zâmbi:

— Nu m-am referit *ad litteram* la asta. Am vrut să spun că el *observă* foarte multe. Acești oameni liniștiți o fac adesea. Este generos... și foarte amabil pentru un bărbat, dar... cam anost, dacă înțelegeți ce vreau să spun.

Am dat din cap afirmativ.

— Ah, da, știu!

Elizabeth Cole vorbi pe neașteptate și încă odată glasul ei era plin de amărăciune:

— Aceasta e partea apăsătoare a unui astfel de loc. Pensiuni ținute de oameni de bună condiție, scăpătați. Sunt pline de ratați, de oameni care n-au ajuns niciodată nicăieri și nici nu vor ajunge, oameni învinși și zdrobiți de viață, oameni bătrâni, obosiți, sfârșiți.

Tăcu. Mă cuprinse o puternică amărăciune. Cât de adevărat era! Da, eram o colecție de nerealizați. *Capete cenușii, inimi cenușii, visuri cenușii.* Eu însumi, mâhnit și singur, femeia de lângă mine tot așa, o persoană deprimată, chinuită. Doctorul Franklin cu ambițiile sale ținute în frâu și zădărnicite, soția sa victimă a bolii. Pașnicul Norton șontâc-șontâc umblând să vadă păsări. Chiar și Poirot, eclatantul Poirot de odinioară, acum un om distrus, un bătrân aproape paralizat.

Ce diferit fusese totul pe vremuri, în zilele când sosisem pentru prima oară la „Styles”. Gândul acesta era prea mult pentru mine și de pe buze îmi scăpă o exclamație de durere și regret.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat repede partenera mea.

— Nimic. M-a șocat doar contrastul... Știți, cu mulți ani în urmă, pe vremea când eram tânăr, am fost aici. Mă gândeam la diferența dintre atunci și acum.

— Înțeleg. Pe atunci era o casă fericită? Era fericită toată lumea?

Ciudat cum uneori gândurile cuiva par a se mișca exact ca într-un caleidoscop. Așa mi se întâmpla mie acum. Un amalgam de amintiri tulburătoare, de evenimente. Apoi mozaicul se aranjă în adevărata sa formă.

Regretele mele fuseseră pentru trecut ca trecut, nu pentru realitatea lui. Pentru că nici atunci, în vremea aceea de demult, nu existase fericire la „Styles”. Mi-am re-amintit nepărtinitor faptele reale. Prietenul meu John și soția sa, amândoi nefericiți și necăjiți din cauza vieții pe care erau constrânși s-o ducă, Lawrence Cavendish, cufundat în melancolie, Cynthia, vioiciunea ei copilărească înăbușită de poziția ei dependentă, Inglethorp se căsătorise pentru banii ei cu o femeie bogată însă bătrână. Nu, nici unul dintre ei nu fusese fericit. Și acum, din nou, nimeni de aici nu era fericit. „Styles” nu era o casă norocoasă.

I-am răspuns domnișoarei Cole:

— M-am complăcut în sentimente false. Aceasta n-a fost niciodată o casă fericită. Nici acum nu este. Aici, fiecare în parte e nefericit.

— Nu, nu. Fiica dumneavoastră...

— Judith nu e fericită, am spus eu cu certitudinea unei revelații bruște.

Nu. Judith nu era fericită.

— Poate Boyd Carrington, am zis cu îndoială. Mi-a mărturisit într-una din zile că se simte singur, dar cu toate acestea cred că se bucură de viață... cu casa lui, cu una, cu alta.

Domnişoara Cole spuse tăios:

— Ah, da! Dar sir William e altceva. El nu aparține acestui loc aşa cum aparținem noi. El face parte dintr-o altă lume — lumea succesului şi independenței. A ştiut să obțină succesul în viață şi e conştient de asta. El nu este unul dintre... dintre cei schilodiți.

Alesese un cuvânt ciudat. M-am întors şi am privit-o lung.

— Vreți să-mi spuneți de ce ați folosit o expresie atât de neobişnuită?

— Fiindcă e adevărat, îmi răspunse cu o pornire impetuoasă. În orice caz în ceea ce mă priveşte. Sunt o schiloadă.

— Îmi dau seama că ați fost foarte nefericită, am răspuns blând.

Mă întrebă liniştită:

— Nu-i aşa că nu ştiți cine sunt?

— ...Vă ştiu numele...

— Numele meu nu e Cole... vreau să spun că a fost numele de fată al mamei mele. L-am luat după...

— După?!

— Adevăratul meu nume este Litchfield.

Pentru un minut sau două numele nu-mi spuse nimic, deşi mi se părea vag familiar. Apoi mi-am reamintit:

— Matthew Litchfield.

Încuviință din cap:

— Vedeți că ştiți?! Tocmai asta am vrut să zic adineaori. Tatăl meu era bolnav, era un tiran. Nu ne-a îngăduit să ducem o viață normală. Nu puteam să ne invităm prietenii acasă. Ne ținea din scurt cu banii. Eram ca... într-o închisoare.

Făcu o pauză, ochii ei, acei minunați ochi, erau întunecați, sălbatici.

— Şi apoi sora mea... sora mea... se opri.

— Vă rog nu mai... nu mai continuați. E prea dureros. Cunosc cazul. Nu e nevoie să-mi mai povestiți.

— Dar nu ştiți! Nu puteți şti! Maggie. E de necrezut, de neimaginat. Ştiu că s-a dus la poliție, că s-a predat, că a mărturisit. Dar eu totuşi uneori nu pot crede! Simt, nu ştiu cum, că n-a fost adevărat... că n-a fost... că nu s-a putut întâmpla aşa cum a declarat ea.

— Vreți să spuneți... am ezitat eu... că faptele se băteau cap în cap...

Mă întrerupse scurt:

— Nu, nu! Nimic de genul ăsta. Nu! E vorba de Maggie însăşi! Nu era „genul” ei. Nu era... nu era... *Maggie!*

Cuvintele îmi tremurau pe buze, dar n-am scos o vorbă. Nu sosise încă timpul să-i pot spune:

Aveți dreptate. N-a fost Maggie...Să fi fost ora şase când pe cărare se ivi colonelul Luttrell. Avea în mâini o puşcă de vânătoare şi doi guguştiuci morți.

A tresărit când l-am salutat şi a părut mirat că ne vede.

— Salutare. Ce faceți aici? Ştiți, dărăpănătura asta nu este un loc prea sigur. Se poate prăbuşi în orice clipă, chiar şi peste voi. Elizabeth, mă tem că o să te cam murdăreşti.

— Oh! nu-ți face griji. Căpitanul Hastings şi-a sacrificat batista pentru o cauză bună: să nu-mi murdăresc rochia.

Colonelul murmură vag:

— Ah, da? Ei, atunci totul e-n regulă!

Stătea acolo mângâindu-şi mustața şi ne-am ridicat apropiindu-ne de el.

În seara aceea părea cu gândul în altă parte. Făcu un efort şi spuse:

— Am încercat să vânez câțiva afurisiți de guguştiuci. Ştiți, fac o groază de stricăciuni.

— Am auzit că sunteți un bun trăgător, am zis eu.

— Eh! Cine v-a spus? Ah, Boyd Carrington. Eram... eram... Acum m-am prostit! Vârsta!

— Ochii? i-am sugerat.

A negat imediat.

— Nu. Văd tot atât de bine ca şi înainte. E adevărat că... trebuie să port ochelari când citesc, desigur! dar la distanță văd foarte bine.

Un minut sau două mai târziu repetă:

— Da... foarte bine. Nu aceasta-i problema...

Vocea i se stinse într-un murmur distrat.

Domnişoara Cole privi în jur şi zise:

— Ce seară frumoasă!

Avea perfectă dreptate. Soarele cobora spre apus şi lumina galben-aurie catifelată dezvăluia umbrele adânci ale copacilor de un verde puternic, fosforescent. Era o seară liniştită şi calmă, tipic englezească, aşa cum şi-o amintesc cei ce se află în îndepărtatele țări tropicale. Mi-am dezvăluit gândurile.

Colonelul mă aprobă cu înflăcărare:

— Da, da, ştiți, când eram în India deseori ne gândeam la seri ca aceasta. Te fac să meditezi la un cămin, la ieşirea la pensie, nu?

Am clătinat capul în semn de aprobare. Continuă cu o voce schimbată:

— Da, la un cămin, la întoarcerea acasă — nu întotdeauna este însă chiar ceea ce îți imaginai... nu... nu.

Reflectam că toate astea erau adevărate în mod special în cazul lui. Nu-şi închipuise că va ține o pensiune, încercând s-o facă să renteze, împreună cu o soție cicălitoare, veşnic arțăgoasă şi plângăreață.

Am pornit-o alene spre casă. Norton şi Boyd Carrington stăteau pe terasă, iar eu şi Colonelul ne-am îndreptat spre ei, în timp ce domnişoara Cole se duse înăuntru.

Am stat şi am sporovăit câteva minute. Colonelul Luttrell avea aerul că s-a mai înseninat. A făcut o glumă sau două şi părea mult mai vesel şi mai vioi decât era de obicei.

— A fost cald azi, mi-e sete, zise Norton.

— Să bem ceva, băieți, în contul casei. Ce ziceți? — glasul Colonelului suna vesel şi energic.

I-am mulțumit şi am acceptat. S-a ridicat şi a dispărut.

Ferestrele sufrageriei dădeau chiar pe terasa unde stăteam noi, iar geamurile erau deschise.

L-am auzit pe Colonel cum intră, deschide bufetul, apoi scârțâitul unui tirbuşon şi după aceea un zgomot ca şi cum dopul sticlei fusese scos.

Şi dintr-o dată vocea ascuțită, stridentă, familiară a doamnei Luttrell:

— George, ce faci?

Glasul Colonelului se pierdu într-o bolboroseală. Auzeam doar din când în când câte un cuvânt... băieții de afară... băutură...

Vocea ei tăioasă, iritată, izbucni indignată:

— George, n-ai să faci asta. Ce idee! Cum crezi că vom face acest loc rentabil dacă ai să serveşti pe fiecare cu băutură? Aici ca să bei trebuie să plăteşti. *Eu am* cap pentru afaceri, dacă tu n-ai! Dacă n-aş fi eu, tu mâine te-ai trezi ruinat! Trebuie să mă țin după tine ca după un copil. Da, da, ca după un copil. Nu eşti în toate mințile. Dă-mi sticla aceea. Dă-mi-o, ți-am zis!

Din nou se auzi un murmur slab, chinuit, de protest.

Doamna Luttrell răspunse punându-l la punct:

— Nu-mi pasă ce zic ei! Sticla o pui în bufet, iar bufetul îl voi încuia!

Se auzi zgomotul unei chei răsucite în broască.

— Gata! Asta-i!

De data aceasta vocea Colonelului răsună mai clar:

— Daisy, mergi prea departe. Nu-ți îngădui!

— Nu-mi îngădui? Aş vrea să ştiu şi cine, mă rog, eşti tu? Cine ține casa? Eu! Şi ține minte asta!

Apoi se auzi un foşnet de draperii; evident, doamna Luttrell părăsise camera.

Trecură câteva minute până ce apăru Colonelul. În acest scurt interval părea că îmbătrânise grozav şi se şubrezise şi mai tare.

Tuturor ne părea rău de Colonel şi fiecare în parte simțea că ar fi omorât-o cu dragă inimă pe doamna Luttrell.

— Băieți, regret profund, dar mi se pare că ni s-a cam terminat whisky-ul, spuse el cu o voce uscată, falsă.

Se poate să nu-şi fi dat seama că noi auzisem, fără să vrem, toată discuția, dar înțelese aceasta imediat din comportarea noastră. Ne simțeam teribil de stânjeniți şi Norton aproape că îşi pierduse capul şi se repezi primul să spună că el nu dorise realmente să bea, că de fapt se apropia şi cina, iar apoi, deliberat, schimbă subiectul făcând o serie de remarci fără nici o noimă. A fost un moment penibil. Mă simțeam paralizat şi Boyd Carrington, singurul dintre noi care ar fi fost în stare să se descurce şi să treacă peste toate astea, nu reuşi să stăvilească bâlbâiala lui Norton.

Cu coada ochiului am zărit-o pe doamna Luttrell pornind pe una din alei, echipată cu mânuşi de grădinărit şi o săpăligă de plivit păpădii. În mod evident era o femeie energică, dar pe moment mă simțeam pornit împotriva ei. Nici o ființă omenească nu are dreptul să umilească o altă ființă omenească.

Norton continua să vorbească agitat. Ridică de jos un guguştiuc şi pe nerăsuflate ne povesti cum se făcuse de râs la şcoală când aproape a leşinat văzând un iepure ucis; vorbi de potârnichea scoțiană de mlaştină, debitând, după aceea, o poveste lungă şi dezlânată despre un accident ce avusese loc în Scoția când fusese împuşcat un hăitaş. Discutarăm diverse accidente de vânătoare cunoscute de noi şi apoi Boyd Carrington îşi drese glasul şi începu:

— Odată s-a întâmplat un lucru într-adevăr amuzant cu o ordonanță de-a mea. Un irlandez. Avea permisie şi a plecat în Irlanda. Când s-a întors l-am întrebat dacă a petrecut bine. „Oh, sigur, înălțimea-voastră. Cea mai straşnică permisie din viața mea.” „Mă bucur”, am zis surprins de entuziasmul său. „Oh, da, a fost grozav! Mi-am împuşcat fratele!” „Ți-ai împuşcat fratele!” am exclamat. „Da, chiar aşa. Sunt mulți ani de când voiam s-o fac. Şi iată că mă aflam la Dublin pe un acoperiş şi pe cine văd că trece pe stradă? Pe frate-meu. Aveam carabina în mână. A fost o împuşcătură frumoasă, deşi n-ar trebui s-o zic tocmai eu. L-am curățat dibaci, ca pe o pasăre. Ah! a fost o clipă straşnică, n-am s-o uit niciodată!”

Boyd Carrington povestise bine istoria, cu o emfază dramatică exagerată şi toți am făcut haz şi ne-am simțit mai în largul nostru. Când Boyd s-a ridicat şi a plecat, spunând că trebuie să facă o baie înainte de cină, Norton dădu glas sentimentelor noastre, zicând cu entuziasm:

— Ce tip nemaipomenit!

Am încuviințat şi eu şi Luttrell.

— Da, da, bun băiat.

— Am înțeles că a avut succes pretutindeni, comentă Norton. Pe tot ce a pus mina i-a mers. Un cap limpede, a ştiut totdeauna ce vrea, lucru esențial pentru un om de acțiune. Un bărbat căruia i-a mers din plin.

Luttrell vorbi încetişor:

— Unii bărbați aşa sunt: pe ce pun mâna le iese. Nu pot da în bară! Unii oameni... au noroc cu toptanul.

Norton clătină repede din cap:

— Nu, nu, domnule, nu noroc, zise şi apoi cită: „şansa nu e în stelele noastre, dragă Brutus... ci în noi înşine!”

— Poate că aveți dreptate, acceptă Luttrell.

Am zis îndată:

— În orice caz e un om norocos că e stăpânul Knattonului. Ce loc! Dar în mod cert trebuie să se căsătorească. Ar fi prea singur acolo.

Norton râse:

— Să se însoare şi să se cumințească? Ia presupuneți că soția lui îl va ține sub papuc...

A fost un adevărat ghinion! Era genul de replică pe care putea s-o dea oricine. Dar în împrejurările acelea era foarte neinspirată şi Norton realiză acest lucru chiar în momentul când îi scăpaseră cuvintele. Încercă să îndrepte lucrurile, bâlbâindu-se, bolborosind întruna ca apoi să se oprească debusolat. Ceea ce înrăutățiți şi mai mult situația.

Începurăm să vorbim deodată amândoi. Am făcut o remarcă stupidă despre lumina serii, iar Norton zise ceva de o partidă de bridge, după ce cinam.

Colonelul Luttrell nu ne acordă nici o atenție. Vorbi cu o voce inexpresivă, bizară:

— Nu, Boyd Carrington nu va fi sub papucul nevestei. Nu e genul de om să *îngăduie* să fie terorizat. *El* e bine. E *bărbat!*

Era foarte penibil. Norton începu din nou să bolborosească ceva despre bridge. În toiul discuției un porumbel popesc mare veni în zbor pe deasupra capetelor noastre şi se aşeză într-un copac nu prea departe.

Colonelul Luttrell ridică arma.

— E o pasăre dăunătoare, zise el.

Dar înainte de a putea trage, pasărea îşi luă zborul din nou printre copaci, unde era imposibil s-o împuşti.

În aceeaşi clipă, totuşi atenția Colonelului fu atrasă de o mişcare pe o colină îndepărtată.

— La dracu, un iepure roade scoarța pomilor aceia tineri, deşi am împrejmuit locul.

Ridică arma, trase şi…

Izbucni un strigăt de femeie, ce se stinse într-un horcăit oribil.

Colonelului îi căzu arma din mână, se îndoi de la mijloc ducându-şi mâna la gură:

— Oh! Dumnezeule! E Daisy.

Eu şi alergam peste peluză. Norton venea după mine. Am ajuns la locul respectiv şi am îngenunchiat. Era doamna Luttrell în genunchi, agățându-se de țăruşul unui pom tânăr. Iarba crescuse înaltă astfel că mi-am dat seama cum se făcuse că nu o văzuse clar Colonelul, ci observase doar o mişcare. Lumina, de altfel, era confuză. Fusese împuşcată în umăr şi sângele-i țâşnea din rană.

M-am aplecat să-i examinez rana şi apoi mi-am ridicat privirea spre Norton. Se sprijinise de un copac, verde la față, ca şi când era gata să-i vină rău. Spuse scuzându-se:

— Nu pot să văd sânge.

I-am zis tăios:

— Du-te repede după Franklin sau după soră.

Încuviință şi se îndepărtă în goană.

Sora Craven a fost prima care a apărut la fața locului. Venise într-un timp record şi imediat, cu multă îndemânare profesională, se apucă să oprească hemoragia. La scurt timp sosi şi Franklin în fugă. Amândoi o luară pe doamna Luttrell şi o duseră în casă, aşezând-o în pat. Franklin curăță şi bandajă rana şi trimise după doctorul doamnei Luttrell. Sora Craven rămase cu rănita.

Am alergat la Franklin care tocmai terminase o convorbire telefonică.

— Cum se simte?

— Oh! Va trece cu bine hopul. Din fericire n-a fost atins nici un organ vital. Cum s-a întâmplat?

I-am povestit.

— Înțeleg, zise el. Unde-i bătrânul? Trebuie să fi avut un şoc. Nu m-aş mira. Probabil că are nevoie de îngrijire mai mult decât are ea. N-aş zice că o duce prea bine cu inima.

L-am găsit pe colonelul Luttrell în fumoar. Arăta complet uluit şi avea o dungă vânătă în jurul gurii. Întrebă distrus:

— Daisy? Este... cum se simte?

Franklin îi răspunse repede:

— Domnule, va fi bine. Nu fiți îngrijorat.

— Am crezut... iepure... rodea scoarța... Nu ştiu cum am putut să fac o asemenea greşeală. Lumina în ochi...

— Se întâmplă lucruri de acest gen, comentă sec Franklin. Am văzut şi eu de vreo două-trei ori aş-a ceva. Ascultați, domnule, mai bine m-ați lăsa să vă dau un întăritor. Nu vă este prea bine.

— Mă simt perfect. Pot să... pot să mă duc la ea?

— Nu chiar acum. Sora Craven stă cu dânsa. Dar nu trebuie să vă neliniştiți. Se simte bine. Doctorul Oliver va sosi curând şi vă va spune acelaşi lucru.

I-am lăsat pe amândoi împreună şi am ieşit afară în lumina amurgului. Pe alee veneau Judith cu Allerton. Capul lui era înclinat spre ea şi amândoi râdeau.

Apăreau în momentul culminant al tragediei care tocmai se întâmplase şi mă enervai îngrozitor. Am strigat-o aspru pe Judith şi ea ridică privirea surprinsă. Le-am spus în câteva cuvinte ce se petrecuse.

— Ce extraordinar lucru! comentă fiica mea.

Nu era atât de tulburată pe cât ar fi trebuit, m-am gândit eu.

— Comportarea lui Allerton a fost însă de-a dreptul scandaloasă. Părea să ia totul ca o glumă buna. Şi-a primit pedeapsa a dracului zgripţuroaică! Cred că bătrânul a făcut-o înadins, observă el.

— Categoric nu! am zis eu tăios. A fost un accident.

— Da, dar cunosc eu accidentele astea! Uneori sunt al naibii de binevenite. Dacă a împuşcat-o dinadins, pe cuvântul meu că-mi scot pălăria în faţa lui!

— N-a fost nimic de felul ăsta, am spus eu supărat.

— Nu fiţi chiar atât de sigur. Cunosc doi bărbaţi care şi-au împuşcat „accidental" nevestele. Unul curăţindu-şi revolverul, celalalt a ochit-o în glumă, a declarat el. Nu ştia că arma este încărcată. Au scăpat amândoi. Grozavă eliberare, aş zice.

— Colonelul Luttrell nu e un astfel de om, am comentat rece.

— Ei bine, nu puteţi spune că n-ar fi fost o eliberare binecuvântată, nu? întrebă Allerton. N-au avut ei de curând o ceartă sau aşa ceva?

M-am întors furios, încercând în acelaşi timp să-mi ascund o tulburare certă. Allerton se apropiase binişor de ţintă. Pentru prima dată în mintea mea se strecură îndoiala.

Nu m-am simţit mai bine nici când l-am întâlnit pe Boyd Carrington. Fusese să se plimbe jos la lac, îmi explicase el. Când i-am comunicat ce s-a întâmplat, spuse dintr-o dată:

— Hastings, crezi că a vrut s-o împuşte?

— Doamne, Dumnezeule!

— Scuză-mă. N-am avut intenţia să afirm aşa cava. Pentru o clipă te poţi întreba... Ea... ea nu l-a cam scos din sărite? Doar ştii!

Am rămas tăcuţi câteva minute reamintindu-ne scana pe care o auzisem fără să vrem.

Am urcat scările simţindu-mă nefericit şi tulburat şi am bătut la uşa lui Poirot.

El deja auzise de întâmplare, îi povestise Curtiss, dar era dornic să ştie mai multe amănunte. De când sosisem la „Styles" luasem obiceiul să-i relatez zilnic, cu toate detaliile, cele mai multe dintre întâlnirile mele şi conversaţiile avute. În felul acesta socoteam că vechiul meu prieten se simţea mai puţin rupt de lume. Îi dădea iluzia că participă în realitate la tot ce se petrece. Totdeauna avusesem o memorie bună, clară şi era o chestiune simplă să-i repet toate discuţiile, cuvânt cu cuvânt.

Poirot mă asculta foarte atent. Speram că el o să fie în stare să trateze cu dispreţ neplăcuta insinuare care acum îmi stătea pe creier, dar, înainte de a avea şansa să-mi spună ce gândea, se auzi o bătaie uşoară în uşă.

Era sora Craven. Îşi ceru scuze că ne deranjează:

— Îmi pare rău, dar am crezut că doctorul se află aici. Bătrâna doamnă şi-a revenit şi este îngrijorată din cauza soţului ei. Ar vrea să-l vadă. Căpitane Hastings, ştiţi pe unde o fi Colonelul? N-aş vrea să-mi las singură pacienta.

M-am oferit să mă duc să-l caut. Poirot încuviinţă din cap şi sora Craven îmi mulţumi călduros.

L-am găsit pe colonelul Luttrell într-o cămăruţă rareori folosită. Stătea la fereastră şi se uita afară. Când am intrat s-a întors brusc. Ochii lui erau întrebători. Am remarcat că arăta speriat.

— Colonele Luttrell. soţia dumneavoastră şi-a recăpătat cunoştinţa şi vrea să vorbească cu dumneavoastră.

— Ah!

În obraji îi reveni culoarea şi de-abia atunci mi-am dat seama că înainte fusese alb ca varul la faţă. Întrebă încet, nesigur, ca un om bătrân, bătrân de tot:

— Ea... ea... Vrea să vin? Vin... vin imediat.

Era atât de nesigur, de şovăitor când începuse să meargă spre uşă încât m-am apropiat să-l ajut. Se sprijini greu de mine în timp ce urcam scările. Respira cu greutate. Şocul, după cum bănuise Franklin, fusese teribil.

Am ajuns la uşa camerei unde se afla rănita. Am bătut în uşă şi sora Craven, cu o voce vioaie, energică, ne invită:

— Poftim!

Sprijinindu-l încă pe bătrân am intrat cu el în cameră, în jurul patului fusese instalat un paravan. L-am ocolit.

Doamna Luttrell, cu ochii închişi, albă la faţă şi firavă, arăta foarte rău. Deschise ochii când trecurăm de colţul paravanului.

Cu glas stins murmură:

— George... George...

— Daisy... draga mea...

Avea un braţ bandajat şi imobilizat. Celălalt, liber, se mişcă nesigur spre el. Colonelul făcu un pas şi apucă mâna ei mică, fragilă, zicând iar:

— Daisy... şi apoi suspinând: Mulţumesc Domnului, că eşti bine.

Şi uitându-mă la el, văzându-i ochii umezi plini de dragoste adâncă şi îngrijorare, m-am simţit îngrozitor de prost de tot ce-mi trecuse prin minte.

Am părăsit tiptil camera. Nici vorbă că fusese un accident! În vocea lui, când mulţumise Domnului că ea nu murise, desluşisem o notă profund sinceră, de recunoştinţă. Am simţit o imensă uşurare

Pe când străbăteam coridorul, sunetul gongului mă făcu să tresar. Uitasem complet de scurgerea timpului. Accidentul tulburase totul. Numai bucătăreasa îşi văzuse de treabă ca ele obicei şi terminase de pregătit cina la ora obişnuită.

Cei mai mulţi dintre noi nu ne schimbaserăm pentru cină, iar colonelul Luttrell nu-şi făcu apariţia. Dar doamna Franklin, arătând foarte atrăgătoare într-o rochie de seară roz-pal, coborî îndată şi lăsă impresia că se simte bine şi fizic şi psihic. Franklin, m-am gândit, părea indispus şi preocupat.

După cină, spre neplăcerea mea, Allerton şi Judith dispărură împreună în grădină, O vreme am stat şi am ascultat discuţia dintre Norton şi Franklin despre bolile tropicale. Norton se dovedea un interlocutor plin di înţelegere şi interesat de subiect, chiar dacă nu ştia prea multe în domeniul respectiv.

La celălalt capăt al camerei doamna Franklin conversa cu Boyd Carrington. El îi arăta nişte mostre de draperii sau de cretoane.

Elizabeth Cole citea o carte şi părea adânc cufundată în lectură. Aveam impresia că era uşor jenată şi se simţea prost faţă de mine, ceea ce n-ar fi fost neobişnuit după mărturisirile sale din acea după-amiază. Îmi părea rău, cu toate acestea, şi speram că nu regreta ce îmi povestise. Mi-ar fi plăcut să o fac să înţeleagă clar că îi voi respecta confesiunea şi că se putea baza pe discreţia mea. În orice caz nu-mi oferi prilejul pentru a i-o spune.

După un timp am urcat la Poirot.

L-am găsit acolo pe colonelul Luttrell, stând în cercul de lumină pe care-l făcea o mică lampă electrică, singura din cameră aprinsă.

El vorbea şi Poirot asculta. M-am gândit că vorbea mai mult pentru el însuşi decât pentru Poirot.

— Mi-aduc aminte atât de bine... da... a fost la un bal al vânătorilor. Purta o rochie albă de tul sau cum îi zice, plutind în jurul ei. O fată atât de drăguţă... m-a înnebunit pe dată. Mi-am zis: „Aceasta-i fata cu care am să mă însor”. Şi am reuşit, slavă Domnului. Era încântătoare; ştrengăriţă, ştiţi, gata de un răspuns obraznic. Şi niciodată nu se lăsa mai prejos, binecuvântată să fie.

Surâse.

Îmi imaginam şi eu scena. Puteam să mi-o închipui pe Daisy Luttrell cu o mutriţă de ştrengăriţă şi cu o limbă ascuţită, atât de încântătoare atunci, atât de înclinată să devină o scorpie odată cu trecerea anilor.

Dar în această seară colonelul Luttrell se gândea la ea numai ca la fata aceea tânără, prima lui dragoste adevărată, la Daisy a sa.

Şi din nou m-am simţit ruşinat de ceea ce pălăvrăgisem cu câteva ore înainte.

Desigur, când colonelul Luttrell, în sfârşit, s-a dus să se culce, i-am povestit lui Poirot totul.

M-a ascultat foarte liniştit. N-am putut citi nimic pe faţa lui.

— Hastings, deci asta-i ce gândeai tu: împuşcătura a fost trasă deliberat, nu?

Da, şi acum mă simt ruşinat...Poirot căută să-mi înlăture frământările.

— Te-ai gândit singur sau ţi-a sugerat cineva?

— Allerton a zis ceva de genul ăsta, am răspuns iritat. Nici nu mă aşteptam la altceva din partea lui.

— Şi altcineva?
— Boyd Carrington.
— Ah! Boyd Carrington!
— Şi la urma urmelor el e un om de lume şi are experienţa lucrurilor de genul ăsta.
— Ah! Chiar aşa, chiar aşa! Totuşi el n-a văzut cum s-a întâmplat, nu?
— Nu, era la plimbare. Puţină mişcare înainte de a se schimba pentru cină...
— Da, da, da.
Am continuat stânjenit:
— Nu am crezut într-adevăr în teoria asta. A fost numai...
Poirot m-a întrerupt:
— Hastings, nu-i nevoie să ai atâtea remuşcări din cauza bănuielilor tale. E o idee care, datorită împrejurărilor, putea să-i treacă prin cap oricui. Ei, da, e cel mai firesc lucru!
Era ceva ce nu înţelegeam în comportarea lui Poirot. O anumită reţinere. Ochii lui mă examinau cu o expresie stranie.
Am zis încet:
— Poate. Dar văzând acum cât de ataşat este de ea...
Poirot încuviinţă:
— Exact. Nu uita, deseori dincolo de certuri, neînţelegeri, ostilităţile aparente ale vieţii de zi cu zi, între soţi poate exista o afecţiune adevărată.
Am fost de acord. Mi-am reamintit privirea blândă, afectuoasă, din ochii doamnei Luttrell în momentul când se uita la soţul ei aplecat peste patul său. Nu mai era nici urmă de acreală, iritare, nemulţumire.
Căsătoria, reflectam eu pe când mă duceam la culcare, este un lucru curios.
Totuşi ceva în comportarea lui Poirot încă mă neliniştea. Acea privire ciudată, atentă ca şi când aştepta de la mine să văd ceva, dar ce?
Tocmai mă băgăm în pat când am avut revelaţia. Parcă m-a lovit în moalele capului.
Dacă doamna Luttrell ar fi fost omorâtă ar fi fost un caz la fel cu celelalte cinci. Colonelul Luttrell, după toate aparenţele, şi-ar fi ucis soţia. Putea să fie socotit un accident, dar în acelaşi timp nimeni n-ar fi fost sigur nici că a fost un accident, nici că a făcut-o dinadins. Dovezi insuficiente să probeze că fusese o crimă, dar destule ca să fie suspectat criminalul.
Dar asta însemna... asta însemna...
Ce însemna?
Însemna... dacă ceva în lume e de înţeles... că *nu* colonelul Luttrell o împuşcase pe doamna Luttrell, ci X.
Şi faptul era în mod clar, imposibil. Văzusem întreaga scenă. Colonelul Luttrell trăsese. N-a fost nici o altă împuşcătură.
În afară dacă... dar sigur că ar fi fost imposibil. Nu, poate nu imposibil, ci doar puţin probabil. Dar posibil, da... da... Să presupunem că altcineva aştepta momentul acesta şi că exact atunci când colonelul Luttrell trăsese (într-un iepure) această persoană o împuşcase pe doamna Luttrell. Atunci s-ar fi auzit numai o împuşcătură. Ori, chiar la un mic interval, cealaltă putea să fie socotită ca un ecou (abia acum îmi dau seama, că fusese sigur şi ecoul).
Dar nu, era absurd. Existau mijloace ca să se determine cu exactitate calibrul glonţului sau arma cu care se trăsese. Semnele de pe glonte trebuiau să coincidă cu ghintul ţevii. Dar aceasta, mi-am reamintit eu, se întâmpla numai când poliţia voia să stabilească cu ce armă se trăsese. În cazul de faţă nu ar fi avut loc însă nici o anchetă. Pentru că în mod sigur colonelul Luttrell şi nu altcineva fusese cel care trăsese focul fatal. Acest fapt era evident pentru oricine, acceptat fără nici un dubiu şi nu s-ar mai fi pus problema expertizelor. Singurul dubiu ar fi fost dacă împuşcătura era accidentală sau fusese provocată de o intenţie criminală — o chestiune care n-ar fi putut fi lămurită niciodată.
Şi de aceea cazul s-ar fi înscris exact pe linia celorlalte — cel al lucrătorului Riggs, neamintindu-şi de nimic dar presupunând că el trebuie să fi săvârşit crima; cel al Maggiei Litchfield care şi-a ieşit din minţi şi s-a predat singură — pentru o crimă pe care n-o comisese.
Da, acest caz se înscria pe linia celorlalte şi acum înţelegeam comportarea lui Poirot! Aştepta ca eu să înţeleg adevărul!

X.

1.

În dimineața următoare am deschis discuția cu Poirot. Se lumină la față şi aprobă din cap, mulțumit.

— Excelent, Hastings. Mă întrebam dacă ai să vezi şi tu asemănarea. N-am vrut să-ți sugerez eu asta, te rog să înțelegi.

— Atunci am dreptate. Este un alt caz al lui X?

— Incontestabil.

— Dar *de ce,* Poirot? Care este motivul?

Poirot îşi scutură capul.

— Nu ştii? N-ai nici o idee?

Poirot răspunse încet:

— Ba da, am o idee.

— Ai descoperit legătura între toate aceste cazuri?

— Da, aşa cred.

— Bine, atunci...

Îmi stăpâneam cu greu nerăbdarea.

— Nu, Hastings.

— Dar trebuie să ştiu şi eu.

— E mult mai bine să nu afli.

— De ce?

— Trebuie să crezi că e aşa cum îți spun eu.

— Eşti incorigibil. Aproape paralizat de artrită, stând aici neajutorat şi totuşi încercând să acționezi de unul singur.

— Nu-ți imagina că lucrez de „unul singur”. Deloc. Dimpotrivă, Hastings, tu eşti foarte mult „în scenă”. Tu eşti ochii şi urechile mele... Numai că refuz să-ți dau o informație care ar putea fi periculoasă.

— Pentru mine?

— Pentru criminal.

— Vrei ca el să nu miroasă că te afli pe urma lui? am întrebat încet. Presupun că asta-i! Sau poate crezi că nu pot să am grijă de mine însumi?

— Hastings, un lucru trebuie, cel puțin, să ştii: un om care a omorât o dată va omorî din nou — iar şi iar, mereu.

— În orice caz de data aceasta n-a mai avut loc o crimă. Un glonte, cel puțin, şi-a greşit ținta.

— Da, a fost un mare noroc... un mare noroc într-adevăr. Aşa cum îți spuneam, lucrurile acestea sunt foarte greu de prevăzut.

Oftă. Fața lui căpătă o expresie de nelinişte.

M-ara îndepărtat fără zgomot, realizând cu tristețe cât de greu suporta acum Poirot un efort prelungit. Mintea lui era încă pătrunzătoare, dar el era un om bolnav şi obosit.

Poirot mă pusese în gardă să nu încerc să aflu cine e X. În mintea mea stăruia însă credința că eu descoperisem cine era. La „Styles” exista o singură persoană care mi-a apărut ca o ființă primejdioasă. Printr-o simplă întrebare, oricum, puteam să fiu sigur de un lucru. Testul, chiar de va fi negativ, totuşi va avea o anume valoare.

După micul dejun am atacat-o pe Judith:

— Când ne-am întâlnit aseară de unde veneai cu Allerton?

Păcatul este că atunci când eşti preocupat de un anume aspect al unui lucru ignori toate celelalte laturi ale lui. Am rămas surprins că Judith s-a înfuriat pe mine.

— Tată, de fapt nu văd ce te interesează pe tine.

M-am uitai la ea deconcertat.

— Eu... eu te-am întrebat doar.

— Da, dar *de ce*? De ce pui mereu întrebări? Ce am făcut? Unde am fost? Cu cine am fost? E de nesuportat!

Partea nostimă era, desigur, că de data asta nu mă interesa deloc unde fusese Judith. Pe mine mă privea numai persoana lui Allerton.

Am încercat s-o liniştesc.

— Judith, nu văd de fel de ce nu pot pune nici cea mai simplă întrebare.

— Nu înțeleg de ce vrei să le ştii tu pe toate.

— Nu țin neapărat. Voiam doar să-ți spun că am fost intrigat că nici unul din voi... oh, da... păreați că n-aveați habar de ce s-a întâmplat.

— Vorbeşti de accident? Mă dusesem în sat, dacă vrei să ştii, să cumpăr timbre.

M-am legat de pronumele personal:

— Atunci Allerton nu era cu tine?

Judith, scoasă din sărite, îmi răspunse cu o voce furioasă:

— Nu, nu era. De fapt ne-am întâlnit chiar lângă casă şi numai cu două minute înainte să ne zăreşti tu. Sper că acum eşti mulțumit. Dar vreau să-ți spun că şi în cazul în care mi-aş fi petrecut toată ziua plimbându-mă cu Allerton, tot nu e treaba ta. Am douăzeci şi unu de ani şi-mi câştig singură existența şi mă priveşte doar pe mine cum îmi petrec timpul.

— Sigur, am spus repede, încercând să stăvilesc furtuna.

— Mă bucur că eşti de acord.

Judith părea că s-a potolit. Surâse trist:

— Of, iubitule, nu încerca să fii şi tu un tată greu de suportat! Nu ştii ce enervant e lucrul acesta. Nu te mai *agita* atât!

— N-am să... În viitor n-am să mă mai agit deloc, i-am promis eu.

În secunda aceea se apropie de noi cu paşi mari Franklin.

— Salut, Judith. Să mergem. Am întârziat mai mult ca de obicei.

Comportarea lui era tăioasă, poruncitoare şi nu tocmai politicoasă. Împotriva voinței mele, mi-a fost ciudă. Ştiam că Franklin era şeful ei, astfel că putea s-o solicite oricând şi deoarece o plătea avea dreptul să-i dea şi ordine. Numai că nu înțelegeam de ce n-o făcea cu o oarecare amabilitate. Manierele lui în general nu erau față de nimeni ceea ce s-ar putea numi „cizelate”, dar cel puțin față de majoritatea oamenilor dovedea mai multă politețe. Dar cu Judith, în special în vremea din urmă, se dovedea tăios şi extrem de sever. Rareori o privea când i se adresa şi de cele mai multe ori o făcea ca să-i dea porunci. Judith nu părea niciodată ofensată, în schimb, eu da, în numele ei. Îmi trecu prin minte că era cu atât mai nefericită comportarea lui cu cât contrasta cu atenția exagerată pe care i-o acorda Allerton, Fără îndoială că John Franklin era de zece ori mai bun decât Allerton, dar nu era un bărbat care să se poată compara cu acesta în privința atracției ce o exercita asupra femeilor.

Îl priveam pe Franklin pe când se îndepărta pe aleea ce ducea la laborator: un mers dizgrațios, un trup ciolănos, oasele proeminente ale feței şi craniului, părul roşcat şi pistruii lui! Un bărbat urât şi greoi. Nu poseda nici una din calitățile ce sar în ochi. O minte sclipitoare, da, dar femeile rareori se dau în vânt numai după asta. Mă gândeam cu consternare că Judith, datorită slujbei ei, nu venise niciodată de fapt în contact cu alți bărbați, n-avusese prilejul să cunoască oameni plini de şarm. În comparație cu morocănosul şi dizgrațiosul Franklin, farmecul amăgitor al lui Allerton era şi mai puternic. Biata mea copilă n-avea nici o şansă să-l „aprecieze” la adevărata lui valoare.

Şi dacă s-ar îndrăgosti serios de el? Un semn neliniştitor ar fi şi iritarea pe care o arătase acum. Allerton, ştiam, era într-adevăr de calitate proastă, ba chiar şi mai rău... Dacă era X?

N-ar fi fost exclus. Nu se afla cu Judith în momentul când se trăsese.

Oare care să fi fost mobilul tuturor acelor crime ce păreau „fără motiv”? Aveam certitudinea că Allerton nu este deloc nebun. Un om sănătos, perfect sănătos dar total lipsit de scrupule.

Şi Judith, Judith a mea, cu toate astea stătea prea mult împreună cu el.

2.

Până atunci deşi eram puţin îngrijorat de fiica mea, preocuparea legată de X şi de crima ce se putea comite în orice moment îmi alungaseră din minte chestiunile personale.

În momentul de faţă fiindcă lovitura căzuse, fiindcă se încercase un asasinat care, din fericire, nu reuşise, eram liber să reflectez iar la aceste lucruri. Şi pe măsură ce o făceam deveneam tot mai neliniştit. Un cuvânt aruncat din întâmplare într-una din zile îmi dezvălui faptul că Allerton era însurat.

Boyd Carrington, care ştia totul despre toţi, mă lămuri mai departe. Soţia lui Allerton era o romano-catolică cucernică. La scurt timp după căsătorie ea îl părăsise, dar, datorită religiei ei, nici nu putea fi vorba de divorţ.

— Şi dacă vrei să ştii părerea mea, continuă Boyd Carrington franc, asta îi convine de minune tipului. Cum are mereu porniri necinstite, soţia aceasta îi completează tacâmul de minune.

Plăcute lucruri de auzit pentru un tată!

După accidentul cu împuşcătura, zilele se scurgeau destul de monoton la suprafaţă, dar ele marcau creşterea unui sentiment de nelinişte în adâncul fiinţei mele.

Colonelul Luttrell îşi petrecea multă vreme în dormitorul soţiei sale. Angajaseră o soră să aibă grijă de pacientă şi astfel sora Craven îşi reluă îndatoririle faţă de doamna Franklin.

Fără să doresc să fiu răutăcios, trebuie să admit că observasem semne de iritare din partea doamnei Franklin că nu mai era bolnava *en chef.* Agitaţia şi atenţia concentrate în jurul doamnei Luttrell în mod clar erau foarte neplăcute pentru micuţa doamnă ce fusese obişnuită ca propria sa sănătate să fie tema principală a zilei.

Stătea întinsă într-un şezlong, cu mâna pe inimă, plângându-se de palpitaţii. Nici o mâncare care i se servea nu-i făcea bine şi toate pretenţiile ei excesive se ascundeau sub o mască de resemnare.

— Nu-mi place deloc să fac caz, murmură plângător spre Poirot. Mi-e jenă de sănătatea mea precară. E aşa de... aşa de *umilitor* să rogi oamenii mereu să facă aproape toate lucrurile pentru tine. Uneori mă gândesc că boala este o adevărată crimă. Dacă nu eşti sănătos şi insensibil, înseamnă că nu eşti făcut pentru lumea aceasta şi încet-încet trebuie să fii dat deoparte.

— O, nu, *madame, o* contrazise Poirot, galant ca totdeauna. Delicatei flori exotice trebuie să i se ofere adăpostul serei, ea nu poate suporta vânturile reci. E cunoscut de toată lumea că buruienile obişnuite cresc foarte bine în aerul aspru, dar asta nu înseamnă că sunt mai vrednice de preţuire. Gândiţi-vă la mine — cu dureri, deformat, imobilizat, dar eu... eu nu mă gândesc să mă despart de viaţă. Încă mă bucur de lucrurile ce-mi sunt la indemnă: mâncarea, băutura, plăcerile oferite spiritului.

Doamna Franklin suspină şi murmură:

— O, dar e altceva pentru dumneavoastră. Nu trebuie să vă gândiţi decât la dumneavoastră. În cazul meu intră însă la socoteală şi sărmanul meu John. Simt ce povară este pentru el o soţie bolnavă, inutilă. O piatră de moară atârnată de gâtul lui.

— Sunt sigur că nu v-a spus niciodată aşa ceva.

— O, nu *mi-a spus* aşa! Sigur că nu! Dar bărbaţii, bieţii de ei, sunt atât de uşor de descifrat. Şi John nu e genul care să-şi poată ascunde sentimentele. Nu vrea să fie, desigur, dur, dar e... ei bine, din fericire pentru el, este insensibil. N-are nici un fel de sentimente şi de aceea se aşteaptă ca nici alţii să nu aibă. E un mare noroc să te naşti cu obrazul gros.

— Parcă n-aş zice de doctorul Franklin că e un om cu obrazul gros.

— Nu?! O, dar dumneavoastră nu-l cunoaşteţi atât de bine ca mine. Sigur că realizez că dacă n-aş fi eu, el ar fi mult mai liber. Uneori, ştiţi, sunt atât de profund deprimată încât mă gândesc ce uşurare ar fi dacă aş termina cu toate.

— Oh, lăsaţi, *madame!*

— Şi la urma urmei de ce folos pot fi eu cuiva? Să scapi de toate astea în Marele Necunoscut... îşi scutură capul şi continuă: Şi apoi John ar fi liber.

— Prostii! îmi zise sora Craven când i-am relatat discuţia. Nu fiţi îngrijorat, căpitane Hastings, nu va face nimic de acest gen. Cei care vorbesc de „sfârşit” cu voce stinsă n-au nici cea mai mică intenţie să-şi pună capăt zilelor.

Şi trebuie să spun că atunci când agitaţia stârnită de rănirea doamnei Luttrell s-a potolit, iar sora Craven reveni lângă pacienta ei, starea de spirit a doamnei Franklin s-a îmbunătăţit foarte mult.

Într-o dimineaţă deosebit de frumoasă Curtiss îl luase şi-l dusese pe Poirot jos, în colţul de sub fagi, lângă laborator. Era locul său preferat; ferit de vânt, de orice adiere, ceea ce îi convenea lui Poirot, care detesta curentul şi avea o mare teamă de a sta în aer liber.

De fapt, mă gândeam eu, Poirot ar fi preferat să rămână în casă, dar când era bine înfofolit suporta şi aerul de afară.

Mă îndreptam spre el şi, când tocmai ajunsesem acolo, din laborator ieşea doamna Franklin.

Era îmbrăcată cu mult gust şi părea extrem de bine dispusă. Ne spuse că se duce cu maşina cu Boyd Carrington să vadă casa de la Knatton şi să-i dea un sfat competent în alegerea cretoanelor.

— Ieri când am discutat cu John mi-am uitat poşeta în laborator, continuă ea cu explicaţiile. Bietul John, el şi cu Judith s-au dus la Tadcaster — au nevoie de substanţe reactive sau aşa ceva. Se aşeză lângă Poirot şi clătină din cap, cu o expresie şăgalnică:

— Sărmanii... sunt atât de bucuroasă că n-am o minte de savant... Într-o zi frumoasă ca aceasta... totul pare atât de pueril...

— Nu e cazul să audă şi savanţii ce ziceţi dumneavoastră, *madame.*

— Nu, sigur că nu. Se schimbă la faţă, devenind serioasă. Continuă liniştită: Domnule Poirot, nu trebuie să credeţi că nu-mi admir soţul. Îl admir. Mă gândesc că modul lui de a trăi numai pentru munca lui este într-adevăr... formidabil.

Glasul îi tremura uşor.

Îmi trecu prin minte bănuiala că doamnei Franklin îi cam plăcea să joace fel de fel de roluri. În clipa aceea întruchipa pe soţia credincioasă care-şi diviniza soţul.

Se aplecă uşor înainte şi, ca o dovadă a bunelor sale intenţii, îşi aşeză mâna pe genunchiul lui Poirot.

— John este cu adevărat un... un fel de *sfânt.* Lucrul ăsta mă cam înspăimântă uneori.

Să-l consideri pe Franklin „sfânt” era cam exagerat, mă gândeam eu, dar Barbara Franklin continuă cu ochi scânteietori:

— El ar face orice, şi-ar asuma orice risc, doar să contribuie la îmbogăţirea tezaurului cunoştinţelor umane. Nu credeţi că e un lucru minunat?

— Cu siguranţă, cu siguranţă, se grăbi să încuviinţeze Poirot.

— Dar uneori, ştiţi, continuă doamna Franklin, sunt teribil de îngrijorată din cauza lui. Până unde va merge? mă întreb. Acest lucru oribil pe care-l experimentează acum. Tare mă tem că va începe experienţa pe el însuşi.

— Îşi va lua toate măsurile de precauţie, în mod cert, am asigurat-o eu.

Cu un zâmbet vag, trist, clătină capul:

— Nu-l cunoaşteţi pe John. Aţi auzit vreodată ce-a făcut el cu acel gaz nou?

Am dat negativ din carp.

— Era un gaz nou în legătură cu care voiau să se lămurească. John s-a oferit voluntar să-l testeze. A fost închis într-un rezervor timp de 36 de ore — i se controla pulsul, temperatura, respiraţia — ca să se vadă ce urmări avea şi dacă efectele erau aceleaşi atât pentru oameni cât şi pentru animale. Şi-a asumat un risc teribil, aşa mi-au spus profesorii după aceea. Putea uşor să treacă pe lumea cealaltă. Dar John este un om care uită cu desăvârşire de el însuşi! Găsesc că e nemaipomenit să fii aşa, nu credeţi? *Eu* n-am să fiu niciodată destul de vitează.

— Trebuie, desigur, mult curaj să faci aceste lucruri cu sânge rece, remarcă Poirot.

— Da, da, aşa este, confirmă Barbara Franklin. Ştiţi, sunt foarte mândră de el, dar în acelaşi timp şi neliniştită, fiindcă, vedeţi, la un moment dat, cobaii şi broaştele nu mai ajung pentru experienţă. Vrei să vezi şi reacţia omului. Iată de ce sunt atât de îngrozită că John va încerca pe el însuşi preparatul şi s-ar putea întâmpla ceva teribil. Suspină şi clătină din cap: însă el râde de temerile mele. Ştiţi, *este* într-adevăr un fel de sfânt.

În momentul acela apăru şi Boyd Carrington:

— Bună, eşti gata, fetiţo?

— Da, Bill, te aşteptam.

— Sper că nu te va obosi peste măsură.

— Desigur că nu. Astăzi mă simt mai bine ca oricând.

Se ridică, ne zâmbi drăgălaş la amândoi şi începu să urce peluza alături de înaltul ei însoţitor.

— Doctorul Franklin... sfântul modern... hm, mormăi Poirot.

— O schimbare totală de atitudine, dar cred că ăsta e genul doamnei, am comentat eu.

— Adică ce gen?

— Are plăcerea să joace diverse roluri. Într-o zi e o soţie neglijată, neînţeleasă, apoi o femeie suferindă ce se sacrifică pe sine, detestând faptul că e o povară pentru omul pe care-l iubeşte. Astăzi a întruchipat pe soţia care-şi adoră soţul „erou”. Necazul e că toate aceste roluri sunt puţin exagerate.

Poirot întrebă gânditor:

— Crezi într-adevăr că doamna Franklin e cam... prostuţă?

— N-am spus asta, dar cu siguranţă că nu prea e de o inteligenţă sclipitoare!

— Oh, nu e genul tău!

— Şi, mă rog, cine-i genul meu? am întrebat iritat.

Poirot îmi dădu un răspuns neaşteptat:

— Deschide gura şi închide ochii şi ai să vezi ce-ţi vor trimite zânele...

Am fost împiedicat să-i mai replic fiindcă sora Craven venea cu pas uşor peste peluză. Ne zâmbi descoperindu-şi dinţii sclipitori, descuie uşa laboratorului, intră şi reapăru cu o pereche de mânuşi.

— Întâi batista şi acum mânuşile, totdeauna uită ceva, făcu ea observaţia grăbindu-se să se întoarcă cu ele la Barbara Franklin şi Boyd Carrington care o aşteptau.

Doamna Franklin, reflectam eu, era acel tip de femeie neajutorată care-şi pierde mereu lucrurile, uitând diverse obiecte şi aşteptând ca pe ceva firesc să i le găsească ceilalţi. Bănuiam că e chiar mândră de procedeul ei. Am auzit-o nu o singură dată gângurind mulţumită de sine:

— Oh, sunt teribil de împrăştiată!

Am rămas uitându-mă după sora Craven care fugea peste peluză până ce a ieşit din raza mea vizuală. Alerga bine, avea trup puternic, bine proporţionat. M-a luat gura pe dinainte:

— Bănuiesc că o fată nu poate să nu se plictisească de felul ăsta de viaţă. Vreau să spun, când nu e de făcut o treabă de infirmieră, ci doar de alergat de colo până colo. Nu cred că doamna Franklin este deosebit de amabilă sau de agreabilă.

Răspunsul lui Poirot m-a supărat. Fără nici un fel de motiv închise ochii şi murmură:

— Păr castaniu...

Fără îndoială că sora Craven avea părul castaniu, dar nu înţelegeam de ce Poirot îşi alesese tocmai acest moment să comenteze astfel spusele mele.

Nu i-am răspuns nimic.

XI.

În dimineaţa următoare, mi se pare, înainte de masă, a avut loc o discuţie care m-a cam tulburat.

Eram patru: Judith, eu, Boyd Carrington şi Norton.

Nu sunt sigur cum abordasem subiectul, dar vorbeam despre eutanasie — dacă optam sau nu pentru ea.

Boyd Carrington, cum era şi firesc, a întreţinut cel mai mult conversaţia, Norton scoţând doar din când în când câte un cuvânt, iar Judith a tăcut, ascultând însă cu atenţie.

Eu însumi am mărturisit că, deşi la prima vedere se pare că există toate motivele să susţii exercitarea ei, totuşi, am de fapt o repulsie sentimentală faţă de acest procedeu. Mai ales, am completat eu, că, după părerea mea, rudele ar fi acelea care ar hotărî în locul bolnavului.

Norton a fost de acord cu mine, adăugând că el crede că trebuia făcut acest lucru numai cu consimţământul şi la dorinţa pacientului însuşi, a cărui moarte, după o suferinţă prelungită, era inevitabilă.

— Oh, dar aici e lucrul ciudat, interveni Boyd Carrington. Doreşte persoana respectivă să sfârşească cu „chinurile” sale, după cum zicem noi?

Apoi ne povesti o întâmplare, afirmând că e reală, cu un bolnav de cancer neoperabil, care avea dureri îngrozitoare. Acest om l-a implorat pe doctor „să-i dea ceva ca să termine cu toate”. Doctorul i-a răspuns: „Nu pot face asta, dragul meu”. Mai târziu, la plecare, pusese lângă pacient mai multe tablete de morfină, spunându-i câte poate să ia fără grijă şi ce doză ar fi periculoasă. Deşi fuseseră lăsate în seama pacientului şi el ar fi putut uşor să înghită doza fatală, n-a făcut-o.

— Aceasta dovedeşte, încheie Boyd Carrington, că, în ciuda vorbelor sale, omul prefera suferinţa în loc de o eliberare rapidă şi binecuvântată.

Atunci Judith vorbi pentru prima oară, apăsat, cu violenţă chiar:

— Sigur că ar fi vrut, dar nu trebuia lăsat în seama lui să hotărască!

Boyd Carrington o întrebă ce voia să zică.

— Cred că un om slăbit, bolnav şi torturat de dureri, n-are tăria să ia o decizie. Nu este în stare. Trebuie s-o facă altcineva. În locul lui. Este de datoria celui care-l iubeşte să ia hotărârea.

— Datoria? am întrebat eu îndoit.

Judith s-a năpustit asupra mea:

— Da, *datoria...* Cineva a cărui minte este limpede şi poate să-şi asume responsabilitatea.

Boyd Carrington clătină din cap:

— Şi să sfârşeşti pe banca acuzaţilor învinuit de crimă?

— Nu neapărat. În orice caz, dacă iubeşti pe cineva, îţi vei asuma riscul.

— Dar ascultă, Judith, ceea ce sugerezi tu este acceptarea, pur şi simplu, a unei teribile răspunderi, zise Norton.

— Nu cred că-i aşa. Oamenii prea se tem de răspundere. Ei îşi asumă răspunderea când e vorba de un câine, atunci de ce nu şi când e vorba de o existenţă umană?

— Ei bine... există o diferenţă, nu?

— Da, omul e mult mai important, răspunse Judith.

— Îmi tai respiraţia, bolborosi Norton.

— Deci, *tu* ţi-ai asuma riscul, nu? întrebă curios Boyd Carrington.

— Aşa cred. Nu mă tem să risc, răspunse Judith.

Boyd Carrington clătină din cap:

— Nu merge, să ştii. Nu se poate ca oamenii aici, dincolo sau oriunde, să ia legea în propriile lor mâini, să decidă probleme de viaţă şi de moarte.

— De fapt, dumneavoastră, domnule Boyd Carrington, ştiţi că pe cei mai mulţi oameni nu-i ţin curelele să-şi asume responsabilitatea, completă Norton.

Zâmbi vag, uitându-se la Judith:

— Nu cred că ai face-o dacă ar fi la o adică.

Judith răspunse calmă:

— Fireşte, nu poţi să fii sigur. Dar eu cred că aş face-o.

Norton zise clipind uşor:

— Numai atunci când ai urmări anumite interese personale.

Judith se înroşi tare. Răspunse tăios:

— Asta dovedeşte tocmai că n-aţi priceput nimic! Dacă aş avea un... un interes personal n-aş putea face nimic. Nu înţelegeţi? ne interpelă ea pe noi toţi. Să fie absolut impersonal. Poţi să-ţi asumi răspunderea... de a pune capăt unei vieţi numai clacă eşti foarte sigur de motivul tău. Şi, categoric, e necesar să fie altruist.

— Cu toate acestea, n-ai putea s-o faci, spuse Norton.

Judith insistă:

— Aş face-o. Începând cu faptul că eu nu consider — ca voi toţi — viaţa un lucru sfânt. Vieţile lipsite de sănătate, de utilitate — să fie date la o parte, înlăturate. E aşa o harababură în lume! S-ar cuveni să le fie permis să trăiască numai oamenilor care pot aduce o contribuţie cât de cât normală obştei. Ceilalţi ar trebui înlăturaţi fără dureri.

Apelă brusc la Boyd Carrington

— Sunteţi de acord cu mine, nu?

El răspunse fără grabă:

— În principiu, da. Numai cei care merită ar trebui să supravieţuiască.

— Nu aţi lua legea în propriile dumneavoastră mâini dacă ar fi nevoie?

Boyd Carrington vorbi încet:

— Poate. Nu ştiu...

Norton interveni calm:

— O groază de oameni ar fi de acord cu dumneata în teorie. Dar practica e cu totul altceva.

— Asta nu-i logic.

Norton zise pe un ton nerăbdător:

— Sigur că nu. Este într-adevăr o chestiune de *curaj.* Nu pe oricine l-ar ține curelele, ca să mă exprim vulgar.

Judith tăcu. Norton continuă:

— Judith, ştii cinstit, şi dumneata ai păți la fel. N-ai avea curajul când ar trebui s-o faci.

— Aşa crezi?

— Sunt sigur.

— Cred că greşeşti, Norton, interveni Boyd Carrington. Bănuiesc că Judith are mult curaj. Din fericire, n-are prilejul s-o dovedească prea des.

Din casă se auzi bătând gongul.

Judith se ridică. Îi spuse foarte clar lui Norton:

— Să ştii că greşeşti. Am curaj mai mult... mai mult decât crezi.

Se îndreptă repede spre casă. Boyd Carrington. după ea, strigă:

— Hei, Judith, aşteaptă-mă.

I-am urmat, simțindu-mă amărât din mai multe motive. Norton, gata întotdeauna să sesizeze o stare de spirit proastă, se străduia să mă consoleze.

— Ştiți, n-a vorbit serios. Sunt idei necoapte pe care le are oricine când e tânăr şi care din fericire mai târziu dispar. Rămân doar vorbe goale.

Cred că Judith auzise, fiindcă ne-a aruncai o privire furioasă peste umăr.

Norton coborî vocea:

— Teoriile nu e cazul să neliniştească pe cineva. Dar căpitane Hastings...

— Da?!

Norton părea încurcat de-a binelea.

— Nu vreau să mă amestec, dar ce ştiți de Allerton?

— De Allerton?

— Da, îmi pare rău dacă sunt indiscret, însă v-o spun sincer.. dacă aş fi în locul dumneavoastră, n-aş lăsa-o pe fată să se vadă prea mult cu el. El este... ei bine, reputația lui nu e prea grozavă.

— Văd şi singur ce pramatie este, am zis cu necaz. Dar în zilele noastre nu-i atât de uşor să intervii.

— Oh, ştiu. Fetele pot să-şi poarte singure de grijă, după cum se obişnuieşte să se spună. Multe din ele pot, sigur. Dar... vreau să zic... Allerton are o tehnică specială în această direcție.

Ezită, apoi continuă:

— Cred că trebuie să vă spun totuşi. Nu lăsați lucrurile să ajungă prea departe, desigur... fiindcă se întâmplă ca eu să ştiu ceva foarte neplăcut despre el.

Îmi relată atunci o istorie şi mai târziu am putut-o verifica în fiecare amănunt al ei. O poveste revoltătoare. Istoria unei fete, sigură de ea, modernă, independentă. Allerton şi-a pus la bătaie toată „tehnica” sa ca s-o cucerească. Mai târziu a apărut şi cealaltă față a tabloului... povestea s-a sfârşit cu o fată disperată care s-a sinucis cu o doză mare de veronal.

Şi partea oribilă era că acea fată din istorisire fusese cam acelaşi gen ca Judith — o fată independentă, intelectuală. Genul de fată care atunci când se îndrăgosteşte o face cu o disperare şi cu o dăruire pe care duduile dulci, cârlionțate şi prostuțe n-o cunosc niciodată.

M-am dus la masă cuprins de o cumplită presimțire.

XII.

1.

— Ce te supără, *mon ami*? mă întrebă Poirot în după-amiaza aceea.

Am clătinat doar din cap, fără să-i răspund. Simțeam că n-aveam nici un drept să-l împovărez pe Poirot cu problema mea pur personală. Nu mă putea ajuta în nici un fel.

Judith ar fi primit orice dojeni din partea lui cu acel zâmbet de indiferență pe care-l abordează tinerii față de sfaturile plictisitoare ale bătrânilor.

Judith, Judith a mea...

E greu să descriu prin ce am trecut atunci. Acum, rememorând evenimentele, sunt înclinat să atribui unele lucruri atmosferei proprii „Styles”-ului. Aici îți veneau ușor în minte imagini malefice. Nu numai trecutul era sinistru, dar și prezentul. Umbra crimei și a asasinului bântuiau rasa.

Și după cate bănuiam asasinul era Allerton, iar Judith se îndrăgostise de el! Totul era de necrezut, monstruos și eu nu știam ce să fac.

După masă Boyd Carrington mă luă deoparte. Șovăi oleacă până să ajungă la chestiune. În sfârșit, vorbi sacadat:

— Să nu socoteşti că mă bag, dar cred că e necesar să discuți cu fiica dumitale. Previn-o măcar cu un cuvânt... Ştii, acest tip, Allerton. se bucură de o reputație proastă şi ea... ei bine, îmi face impresia că e ceva...

Cât de uşor era pentru aceşti oameni fără copii să vorbească aşa! Să o previn?!

Ar fi oare de vreun folos? Nu ar înrăutăți situația?

Dacă Cinders ar fi fost aici cu noi! Ea ar fi ştiut cum să procedeze, ce să spună. Recunosc că eram tentat să-mi păstrez calmul şi să nu abordez acest subiect. Dar după o vreme m-am gândit şi am ajuns la concluzia că ar fi doar o laşitate din partea mea. Mă codeam să am o explicație cu Judith de frica unui conflict. Mă temeam, înțelegeți, de frumoasa mea fiică.

Străbăteam grădina în sus şi în jos într-o stare de agitație crescândă. Până la sfârşit paşii m-au purtat în grădina de trandafiri, și acolo, ca să zic aşa, decizia n-a mai depins de mine. Şi asta fiindcă Judith stătea singură şi în viața mea nu mai văzusem o expresie de o mai mare nefericire pe fața unei femei.

Masca îi căzuse. Se vedea numai o profundă nefericire şi nesiguranță.

Mi-am făcut curaj şi m-am îndreptat spre ea. Nu m-a auzit până n-am ajuns lângă ea.

— Judith, pentru numele lui Dumnezeu, nu pune totul la inimă...

Se întoarse spre mine, surprinsă:

— Tată? Nu te-am auzit.

Am continuat, ştiind că ar fi fatal dacă reuşea să mă facă să dau conversației o turnură banală, normală.

— Oh, scumpa mea copilă, să nu crezi că nu ştiu, că nu pot pricepe. E un om de nimic, ah, ascultă-mă, nu face două parale.

Fata ei mâhnită, alarmată se întoarse spre mine. Zise liniştită:

— Crezi într-adevăr că ştii ce vorbeşti?

— Da, ştiu. Îți place acest bărbat. Dar, draga mea, asta nu poate duce la nimic bun.

Surâse sumbru un zâmbet care-ți zdrobea inima.

— Poate că ştiu asta la fel de bine ca şi tine.

— Nu ştii. Nu poți. Ah, Judith, ce poate ieşi din toate astea? E un bărbat însurat. Nu poate exista nici un viitor pentru tine... numai durere şi dezonoare... şi totul sfârşind într-un amar dezgust de tine însăți...

Zâmbetul ei se accentuă, plin de mâhnire.

— Cu ce uşurință vorbeşti, nu?

Judith, încetează, termină cu toate astea!

— Nu!

— Nu merită, draga mea:

Răspunse liniştit şi încet:

— Pentru mine el înseamnă totul pe lume.

— Nu, nu, Judith, te implor...

Zâmbetul îi pieri. Se întoarse spre mine ca o furie răzbunătoare:

— Cum îndrăzneşti? Cum îndrăzneşti să te bagi? Până aici! Să nu-mi mai vorbeşti niciodată despre asta! Te urăsc, te urăsc! Nu-i treaba ta. E viața mea — viața mea personală, interioară!

Se ridică şi cu o mână fermă mă împinse şi plecă. Ca o furie răzbunătoare.

Priveam consternat în urma ei.

2.

După vreun sfert de oră încă mai eram acolo, uluit şi neajutorat, incapabil să mă gândesc la ce aveam de făcut.

Când Elizabeth Cole şi Norton au dat peste mine, mă găseam încremenit în acelaşi loc.

Mai târziu mi-am dat seama că au fost foarte drăguţi cu mine. Au văzut, trebuie să fi văzut că eram teribil de tulburat. Dar, plini de tact, n-au făcut nici cea mai mică aluzie la starea mea. În schimb m-au luat la plimbare. Amândoi iubeau natura. Elizabeth Cole îmi atrăgea atenţia asupra florilor sălbatice, Norton mi-arăta prin binoclu păsări.

Conversaţia lor era plăcută, liniştitoare, având ca obiect numai păsăretul şi toată flora pădurii. Încetul cu încetul mi-am revenit, deşi în subconştient persista încă o stare de grozavă nelinişte.

Mai mult decât atât, eram, aşa cum sunt toţi oamenii, convins că orice s-ar fi întâmplat de-acum încolo era în legătură cu propria mea problemă.

Aşa încât atunci când Norton privind cu binoclul exclamă:

— Ei! Dacă aceea nu e o ciocănitoare pestriţă, niciodată... şi se întrerupse imediat — îndată m-a cuprins bănuiala.

Am întins mâna spre binoclu, cerând cu un ton categoric:

— Ia să văd!

Norton se încurcă în curelele binoclului. Vorbi cu o voce ciudat de şovăitoare:

— Am... am greşit... a zburat... şi la urma urmelor era o pasăre oarecare.

Se făcuse alb la faţă şi avea o expresie încurcată, evitând să se uite la noi. Părea şi năucit şi mâhnit.

Chiar şi acum nu pot crede că am exagerat trăgând imediat concluzia că ceea ce văzuse el cu binoclul era ceva ce voia să mă împiedice să văd şi eu.

Orice zărise, faptul îl zăpăcise atât, încât şi eu şi domnişoara Cole am remarcat aceasta.

Binoclul îi era îndreptat spre pădure. Oare ce văzuse acolo?

I-am zis poruncitor:

— Vreau să mă uit şi eu!

Am tras de binoclu. Mi-amintesc că a încercat să se împotrivească, dar destul de neîndemânatic. Practic i l-am smuls din mână.

Norton protestă pierit:

— Într-adevăr n-a fost... credeţi-mă... pasărea a zburat... vreau...

Când am dus binoclul la ochi mâinile îmi tremurau uşor. Era un binoclu cu lentile puternice. L-am fixat cât am putut de aproape de locul unde credeam că s-a uitat Norton.

Dar n-am văzut nimic... nimic decât o pată albă (rochia albă a unei fete?) dispărând printre copaci.

Am lăsat în jos binoclul şi fără să scot o vorbă i l-am înapoiat lui Norton. Mi-a ocolit privirea. Arăta neliniştit, perplex.

Ne-am întors spre casă fără să prea discutăm şi mi-amintesc că tot drumul Norton a fost foarte tăcut. La scurt timp după ce ne-am înapoiat în casă, au sosit şi doamna Franklin cu Boyd Carrington. O dusese cu maşina până la Tadmister fiindcă ea voise să facă ceva cumpărături.

Am dedus că nu-şi pierduse vremea degeaba. Din maşină au fost scoase o groază de pachete. Doamna Franklin, cu obrajii îmbujoraţi, era foarte vioaie, vorbind şi râzând cu însufleţire.

Îl trimise sus pe Boyd Carrington cu o achiziţie deosebit de fragilă; galant, am luat şi eu câteva pachete.

Vorbea mai repede şi mai nervos ca de obicei.

— Îngrozitoare arşiţă, nu? Cred că vine furtuna. Vremea asta trebuie să se strice în curând. Ştiţi, toţi spun că este chiar secetă. Cea mai mare secetă din ultimii ani!

Continuă, întorcându-se spre Elizabeth Cole:

— Cum v-ați petrecut vremea? Unde e John? Mi-a zis că-l doare capul şi că se duce să se plimbe. Pentru el nu e un lucru obişnuit să aibă migrenă. Ştiți, cred că e neliniştit din cauza experiențelor. Nu merg bine, sau cam aşa ceva. Aş vrea să ne spună şi el mai multe despre treburile astea...

Făcu o pauză, apoi se adresă lui Norton:

— Domnule Norton, sunteți foarte tăcut. S-a întâmplat ceva? Arătați... arătați speriat. Doar n-ați văzut stafia doamnei... nu ştiu cum îi spune?

Norton tresări:

— Nu, nu, n-am văzut nici o stafie. Mă... mă gândeam doar la ceva.

În clipa aceea prin uşile larg deschise îşi făcu apariția Curtiss împingând scaunul de invalid al lui Poirot.

Se opri în hol, pregătindu-se să-l ia pe stăpânul său şi să-l ducă sus pe scări.

Poirot, cu ochii atenți, se uită la noi plimbându-şi privirea de la unul la altul.

Întrebă tăios:

— Ce este? S-a întâmplat ceva?

Pentru o clipă nici unul dintre noi nu răspunse, apoi Barbara Franklin zise cu un zâmbet forțat:

— Nu, nu. Ce-ar putea să fie? E doar, poate... poate că se apropie furtuna? Eu, oh, vai, sunt teribil de obosită. Căpitane Hastings, dacă vreți, luați aceste lucruri şi duceți-le sus. Mulțumesc foarte mult.

Am urmat-o pe scări şi apoi de-a lungul coridorului către aripa de răsărit. Camera sa se afla la capătul acestei aripi.

Doamna Franklin deschise uşa. Eram în spatele ei cu brațele încărcate de pachete.

S-a oprit brusc în prag. Lângă fereastră sora Craven ținea mâna lui Boyd Carrington, ghicindu-i în palmă.

El ridică privirea şi râse cam prosteşte:

— Hei, tocmai mi se prezicea viitorul. Sora Craven ştie să ghicească în palmă.

— Da? Habar n-am avut!

Glasul Barbarei Franklin era tăios. Mi-a trecut prin minte că se supărase pe sora Craven.

— Soră, vrei te rog să iei aceste lucruri? Şi pregăteşte-mi un *egg flip*[1]. Mă simt foarte obosită. De asemenea, te rog, o sticlă cu apă fierbinte. Am să mă bag în pat cât se poate de repede.

— Sigur, doamnă Franklin.

Sora Craven se apropie. Nu se citea nimic pe fața ei decât interesul profesional.

— Bill, te rog să pleci, sunt teribil de obosită, spuse doamna Franklin.

Boyd Carrington părea foarte îngrijorat:

— Oh, scumpo, spune, a fost prea mult pentru tine? Îmi pare rău. Ce neghiob sunt! Nu trebuia să te las să te oboseşti peste măsură.

Doamna Franklin îi acordă un zâmbet angelic, de martiră.

— Nu vreau să mai discutăm. Detest să fiu *plictisitoare.*

Am ieşit amândoi din cameră puțin stingheriți şi le-am lăsat singure pe cele două femei.

Boyd Carrington, plin de remuşcări, murmură:

— Ce nebun sunt! Barbara părea atât de vioaie şi veselă încât am uitat cu totul să o menajez. Să sperăm că nu a pățit nimic.

Am răspuns mecanic:

— Oh, cred că se va simți foarte bine după o noapte de odihnă.

Boyd Carrington a coborât scările. Eu am ezitat, dar apoi m-am dus pe coridorul celeilalte aripe spre camera mea şi a lui Poirot. Omulețul probabil că mă aştepta. Pentru prima oară n-aveam nici un chef să merg la el. Eram profund absorbit de gândurile mele şi încă simțeam acea durere surdă în capul pieptului.

Mergeam încet de-a lungul coridorului.

Din camera lui Allerton am auzit voci. Nu cred că am vrut în mod conştient să trag cu urechea, deşi automat m-am oprit un minut în dreptul uşii lui. Apoi deodată uşa s-a deschis şi a ieşit Judith, fiica mea.

---

1 Gălbenuş de ou frecat cu zahăr şi lapte, peste care se toarnă bere, vin, cidru etc. fierbinți.

Când m-a văzut, a încremenit. Am apucat-o de braț şi am îmbrâncit-o în camera mea. M-am înfuriat dintr-o dată teribil.

— Cum îndrăzneşti să intri în camera individului ăluia?

M-a privit calmă. Acum nu mai părea supărată, afişând însă o mare răceală. Câteva secunde nu-mi răspunse nimic.

Am scuturat-o de braț:

— Ți-am mai spus; aşa ceva nu îngădui! Habar n-ai ce faci! Ai...

Îmi vorbi pe un ton coborât, caustic:

— Cred că ai o minte cât se poate de murdară.

— Nu neg! Este un reproş pe care generația ta îi place să-l facă generației mele. Dar cel puțin noi avem etaloane certe! Judith, înțelege odată, îți interzic cu desăvârşire să mai ai de-a face cu acest bărbat!

Se uită la mine calmă, apoi spuse liniştită:

— Pricep! Deci asta este!

— Tăgăduieşti că ai legături cu el?

— Nu!

— Dar nici nu ştii ce fel de om este! Nu poți să ştii!

Deliberat, i-am vorbit fără menajamente, repetându-i povestea pe care o auzisem despre Allerton.

— Iată ce tip de brută dezgustătoare este, i-am spus când am terminat.

Părea impasibilă. Îşi încreți buzele într-un rictus batjocoritor:

— N-am crezut niciodată că este un sfânt, pot să te asigur!

— Şi pentru tine toate acestea n-au nici o importanță? Judith, nu poți să fii atât de coruptă!

— Spune-i cum vrei!

— Judith, tu n-ai... tu nu eşti...

Nu puteam să exprim prin vorbe ceea ce simțeam. Judith îşi smulse brațul din mâna mea.

— Tată, acum ascultă! Fac ce vreau! Nu poți să mă opreşti! Şi nu e bine să fii patetic! Voi face ceea ce îmi place cu viața mea şi tu nu mă poți împiedica!

Într-o clipă a ieşit din cameră.

Îmi tremurau picioarele.

M-am prăbuşit pe un scaun. Era rău... mult mai rău decât îmi închipuisem eu... Copila era orbită cu desăvârşire... Nu aveam la cine cere ajutor. Mama ei, singura persoană pe care poate ar fi ascultat-o, era moartă. Totul depindea numai de mine...

Nu cred că am mai suferit vreodată, înainte şi după aceea, atât cât am suferit atunci...

4.

M-am dezmeticit curând. M-am spălat, m-am bărbierit şi m-am schimbat. Am coborât la cină. Presupun că m-am comportat în limite normale. Nimeni nu părea să observe că e ceva în neregulă.

O dată sau de două ori am văzut-o pe Judith aruncându-mi o privire intrigată. Probabil că era surprinsă, reflectam eu, că reuşeam să mă port firesc.

Şi pe măsură ce trecea timpul, în adâncul ființei mele deveneam din ce în ce mai hotărât.

De curaj, de curaj şi de minte aveam nevoie în primul rând!

După cină, am ieşit afară, am privit cerul, discutând despre atmosfera încărcată, ce anunța ploaie, fulgere, furtună.

Cu coada ochiului am zărit-o pe Judith dispărând după colțul casei. Imediat Allerton porni grăbit în aceeaşi direcție.

Am terminat ce începusem să-i spun lui Boyd Carrington şi am apucat-o şi eu pe acelaşi drum.

Norton, cred, a încercat să mă oprească. M-a luat de braț şi mi-a propus să facem o plimbare până la grădina cu trandafiri. Nu i-am dat nici o atenție.

Era tot cu mine când am dat colțul casei.

Ei se aflau acolo. Am văzut-o pe Judith cu fața ridicată şi pe Allerton aplecându-se spre ea, am văzut cum a luat-o în brațe şi a sărutat-o.

Apoi s-a smuls din îmbrățişare. Am făcut un pas înainte. Aproape cu forța, Norton m-a tras înapoi după colț, zicând:

— Ascultă, nu poți...

L-am întrerupt, spunând vehement:

— Pot. Şi-am s-o fac.

— Dragul meu, n-are *rost.* Este dureros totul, dar, oricum ai lua-o, în fond nu mai *poți* face nimic.

Am tăcut. Putea să creadă că lucrurile aşa stau, dar ştiam eu ce ştiam.

Norton continuă:

— Îmi dau seama cât de neputincios şi exasperat poți să te simți, dar singurul lucru ce mai rămâne de făcut e să admiți înfrângerea. *Împacă-te* cu asta, omule!

Nu l-am contrazis. Am aşteptat, lăsându-l sa vorbească. Apoi, hotărât, m-am dus din nou după colțul casei.

Cei doi dispăruseră acum, dar aveam o vagă idee unde ar putea fi. Nu prea departe, în mijlocul unor tufe de liliac se afla un chioşc.

M-am îndreptat într-acolo. Cred că Norton mă însoțea încă. dar nu sunt sigur.

Apropiindu-mă am auzit voci şi atunci m-am oprit. Am distins glasul lui Allerton.

— Ei bine, atunci, draga mea. rămâne stabilit. Nu mai face nici un moft. Mâine te duci în oraş. Eu am să spun că trag o fugă până la Ipswich şi că am să rămân la un prieten o noapte sau două. Ai să telegrafiezi de la Londra că nu te poți întoarce. Şi cine o să ştie de acea încântătoare cină din apartamentul meu? N-ai să regreți, îți promit...

M-am simțit tras de Norton şi m-am întors îndată cu supunere spre el. Aproape că era să izbucnesc în râs văzându-i fața speriată, neliniştită. L-am lăsat să mă ducă înapoi în casă. M-am prefăcut că accept fiindcă în clipa aceea ştiam exact ce aveam de făcut...

I-am vorbit clar şi răspicat:

— Nu te necăji, bătrâne. N-are nici un rost, acum am înțeles. Nu poți controla viața copiilor tăi. Am isprăvit cu asta.

Uşurarea lui mi s-a părut ridicolă.

După puțin timp i-am spus că mă duc să mă culc devreme, fiindcă mă încerca o migrenă groaznică.

N-aveam nici cea mai mică bănuială de ceea ce voiam să fac.

5.

M-am oprit o clipă în coridor. Era o linişte desăvârşită. Nu se afla nimeni prin apropiere. Paturile fuseseră pregătite pentru noapte. Pe Norton, care avea camera în partea asta, îl lăsasem jos. Elizabeth Cole juca bridge. Curtiss, ştiam, coborâse să-şi ia cina. Puteam acționa fără grijă.

Mă flatam singur gândindu-mă că nu lucrasem degeaba cu Poirot atâția ani. Ştiam ce precauții trebuiesc luate în astfel de cazuri.

Allerton *nu* se va mai duce mâine la Londra să se întâlnească cu Judith...

Allerton *nu* va mai merge mâine nicăieri...

Totul era într-adevăr ridicol de simplu...

Am intrat în camera mea şi am luat flaconul cu aspirine. Apoi m-am dus în cea a lui Allerton şi după aceea în baie. Tabletele de Slumberyl se aflau în dulap. Opt, am socotit eu, de atât aveam nevoie. Una sau două tablete constituiau doza obişnuită. Deci opt, erau suficiente. Allerton însuşi spusese că doza toxică nu era prea mare. Am citit eticheta: „E periculos să întreceți doza prescrisă”.

Am zâmbit în sinea mea.

Mi-am înfăşurat mâna într-o batistă de mătase şi am apucat cu grijă flaconul. Nu trebuia să rămână nici o amprentă.

Am golit tabletele. Da, erau aproape de aceeaşi mărime cu aspirinele. Am pus opt tablete de aspirină în flacon, apoi l-am umplut la loc cu Slumberyl, luând eu opt din ele. Acum flaconul arăta exact aşa cum fusese înainte. Allerton nu avea să observe nici o diferență.

M-am întors în camera mea. Acolo aveam o sticlă de whisky — la „Styles" mai toți aveam câte una în cameră. Am scos două pahare şi un sifon. Nu ştiam ca până acum Allerton să fi refuzat vreun pahar. Când va urca îl voi invita la o băuturică.

Am încercat tabletele în puțin alcool. S-au dizolvat destul de uşor. Am gustat mixtura, Poate oleacă amară, dar destul de greu de sesizat. Aveam planul meu. În clipa când Allerton va urca îmi voi turna un pahar. Pe acela însă am să i-l dau lui, iar pentru mine voi umple un altul. Totul foarte simplu şi firesc.

Nu putea să aibă nici cea mai mică idee de sentimentele ce le nutream eu, decât, dacă, desigur, nu-i spusese Judith ceva. Am reflectat o clipă la asta, dar am decis că eram în perfectă siguranță. Judith nu spunea niciodată nimănui nimic.

El îşi închipuie, probabil, că n-am habar de planurile lor.

N-aveam nimic altceva de făcut decât să aştept. Putea să dureze mult, o oră sau chiar două până ce Allerton să urce ca să meargă la culcare. Totdeauna fusese o pasăre de noapte.

Stăteam liniştit şi aşteptam.

O bătaie neaşteptată la uşă mă făcu să tresar. Era doar Curtiss. Poirot mă ruga să mă duc la el.

Mi-am venit în fire. Poirot! Toată seara nu mă gândisem o singură dată la el! Trebuie să se fi întrebat ce era cu mine. Ceea ce mă tulbură puțin. Întâi de toate pentru că mă simțeam vinovat că n-am stat deloc cu el, apoi pentru că nu voiam ca el să bănuiască ceva din ceea ce era pe cale să se întâmple.

L-am urmat pe Curtiss traversând coridorul.

— *Eh bien,* m-ai părăsit, *hein*? exclamă Poirot.

M-am străduit să casc şi să zâmbesc, cerându-mi scuze:

— Îmi pare teribil de rău, bătrâne. Dar am să-ți spun adevărul: am o durere de cap năucitoare, încât nici nu văd în fața ochilor. Presupun că e din cauza vremii, că se apropie furtuna. M-am simțit complet amețit, astfel încât am uitat cu totul că n-am trecut pe la tine să-ți spun noapte bună.

După cum sperasem, Poirot se arătă îndată plin de solicitudine. Mi-a oferit medicamente. S-a agitat. M-a acuzat că-mi place să stau în curent (în cea mai călduroasă zi de vară!). Am refuzat aspirina sub pretextul că deja luasem câteva dar n-am putut să nu accept o ceaşcă de ciocolată caldă, de-a dreptul infectă!

— Înțelege că ajută la nervi, îmi explică Poirot.

Am băut-o pentru a evita discuțiile şi apoi, cu toate exclamațiile neliniştite şi afectuoase ale lui Poirot, care-mi răsunau încă în urechi, i-am urat noapte bună.

M-am întors în camera mea şi am închis uşa cu zgomot. Mai târziu, am deschis-o, crăpând-o puțin cu mare grijă. Nu puteam să ratez să aud când urca Allerton. Dar probabil că asta va mai dura.

Stăteam acolo aşteptând şi mă gândeam la soția mea care nu mai era.

O dată am şi murmurat în şoaptă:

— Scumpa mea, înțelege, am s-o salvez.

O lăsase pe Judith în grija mea. Nu o voi dezamăgi.

În calmul şi tăcerea înconjurătoare am simțit deodată că Cinders se afla foarte aproape de mine.

Am simțit-o ca şi când ar fi fost în cameră.

Şi am rămas nemişcat într-o cumplită aşteptare...

XIII.

1.

E teribil de neplăcut să aşterni pe hârtie cu sânge rece ceva care îți cam zdruncină stima față de tine însuți.

Pentru că adevărul este, înțelegeți, că stăteam acolo aşteptându-l pe Allerton şi că am adormit!

Aş zice că, în fond, nu a fost chiar atât de ciudat. Cu o noapte înainte dormisem foarte prost. Toată ziua mi-o petrecusem în aer liber. Eram ros de nelinişte şi îmi adunasem forțele ca să pun în aplicare ceea ce hotărâsem să fac. Şi, ce a pus vârf la toate, fusese şi vremea apăsătoare, prevestind furtuna. Poate că şi efortul intens de concentrare pe care-l făceam să mă fi îndemnat la somn...

În orice caz, cum necum, s-a întâmplat. Am adormit în scaunul meu şi când m-am trezit, afară ciripeau păsărelele, soarele răsărise, iar eu înțepenisem şi mă simțeam prost, prăbuşit pe scaun, în costumul de seară, cu un gust îngrozitor în gură şi-mi mai plesnea si capul de durere.

Eram stânjenit, sceptic, dezgustat şi, în sfârşit, peste măsură de uşurat! Cine scrisese oare: „Aşteaptă până mâine şi cea mai întunecată zi va fi trecut”?! Şi ce adevărat este! Vedeam acum clar şi rațional cât de surescitat şi încăpățânat fusesem. Melodramatic, pierzând cel mai elementar simț al proporțiilor! De fapt, fusesem hotărât să ucid o altă ființă umană.

În clipa aceea mi-au căzut ochii pe paharul cu whisky din fața mea. Cu o cutremurare m-am ridicat, am tras draperiile şi l-am aruncat pe fereastră. Fusesem probabil nebun noaptea trecută!

M-am bărbierit, am făcut o baie şi m-am îmbrăcat Apoi, simțindu-mă mult mai bine, m-am dus la Poirot Ştiam că şi el se scula devreme. Am luat loc şi mi-am despovărat conştiința povestindu-i totul.

Pot să spun că a fost o mare alinare.

El clătină din cap cu blândețe spre mine:

— Ce nebunie îți propuseseşi să faci. Sunt bucuros că ai venit să-ți mărturiseşti păcatele. Dar de ce, dragul meu prieten, nu mi-ai spus aseară ce era în capul tău?

Am zis stânjenit:

— M-am temut, presupun, că ai fi încercat să mă opreşti.

— Fără îndoială că aş fi făcut-o. Ah, cu siguranță... Crezi că vreau să te văd spânzurat din cauza unei canalii pe numele de maior Allerton?

— N-aş fi fost prins. Mi-am luat toate măsurile de precauție.

— Toți criminalii gândesc la fel. Ai căpătat adevărata lor mentalitate! Dar dă-mi voie să-ți spun, *mon ami,* că n-ai fost chiar atât de deştept cum îți închipui tu.

— Am luat toate măsurile. Am şters amprentele mele de pe sticlă.

— Exact. Dar ai şters şi amprentele lui Allerton. Şi când el era găsit mort ce s-ar fi întâmplat? Făceau autopsia şi se stabilea că a murit dintr-o supradoză de Slumberyl. A luat-o accidental sau intenționat? *Tiens,* amprentele lui nu sunt pe flacon. Dar de ce? Accident sau sinucidere, n-avea nici un motiv să le şteargă Şi apoi ar fi fost examinate tabletele rămase şi s-ar fi găsit că aproape jumătate din ele fuseseră înlocuite cu aspirină!

— Ei bine, dar oricine are tablete de aspirină, am protestat eu slab...

— Da, dar nu oricine are o fiică față de care Allerton avea intenții necinstite, ca să folosesc o frază melodramatică de modă veche. Şi tu te-ai şi certat cu Judith pe acest subiect cu o zi înainte. Doi oameni, Boyd Carrington şi Norton, puteau jura că nutreai mari resentimente față de Allerton. Nu, Hastings, n-ar fi fost prea bine. Imediat atenția s-ar fi concentrat asupra ta şi în acest răstimp probabil că ți-ar fi fost atât de teamă sau ai fi avut chiar remuşcări, încât un bun inspector de poliție s-ar fi lămurit definitiv că tu eşti vinovatul. E chiar posibil ca cineva să te fi văzut schimbând tabletele.

— Nu putea, nu era țipenie în jur.

— Afară e un balcon. Cineva putea să se afle acolo, trăgând cu ochiul... Sau, cine ştie, se putea uita cineva şi prin gaura cheii...

— Numai de-astea ai în cap, Poirot. Oamenii nu-şi petrec timpul uitându-se pe gaura cheii atât de mult cum crezi tu.

Poirot îşi miji ochii şi-mi aminti că întotdeauna am fost o natură prea încrezătoare.

— Şi dă-mi voie să-ți spun că în casa asta se întâmplă lucruri foarte ciudate cu cheile. Mie îmi place să ştiu că uşa mea e încuiată pe dinăuntru, chiar dacă bunul Curtiss se află în camera de alături. Şi cum sosesc aici — cum îmi dispare cheia, dar pentru totdeauna! A trebuit să-mi fac alta...

— Ei bine, în orice caz, am spus eu scoțând un suspin de ușurare, mintea mea fiind încă împovărată de propriile mele necazuri, las-o baltă! E teribil să crezi că cineva te poate „lucra” așa! Am coborât vocea: Poirot, nu crezi cumva că... din cauza... din cauza crimei aceleia de odinioară... aici în aer plutește ceva molipsitor?

— Vrei să spui un virus al crimei? Ei da, e o idee interesantă. Casele au o atmosferă a lor, iar „Styles”-ul are o tristă, istorie, am continuat eu pe gânduri.

Poirot fu de acord cu mine:

— Da. Aici s-au aflat oameni, unii din ei, care au dorit din tot sufletul moartea cuiva. E foarte adevărat.

— Cred că atmosfera asta te copleșește întrucâtva. Dar acum, Poirot, spune-mi cum să procedez cu Judith și Allerton? Trebuie să pun capăt într-un fel acestei situații. Ce crezi că-i mai bine să fac?

— Nimic, sublinie Poirot.

— Ah, dar...

— Crede-mă. dacă nu te amesteci e mai bine.

— Dacă aș încerca să-l „atac” pe Allerton...

— Ce poți să spui sau să faci? Judith are douăzeci și unu de ani și e propria ei stăpână.

— Dar eu simt că aș fi în stare...

Poirot m-a întrerupt:

— Nu, Hastings. Nu-ți imagina că ești destul de deștept, destul de puternic sau chiar destul de abil să-ți impui personalitatea măcar față de unul din ei doi. Allerton este obișnuit să aibă de-a face cu părinți înfuriați și neputincioși și probabil că se va amuza ca de o glumă bună. Iar Judith nu e genul care să poată fi terorizată. Te-aș sfătui, dacă vrei să te sfătuiesc cât de cât, să faci cu totul altceva. Eu, dacă aș fi în locul tău, aș avea încredere în ea.

M-am holbat la el.

— Judith e de calitate foarte bună. O admir foarte mult, adăugă Poirot.

Am răspuns cu o voce nesigură:

— Și eu o admir, dar mă tem pentru ea.

Poirot scutură capul cu o energie bruscă.

— Și eu mă tem pentru ea. Dar nu la modul tău. Mi-e teribil de frică. Dar eu sunt neajutorat... sau aproape. Și zilele trec. Hastings, aici plutește pericolul și el este foarte aproape...

Știam tot atât de bine ca Poirot că pericolul era foarte aproape. Aveam mai multe motive decât el ca să știu. din cauza celor ce auzisem din întâmplare noaptea trecută.

Pe când coboram la micul dejun reflectam totuși la fraza spusă de Poirot: „Dacă aș fi în locul tău, aș avea încredere în ea”.

Venise pe neașteptate, dar îmi dăduse o oarecare mângâiere. Și aproape îndată am avut revelația că era adevărat. Pentru că Judith se răzgândise și nu se dusese la Londra în ziua aceea.

În loc să plece, după micul dejun mersese cu Franklin direct la laborator și era clar că vor avea o zi plină, de activitate intensă.

Mă copleși un sentiment de profundă mulțumire. Ce nebun, ce disperat fusesem noaptea trecută! Credeam, credeam aproape cu certitudine că Judith acceptase propunerile amăgitoare ale lui Allerton. Dar era adevărat, reflectam eu acum, că nici nu o auzisem pe Judith dându-și consimțământul. Nu, era prea sensibilă, prea bună și dreaptă în esență, ca să accepte asta. Refuzase întâlnirea.

Am aflat că Allerton își luase micul dejun devreme și plecase la Ipswich. El nu renunțase la plan și probabil că și-a închipuit că Judith s-a dus la Londra așa cum îi propusese.

Ei bine, m-am gândit jubilând, va fi dezamăgit!

Boyd Carrington se apropie și constată cam îmbufnat că arătam foarte vesel în această dimineață.

— Da, am avut câteva vești bune, am admis eu.

Îmi spuse că el n-avusese parte de așa ceva. Fusese chemat la telefon de arhitect care-i comunicase că are dificultăți cu construcția — un inspector local îl șicana. Și pe deasupra și niște scrisori enervante. Iar în plus se temea că ieri o lăsase pe doamna Franklin să se obosească peste măsură.

Doamna Franklin compensa starea ei recentă de sănătate şi bună dispoziție. Era, după cum am aflat de la sora Craven, absolut imposibilă.

Sora Craven trebuise să renunțe la ziua ei liberă în care promisese să se ducă să se întâlnească cu nişte prieteni şi era foarte amărâtă din cauza asta. Încă dis-de-dimineață doamna Franklin ceruse sărurile volatile, sticle cu apă fierbinte, diferite mâncăruri şi băuturi şi, încăpățânată, nu o lăsa pe sora Craven să iasă din cameră. Avea o nevralgie, o supăra inima, dureri în picioare, frisoane şi nu mai ştiu încă ce.

Pot afirma aici şi acum că nici eu şi nici altcineva dintre noi nu era înclinat să fie într-adevăr alarmat. Toți o puneau pe seama tendinței de ipohondrie a doamnei Franklin.

Lucru confirmat şi de sora Craven şi de doctorul Franklin.

Doctorul a fost chemat din laborator şi a ascultat văicărelile soției sale şi a întrebat-o dacă ar vrea să-l solicite pe medicul local (doamna Franklin a refuzat cu îndârjire), apoi el i-a preparat un sedativ, a calmat-o cât a putut de bine şi s-a întors din nou la lucru.

Sora Craven îmi spuse:

— El ştie, desigur, că doamna joacă teatru.

— Nu credeți că are într-adevăr ceva?

— Temperatura este normală, iar pulsul perfect. Dacă mă întrebați pe mine, totul e doar teatru!

Era supărată şi vorbea mai pe față decât de obicei.

— Îi place să-şi bage nasul în treburile oricui se bucură de viață. Îi face plăcere să-şi chinuie soțul, iar eu să alerg în jurul ei şi chiar pe sir William l-a făcut să se simtă o brută fiindcă „a obosit-o peste măsură ieri”. Asta-i e firea.

Astăzi, evident, sora Craven o găsea aproape insuportabilă pe pacienta ei. Bănuiam că doamna Franklin fusese într-adevăr extrem de aspră cu ea. Era genul de femeie pe care surorile şi servitorii nu-l agreează în mod instinctiv, nu numai fiindcă pricinuia necazuri, ci mai ales din cauza felului agasant de a fi. Aşadar, după cum am zis, nimeni nu luase în serios indispoziția ei.

Singura excepție o făcea Boyd Carrington, care umbla de colo-colo arătând, înduioşător, ca un băiețel ce fusese dojenit.

De multe ori de atunci încoace am trecut iar şi iar în revistă evenimentele din ziua aceea, încercând să-mi amintesc ceva cât de cât neglijat — un incident cât de mărunt uitat; am făcut eforturi stăruitoare ca să-mi aduc aminte exact comportarea fiecăruia dintre noi, dacă se purtau normal sau arătau frământați.

Îngăduiți-mi, încă o dată, să trec în revistă exact ceea ce îmi reamintesc despre fiecare.

Boyd Carrington, după cum am spus, arăta stingherit şi vinovat cu adevărat. Părea să creadă că fusese prea exuberant cu o zi înainte şi egoist fiindcă nu se gândise mai mult la sănătatea fragilă a companioanei sale. O dată sau de două ori urcase să se intereseze de Barbara Franklin, iar sora Craven, ea însăşi nu în cea mai bună dispoziție, fusese acră şi arțăgoasă cu el. El s-a dus chiar în sat şi a cumpărat o cutie de bomboane de ciocolată. Aceasta fusese trimisă înapoi jos. „Doamna Franklin nu poate suferi bomboanele de ciocolată.”

Profund dezamăgit Boyd Carrington deschise cutia în fumoar şi Norton, cu mine şi cu el ne servirăm în tăcere.

Dacă mă gândesc mai bine, în dimineața aceea, Norton nu părea în apele lui. Era cam absent şi l-am surprins o dată sau de două ori încruntând din sprâncene, ca şi când ceva îl descumpănea.

Îi plăceau bomboanele de ciocolată şi, distrat, mâncă o groază.

Vremea se stricase. De la ora zece ploua cu găleata. Uneori o zi ploioasă îți dă o stare de tristețe, dar de data asta pentru noi a fost ca o uşurare.

La amiază Curtiss l-a adus jos pe Poirot şi l-a instalat în salon. Aici Elizabeth Cole a venit lângă el şi apoi i-a cântat la pian. Avea un tuşeu plăcut şi a ales Bach şi Mozart, amândoi compozitori favoriți ai prietenului meu.

Pe la unu fără un sfert, Franklin şi Judith au apărut din grădină. Judith era palidă şi crispată. A fost foarte tăcută, părând pierdută vag într-un vis, apoi a plecat. Franklin a rămas cu noi. Şi el arăta obosit şi preocupat şi avea aerul unui om iritat la culme.

Mi-aduc aminte că am zis ceva despre ploaie, că e ca o uşurare şi el a răspuns repede:

— Da. Vine o vreme când *ceva* se frânge...

Şi într-un fel am avut impresia că nu se referea numai la vreme. Stângaci ca totdeauna în mişcările lui, lovi brusc masa şi bomboanele se împrăştiară pe jos. Cu aerul lui obişnuit de uimire, îşi ceru scuze, dar parcă se adresa cutiei:

— Oh! îmi pare rău.

Ar fi trebuit să pară caraghios, dar nu ştiu de ce n-a fost. Se aplecă repede şi adună bomboanele.

Norton îl întrebă dacă a avut o dimineață obositoare.

A zâmbit tinereşte, plin de însufleţire:

— Nu... nu... mi-am dat doar seama că am mers pe o pistă greşită. Un proces mult mai simplu este mai potrivit. De-acum putem s-o luăm mai de-a dreptul.

Stătea balansându-se de pe un picior pe altul, cu ochii absenți.

— Da, s-o scurtăm... E cea mai bună soluție.

3.

Dacă dimineața am fost cu toții nervoşi şi fără nici un rost, după-amiaza se dovedi neaşteptat de plăcută. Se ivi soarele, atmosfera era proaspătă şi răcoroasă. Doamna Luttrell fusese adusă jos şi stătea afară pe terasă. Era într-o formă excelentă, manifestându-şi şarmul şi obiceiurile cu mai puțină ostentație şi fără urmă de acreală, îşi tachina bărbatul, dar blând şi cu afecțiune, iar el radia. Era intr-adevăr încântător să-i vezi atât de apropiați.

Poirot de asemenea hotărâse să fie adus afară şi se dovedea bine-dispus. Cred că-i făcea plăcere să vadă familia Luttrell în asemenea raporturi de prietenie. Colonelul arata cu câțiva ani mai tânăr. Comportarea lui era mai puțin şovăitoare, se trăgea mai puțin de mustață. Chiar lansă ideea ca în acea seară să se organizeze un bridge.

— Daisy simte lipsa bridge-ului.

— Sigur că o simt, confirmă doamna Luttrell.

Norton observă că ar fi cam obositor pentru ea.

— Am să joc doar o partidă, ripostă doamna Luttrell şi adăugă cu o sclipire jucăuşă: Şi am să fiu cuminte, n-o să-l mai bat la cap pe săracul George!

— Draga mea, ştiu că sunt un jucător foarte prost, protestă soțul ei.

— Şi ce dacă? Nu treaba asta mi-a oferit marea plăcere să te necăjesc şi să te terorizez? întrebă doamna Luttrell.

Ne făcu pe toți să râdem. Doamna Luttrell continuă:

— Oh! Îmi cunosc greşelile dar nu sunt dispusă deloc să renunț la ele la vârsta mea! George trebuie să se descurce cu mine aşa cum sunt!

Colonelul Luttrell o privea topit.

Cred că faptul că-i vedeam pe amândoi în asemenea termeni buni a dus la o discuție despre căsătorie şi divorț care a avut loc mai târziu în cursul zilei.

Oare în momentul de față, din cauza facilităților create în legătură cu divorțul, erau bărbații şi femeile mai fericiți? Sau de multe ori după o perioadă de iritare şi înstrăinare... de necazuri pricinuite de existența unei a treia persoane... se creau condiții, după o vreme, pentru reluarea legăturilor de prietenie şi afecțiune?.

Uneori e ciudat să observi cât de mult diferă părerile oamenilor în legătură cu propria lor experiență.

Deşi mariajul meu fusese incredibil de fericit şi reuşit, iar eu sunt o persoană de modă veche, totuşi eram adeptul divorțului — trebuie să poți pune capăt nereuşitelor şi să-ți iei viața de la început!

Boyd Carrington, a cărui căsătorie fusese nefericită, susținea obligativitatea suportării căsătoriei, a lanțurilor ei. Avea, mărturisea el, un respect imens pentru mariaj ca instituție. Constituia fundamentul societății.

Norton, neavând vreo obligație şi vreun punct de vedere personal, se situa de partea mea.

Franklin, un gânditor ştiințific modern, era în mod destul de surprinzător împotriva divorțului. După toate aparențele, acesta încălca idealurile lui clare de gândire şi acțiune. Omul îşi asumă anumite responsabilități. Acestea trebuie duse până la sfârşit şi fără să te

eschivezi sau să le dai deoparte. Un contract, preciză el, e un contract. Îl accepți de bună voie şi trebuie să-l respecți. Orice altceva ar duce la ceea ce numea el o încurcătură. Încurcături, legături destrămate.

Lăsat în scaun, lovind uşor cu picioarele sale lungi în masă, el spuse:

— Un bărbat îşi alege soția. E responsabil față de ea până moare unul dintre ei.

Norton comentă glumeț:

— Şi uneori... oh, binecuvântata moarte, nu?

Am râs cu toții.

— N-ar trebui să vorbeşti tocmai tu, flăcăule. N-ai fost niciodată însurat, zise Boyd Carrington.

Clătinând din cap, Norton remarcă:

— Şi-acum cred că e prea târziu.

— Da?! Eşti sigur? îl întrebă Boyd Carrington, privindu-l curios.

Tocmai în clipa aceea intră şi Elizabeth Cole. Fusese sus cu doamna Franklin.

Mă întrebam dacă era născocirea mea sau Boyd Carrington se uitase într-adevăr cu înțeles de la ea la Norton şi Norton roşise?

Mi-a venit o nouă idee şi am privit-o cercetător pe Elizabeth Cole. Era adevărat că încă putea fi considerată o femeie tânără. Mai mult, chiar frumoasă. De fapt o persoană cu mult farmec şi foarte înțelegătoare, care putea să facă fericit pe oricare bărbat. Şi ea şi Norton petrecuseră împreună o bună bucată de vreme. În hoinărelile lor după flori sălbatice şi păsări deveniseră prieteni; mi-am amintit cum vorbea ea despre Norton ca fiind o persoană foarte amabilă.

Ei bine, dacă aşa stăteau lucrurile, mă bucuram de dragul ei. Copilăria ei grea, nu lipsită de privațiuni, nu o va împiedica să-şi realizeze ultima şansă de fericire. Tragedia ce-i zdruncinase viața nu trebuia să fi fost zadarnică. Privind-o, mă gândeam că arăta în mod sigur mult mai fericită şi, într-adevăr, mult mai veselă decât atunci când sosisem eu la „Styles”.

Elizabeth Cole şi Norton, ei da, ar putea fi o pereche!

Şi brusc, din nimica, o senzație vagă de nelinişte şi îngrijorare mă invadă. Nu era prudent, nu era drept, să faci planuri de fericire aici. Plutea ceva rău în atmosfera de la „Styles”. O percepeam acum, în acest minut. Şi dintr-o dată m-am simțit bătrân, şi obosit şi, ei bine, înfricoşat.

O clipă mai târziu, acest sentiment se spulberă. Nimeni nu băgase de seamă, cred, în afară de Boyd Carrington. Câteva minute după aceea mă întrebă pe un ton scăzut:

— Hastings, e vreo problemă?

— Nu... de ce?

— Ei bine... arătai... nu pot să-ți explic prea clar!

— Am numai o senzație de teamă.

— O presimțire rea?

— Da, dacă pui problema aşa... O senzație că... că se va întâmpla ceva...

— Curios. O dată sau de două ori am simțit şi eu. Ai idee de ce?

Mă urmărea atent.

Am clătinat din cap, fiindcă desigur nu avusesem o senzație definită, legată de un anumit lucru. Fusese doar un val de adâncă depresiune şi teamă.

Apoi din casă ieşi Judith. Mergea încet, cu capul sus, cu buzele strânse, cu o față gravă, frumoasă.

M-am gândit cât de puțin semăna cu mine sau cu Cinders. Arăta ca o tânără preoteasă. Norton sesiză şi el cam acelaşi lucru şi îi zise:

— Arăți cum trebuie să fi arătat tiza ta înainte de a-i tăia capul lui Holofern[1].

Judith zâmbi şi, ridicând uşor sprâncenele, răspunse:

— Nu-mi amintesc acum de ce voia s-o facă.

— Oh, numai din motive profund morale, pentru binele comunității!

Uşoara zeflemea din tonul său o irită pe Judith? Se îndepărtă şi se aşeză lângă Franklin.

---

1 General al regelui babilonian Nabucodonosor, omorât potrivit Vechiului Testament de Judith.

— Doamna Franklin se simte mult mai bine şi doreşte în seara asta ca noi toţi să mergem şi să bem cafeaua cu dânsa, zise ea.

4.

După cină, în timp ce urcam cu toţii scările, mă gândeam că doamna Franklin era, evident, o fiinţă capricioasă. După ce toată ziua făcuse oricui viaţa insuportabilă, acum era fermecătoare cu toţi.

Se îmbrăcase într-un *néglige* bleu-pal şi stătea întinsă pe canapea. Lângă ea se afla o măsuţă cu rafturi de cărţi dedesubt, având pe ea toate ustensilele pentru pregătit şi servit cafeaua. Degetele ei îndemânatice şi albe, distribuiau cafeaua preparată cu tot ritualul şi sora Craven o ajuta puţin. Ne aflam adunaţi cu toţii acolo, în afară de Poirot, care întotdeauna se retrăgea înainte de cină, de Allerton, ce nu se întorsese încă de la Ipswich şi de doamna şi domnul Luttrell rămaşi jos.

Aroma delicioasă a cafelei ajunse la nasurile noastre. Cafeaua la „Styles” era un lichid tulbure fără gust, astfel încât toţi aşteptam cu nerăbdare cafeaua doamnei Franklin cu aromă atât de proaspătă.

Doctorul Franklin, în picioare, de cealaltă parte a mesei înmâna ceştile pe măsură ce ea le umplea. Boyd Carrington se aşezase la picioarele canapelei. Elizabeth Cole şi Norton se aflau lângă fereastră. Sora Craven se retrăsese mai în spate, la capătul canapelei. Eu mă cufundasem într-un fotoliu luptându-mă cu un joc de cuvinte încrucişate din *Times* şi citeam cu voce tare „definiţiile”.

— Dragoste năbădăioasă... cu riscuri pentru al treilea. Cinci litere.

— Poate e o anagramă, sugeră Franklin.

Ne-am gândit o clipă, apoi am continuat:

— Învelişul scrisorii e părtaş.

— Implicat.

— Citat: „Şi orice întrebare ai pune, pe-aceeaşi Ecoul ţi-o răspunde”... puncte, puncte. Tennyson. Şase litere.

— Pleacă, se repezi doamna Franklin. Sigur asta-i: „Şi Ecoul răspunde pleacă”.

Mă îndoiam.

— Cuvântul trebuie să se termine în e.

— O groază de cuvinte se termină în e: pasăre, floare...

Elizabeth Cole vorbi de lângă geam:

— Citatul din Tennyson este: „Şi orice întrebare ai pune Ecoul răspunde Moarte”.

Am auzit în spatele meu un oftat. Am ridicat ochii. Era Judith. Trecu pe lângă noi spre fereastră şi ieşi pe balcon...

Am zis, pe când citeam ultima „definiţie”:

— Dragostea năbădăioasă nu poate fi o anagramă. A doua literă este M.

— Care-i totuşi „definiţia”?

— Dragoste năbădăioasă...cu riscuri pentru al treilea. Deci a doua literă este M urmată de alte trei.

— Amant, strigă Boyd Carrington.

Am auzit linguriţa zăngănind în ceaşca doamnei Barbara Franklin. Am continuat cu următoarea „definiţie”:

— Gelozia e un monstru cu ochii verzi, a spus persoana respectivă.

— Shakespeare, zise Boyd Carrington.

— Othello sau Emilia? întrebă doamna Franklin:

— Toate sunt prea lungi. Cuvântul e din patru litere:

— Iago.

— Sunt *sigură* că era Othello.

— În nici un caz nu e Othello. Romeo a spus asta Juliettei.

Toţi ne spuneam cu voce tare părerile. Brusc din balcon Judith strigă:

— Uitaţi o stea căzătoare! Ah! Alta!

Boyd Carrington întrebă:

— Unde? Trebuie să ne punem o dorință în gând.

Ieşi şi el pe balcon lângă Judith, urmat de Elizabeth Cole şi Norton. Sora Craven se duse şi ea. Franklin se ridică şi merse şi el pe balcon. Stăteau acolo exclamând şi contemplând cerul.

Rămăsesem cu capul plecat asupra cuvintelor încrucişate. De ce să fi vrut să văd o stea căzătoare? Nu-mi doream nimic...

Boyd Carrington se întoarse îndată în cameră:

— Barbara, trebuie să vii şi tu.

— Nu, nu pot, sunt prea obosită, răspunse doamna Franklin tăios.

— Prostii, fetițo! Trebuie să mergi şi tu şi să-ți pui o dorință. Râse: Nici o vorbă! Te duc eu.

Şi aplecându-se deodată, o ridică în brațe. Ea râse şi protestă:

— Bill, lasă-mă jos, nu fii caraghios!

— Copilele trebuie să vină şi să-şi dorească ceva.

O duse pe balcon şi acolo o lăsă jos.

M-am aplecat şi mai tare deasupra ziarului. Îmi aduceam aminte: o noapte senină tropicală, broaştele orăcăind... şi stele căzătoare. Stăteam lângă geam şi m-am întors şi am luat-o în brațe pe Cinders şi am dus-o să vadă stelele şi să-şi pună în gând o dorință. Careurile cuvintelor încrucişate îmi tremurau şi fugeau în fața ochilor.

O siluetă se desprinse din balcon şi intră în cameră — era Judith.

Judith nu trebuia să mă surprindă niciodată cu lacrimi în ochi. În grabă m-am întors spre cărțile de sub masă şi m-am prefăcut că aleg una. Mi-aminteam că zărisem o ediție veche din Shakespeare. Da, era acolo. Am frunzărit *Othello.*

— Ce faci, tată?

Am bâiguit ceva despre dezlegarea cuvintelor încrucişate, degetele mele întorcând paginile. Da, era Iago.

> Să te păzeşti de gelozie, doamne,
> Dihanie-i cu ochii verzi, ce-şi râde
> De-al său nutreț...[1]

Judith continuă cu alte versuri:

> Nici mac, nici mandragoră,
> Nici toate-adormitoarele fierturi
> Nicicând nu-ți vor întoarce somnul dulce
> de până ieri.[2]

Vocea ei suna frumos, profund.

Se întoarseră şi ceilalți, râzând şi discutând. Doamna Franklin se întinse iar pe canapea. Franklin reveni la locul său amestecându-şi cafeaua. Norton şi Elizabeth Cole îşi terminaseră de băut cafelele şi se scuzară că se retrag, deoarece făgăduiseră să joace bridge cu familia Luttrell.

Doamna Franklin îşi bău şi ea cafeaua şi apoi îşi ceru „pilulele". Judith i le aduse din baie, pentru că sora Craven tocmai ieşise.

Franklin se învârtea fără nici un rost de colo până colo. Se împiedică de o măsuță. Soția sa îl apostrofă aspru:

— John, fii mai atent, te rog!

— Iartă-mă, Barbara, mă gândeam la ceva!

Doamna Franklin vorbi foarte afectat:

— Eşti un mare ursuz, dragă, nu-i aşa?

El o privi absent şi apoi zise:

— Frumoasă noapte, cred că am să fac o plimbare, şi ieşi.

---

1 W. Shakespeare, *Antologie bilingvă,* volum alcătuit de Dan Duțescu şi Leon Levițchi, Ed. ştiințifică, Bucureşti. 1964, p. 485— 486.

2 Ibidem, p. 497

— E un geniu, să ştiţi. Se poate vedea şi după felul lui de a fi! Atâta pasiune pentru muncă! Într-adevăr, îl admir grozav, spuse doamna Franklin.

— Da, da, deştept băiat, zise Boyd Carrington, complet neatent.

Judith părăsi brusc camera, aproape izbindu-se în prag de sora Craven.

Boyd Carrington întrebă:

— Fetiţo, ce-ai zice de un pichet?

— Oh, grozav. Vrei să ne aduci nişte cărţi, soră?

Sora Craven se duse după cărţi, iar eu, mulţumindu-i pentru cafea, îi urai noapte bună doamnei Franklin.

Pe coridor i-am văzut pe Franklin şi Judith. Stăteau uitându-se afară pe fereastra coridorului. Nu scoteau o vorbă! Şedeau doar unul lângă altul!

Franklin privi peste umăr pe când mă apropiam. Făcu un pas sau doi, ezită şi apoi zise:

— Judith, vii să facem o plimbare?

Fiica mea clătină din cap:

— Nu, astă seară nu, şi adăugă brusc: Mă duc să mă culc. Noapte bună!

Am coborât cu Franklin. Fluiera încetişor şi zâmbea.

Remarcai îmbufnat, fiindcă mă simţeam deprimat:

— Pari mulţumit de dumneata în seara asta!

El confirmă:

— Da. Am făcut ceva ce trebuia de mult timp să fac. Şi asta-i foarte bine!

Jos m-am despărţit de el şi am trecut pentru un minut pe la cei ce jucau bridge. Norton îmi făcu cu ochiul într-un moment când doamna Luttrell nu se uita la el. Jocul se desfăşura într-o deosebită armonie.

Allerton încă nu se întorsese. Mi se păru că fără el casa era mai fericită şi mai puţin apăsătoare.

Am urcat în camera lui Poirot. Aici am găsit-o pe Judith stând de vorbă cu el. Când am intrat îmi zâmbi şi nu mai scoase o vorbă.

— *Mon ami,* Judith te-a iertat, zise Poirot.

Ce remarcă jignitoare pentru mine!

— Într-adevăr e... am îngăimat. Îmi vine greu să cred…

Judith se ridică, se apropie şi îşi puse un braţ în jurul gâtului meu, mă sărută şi zise:

— Săracul tata! Unchiul Hercule *nu* te-a atacat în demnitatea ta. *Eu* sunt cea care trebuie iertată. Aşa că iartă-mă şi spune-mi noapte bună!

Nu ştiu de ce, dar am zis:

— Judith, îmi pare rău. îmi pare foarte rău. N-am vrut...

Mă opri:

— E-n regulă. Să uităm asta. Totul e-n regulă acum. Zâmbi absent şi repetă: Acum totul e bine — şi părăsi liniştită camera.

După ce ea plecă, Poirot se uită la mine:

— Ei bine, ce s-a întâmplat astă-seară? mă chestionă el.

Am desfăcut mâinile neputincios:

— Nu s-a întâmplat nimic şi nici nu-i pe cale să se petreacă ceva.

Remarca se dovedi neadevărată. Pentru că totuşi ceva se întâmplase. Doamnei Franklin i-a fost îngrozitor de rău. Doi doctori au venit s-o consulte, dar în zadar. A murit a doua zi dimineaţa.

De-abia după douăzeci şi patru de ore am aflat că moartea se datora otrăvirii cu fizostigmină.

XIV.

1.

Ancheta a avut loc două zile mai târziu. Asistam pentru a doua oară la o anchetă în acest loc.

Anchetatorul era un bărbat competent, de vârstă mijlocie, cu o privire perspicace şi un mod sec de a vorbi.

Dovezile medicale au fost cele dintâi luate în consideraţie. Se stabilise faptul că moartea survenise în urma otrăvirii cu fizostigmină constatându-se prezenţa şi altor alcaloizi din cei conţinuţi de boabele de *Physostigma venenosum.* Otrăvirea se produsese în seara precedentă între orele şapte şi miezul nopţii. Medicul legist al poliţiei şi colegul său refuzaseră să fie mai exacţi.

Primul martor a fost doctorul Franklin. În ansamblu a făcut o impresie bună. Depoziţia lui fusese clară şi simplă. După moartea soţiei sale a verificat soluţiile din laboratorul său. A descoperii că o oarecare sticlă ce trebuia să conţină o soluţie puternică de alcaloizi extraşi din *Physostigma venenosum,* cu care el făcea experienţe, fusese umplută cu apă obişnuită, rămânând doar o urmă vagă din lichidul original. Nu putea spune cu siguranţă când fusese făcută operaţiunea respectivă de înlocuire, pentru că nu folosise preparatul acela de câteva zile.

L-au întrebat apoi despre modul de acces în laborator. Doctorul Franklin a declarat că de obicei laboratorul era ţinut încuiat, iar cheia o păstra în mod obişnuit în buzunarul său. Domnişoara Hastings, asistenta lui, o avea pe cealaltă. Oricine dorea să intre în laborator, trebuia să ia cheia de la ea sau de la el. Soţia sa o ceruse o singură dată, întâmplător, atunci când îşi uitase nişte lucruri în laborator. El personal nu adusese niciodată în casă sau în camera soliei sale soluţie de fizostigmină şi era de părere că în nici un caz ea nu ar fi putui lua soluţia din întâmplare.

Întrebat mai departe de anchetator, doctorul a declarat că soţia sa avea de câtva timp o stare proastă, nervoasă. Nu putea fi vorba de o boală organică. Suferea de instabilitate psihică, cu frecvente crize depresive.

În ultima vreme însă fusese mai veselă şi credea că starea sănătăţii şi a psihicului ei se îmbunătăţiseră. Nu avusese loc nici o ceartă între ei şi se aflau în termeni buni. Cu o seară în urmă soţia sa părea bine-dispusă, nu era melancolică.

Mai adăugă că ea vorbea din când în când de moarte, dar că nu-i luase în serios cuvintele. Întrebat precis, clar, afirmă că după părerea lui ca medic şi soţ, Barbara Franklin nu era tipul de sinucigaşă.

I-a urmat sora Craven. În uniforma ei arăta energică şi sigură de ea, iar răspunsurile sale au fost vioaie şi profesionale. Se afla în serviciul doamnei Franklin de peste două luni. Doamna Franklin suferea teribil din cauza unei depresiuni nervoase. Martorii au auzit-o de cel puţin trei ori că ea „voia să termine cu toate astea”, că viaţa ei era inutilă şi că atârna ca o piatră de moară de gâtul soţului său.

— De ce spunea toate acestea? Au avut loc ceva altercaţii între ei?

— Oh, nu! Dar se gândea că bărbatului ei i se propusese de curând un angajament în străinătate şi că el refuzase, ca să n-o lase singură.

— Şi uneori se simţea îngrozitor din pricina aceasta, nu?

— Da. Şi îşi blestema sănătatea şubredă şi se chinuia singură.

— Doctorul Franklin cunoştea acest fapt?

— Nu cred că ea a abordat cu el deseori această problemă.

— Dar uneori doamna Franklin făcea crize de depresiune nervoasă?

— O, bineînţeles!

— A amintit vreodată că ar vrea să se sinucidă?

— Cred că fraza pe care o folosea destul de des la asta se referea: „Aş vrea să sfârşesc cu toate”.

— N-a pomenit niciodată în mod special vreun mijloc de a-şi curma viaţa?

— Nu. Vorbea foarte vag.

— În ultima vreme a existat vreun motiv deosebit ca să fie deprimată?

— Nu. Avea o stare de spirit rezonabilă.

— Sunteţi de acord cu doctorul Franklin că în seara morţii era bine-dispusă?

Sora Craven ezită.

— Ei bine... a fost cam agitată. Avusese o zi proastă: cu dureri şi ameţeli. Seara părea că se simte mai bine, atât doar că buna ei dispoziţie mi s-a părut un pic cam artificială. Era destul de neliniştită şi se străduia să nu se observe asta.

— Ați văzut vreo sticluță sau ceva ce ar fi putut conține otrava?

— Nu.

— Ce a mâncat şi ce a băut?

— A mâncat supă, cotlet, mazăre, pireu de cartofi şi tartă cu vişine. A băut un pahar de vin de Burgundia.

— De unde provenea vinul?

— Avea o sticlă în cameră. În ea mai rămăsese vin, dar cred că a fost cercetată şi s-a găsit totul în ordine.

— Putea să-şi pună otrava în pahar fără s-o vedeți?

— Oh, da! foarte uşor. Am intrat şi am ieşit mereu din cameră, făcând ordine, punând lucrurile la locul lor. Nu o supravegheam. Lângă ea avea un *nécessaire* şi o poşetă. Putea să toarne orice în vin, sau mai târziu în cafea sau în laptele fierbinte pe care l-a băut la sfârşit.

— Aveți vreo idee ce a putut să facă cu sticluța sau în ce o fi fost otrava?

Sora Craven a rămas puțin pe gânduri.

— Ei bine, presupun că ar fi putut s-o arunce pe fereastră mai târziu. Sau s-o pună în coşul de hârtii, sau s-o golească şi s-o spele în baie şi apoi s-o aşeze la loc în dulapul cu medicamente. Acolo sunt mai multe sticluțe goale. Le-am păstrat fiindcă mai e nevoie de ele.

— Când ați văzut-o ultima oară pe doamna Franklin?

— La zece şi jumătate. Am pregătit-o pentru noapte. A băut lapte fierbinte şi mi-a zis că ar vrea şi o aspirină.

— Cum se simțea?

Martora se gândi puțin:

— Ei bine, realmente ca de obicei... Ba nu, aş zice că poate era puțin cam agitată.

— Nu într-o stare depresivă?

— Nu... mai degrabă într-un fel de... tensiune, ca să zic aşa. Dar dacă vă gândiți la o sinucidere, s-ar fi putut ca acest fapt s-o determine să se comporte aşa. Poate că se simțea nobilă şi exaltată din cauza asta.

— Considerați că era în stare să-şi ia singură viața?

Urmă o pauză. Sora Craven părea că se luptă să-şi limpezească gândurile.

— Ei bine, şi da... şi nu, vorbi în sfârşit. Cred... da, în ansamblu cred că da. Era foarte dezechilibrată.

Urmă sir Boyd Carrington. Părea foarte afectat, dar declarațiile sale au fost clare.

În seara respectivă jucase cu decedata pichet. Atunci nu remarcase nici un semn de depresiune, dar într-o discuție ce avusese loc cu câteva zile înainte doamna Franklin atinsese subiectul sinuciderii. Era o femeie foarte puțin egoistă şi o necăjea profund sentimentul că ar constitui o piedică în calea carierei soțului ei. Devotată bărbatului ei, nutrea ambiții deosebite în privința lui. Uneori era foarte deprimată din cauza propriei ei stări.

A fost chemată Judith, dar a avut puține de spus.

Nu ştia nimic de sustragerea din laborator a fizostigminei. În seara tragediei doamna Franklin i s-a părut ca de obicei, poate puțin mai agitată. Nu o auzise niciodată pomenind de sinucidere.

Ultimul martor a fost Hercule Poirot. Depozițiile sale au fost făcute cu multă emfază şi au produs o impresie covârşitoare. A redat discuția pe care o avusese cu doamna Franklin cu o zi înaintea morții sale. Era foarte deprimată şi de câteva ori pomenise de dorința sa ca să termine cu toate. Era îngrijorată din cauza stării sănătății ei şi-i mărturisise că avusese crize de profundă melancolie când i se părea că viața nu mai merită să fie trăită. Îi spusese că uneori simțea că ar fi fost minunat să te poți culca şi să nu te mai scoli niciodată.

Următoarea lui replică provocă chiar o şi mai mare senzație:

— În dimineața de 10 iunie vă aflați în apropierea laboratorului?

— Da.

— Ați văzut-o pe doamna Franklin ieşind din laborator?

— Da.

— Avea ceva în mână?

— Da. În mâna dreaptă strângea o sticluță.

— Sunteți sigur?

— Da.

— A fost cumva încurcată când v-a văzut?

— Părea surprinsă, doar atât.

Anchetatorul a procedat la recapitularea faptelor. Trebuiau să-şi clarifice gândurile, a afirmat el, în legătură cu modul în care a murit doamna Franklin.

În stabilirea cauzei morții n-au întâmpinat nici o greutate, dovezile medicale fiind clare. Doamna Franklin decedase otrăvită cu fizostigmină. Tot ceea ce trebuia să se stabilească era dacă a luat accidental otrava ori cu intenție, sau dacă i-a fost administrată de altă persoană. Au auzit că decedata avea crize de melancolie, o sănătate deplorabilă şi cu toate că nu suferea de o boală organică era într-o condiție psihică proastă. Domnul Hercule Poirot, un martor al cărui nume cântăreşte mult, depusese mărturie că o zărise pe doamna Franklin ieşind din laborator cu o sticluță în mână şi că păruse surprinsă văzându-l. Puteau să ajungă la concluzia că luase otrava din laborator cu intenția de a-şi curma viața. Părea că era obsedată că stătea în calea soțului ei şi că îi împiedica cariera. Considerau doar că e *fair* față de doctorul Franklin să se menționeze că se pare că era un soț atent şi afectuos şi că niciodată nu-şi exprimase nemulțumirea în legătură cu sănătatea ei delicată sau nu se plânsese că ea constituia un obstacol în calea carierei lui. Ideea îi aparținea în întregime doamnei Franklin. Femeile într-o stare psihică de genul acesta au astfel de idei fixe. Nu exista nici o dovadă care să arate la ce oră sau cum a fost luată otrava. Era, desigur, puțin cam neobişnuit că sticluța ce conținuse otrava n-a putut fi găsită, dar, probabil că, aşa cum sugerase sora Craven, doamna Franklin spălase şi o pusese în dulăpiorul din baie de unde o şi luase la început. Rămânea ca juriul să delibereze.

După un scurt răstimp verdictul fu dat. Juriul trăgea concluzia că doamna Franklin s-a sinucis într-o clipă de rătăcire.

2.

O jumătate de oră mai târziu, mă aflam în camera lui Poirot. Arăta istovit. Curtiss îl aşezase în pat şi îl înviorase cât de cât administrându-i un tonic.

Ardeam de nerăbdare să stau de vorbă cu el, dar m-am abținut până când valetul şi-a terminat treaba şi a părăsit camera.

Apoi am izbucnit:

— Poirot, e adevărat ceea ce ai declarat? Că ai văzut o sticluță în mâna doamnei Franklin când a ieşit din laborator?

Un zâmbet uşor se ivi pe buzele vinete ale lui Poirot care murmură:

— Dragă prietene, tu n-ai văzut-o?

— Nu.

— Dar s-ar fi putut să n-o îi observat, *hein*?

— Da, e posibil să nu fi remarcat. Nu pot jura că ea n-avea sticluța. L-am privit cu îndoială: Problema este dacă tu spui adevărul?

— Dragul meu, crezi că aş minți?

— Eu te întreb pe tine!

— Hastings, mă şochezi şi mă uimeşti! Unde e încrederea ta oarbă?

— Ei bine, am admis eu în fine, nu-mi închipui că ai fi comis cu adevărat un sperjur.

Poirot replică blajin:

— Nu ar fi fost sperjur. N-am declarat sub jurământ.

— Atunci a fost o minciună?

Poirot flutură mecanic mâna:

— *Mon ami,* ceea ce am spus, am spus. E inutil să mai discutăm asta.

— Pur şi simplu nu te înțeleg! am strigat eu.

— Ce nu înțelegi?

— Mărturia ta, tot ce-ai relatat despre doamna Franklin, că ți-a vorbit despre sinucidere, despre starea ei depresivă.

— *Enfin,* şi tu ai auzit-o spunând astfel de lucruri.

— Da! Dar a fost doar una din stările ei de spirit! Ceea ce n-ai precizat însă!

— Poate că n-am vrut.

L-am privit fix.

— Ai *vrut* ca verdictul să fie sinucidere?

Poirot făcu o pauză înainte de a vorbi, apoi replică:

— Hastings, cred că nu-ți dai seama de gravitatea situației. Da, dacă vrei, am dorit ca verdictul să fie: sinucidere...

— Dar tu nu crezi... tu însuți... nu crezi că s-a sinucis?

Poirot clătină uşor din cap.

— Crezi că... a fost omorâtă? l-am întrebat.

— Da, Hastings, a fost omorâtă.

— Atunci de ce ai încercat să muşamalizezi crima făcând să fie etichetată şi clasată drept sinucidere?! Asta a oprit toată ancheta!

— Sigur.

— Tu ai vrut asta?

— Da.

— Dar de ce?

— Oare tu chiar nu realizezi de ce? N-are nimic, să nu mai intrăm în problemă. Trebuie să mă crezi pe cuvânt că a fost crimă... o crimă deliberată, premeditată. Hastings, ți-am spus că aici se va comite o crimă şi că e foarte greu să reuşim s-o împiedicăm noi, pentru că ucigaşul este şi hotărât şi fără milă...

M-am înfiorat. L-am întrebat:

— Şi ce se va întâmpla mai departe?

Poirot zâmbi:

— Cazul a fost rezolvat, etichetat şi clasat ca sinucidere. Dar tu şi cu mine, Hastings, vom continua, vom lucra pe ascuns precum cârtițele. Şi mai devreme sau mai târziu, noi *îl vom prinde pe X.*

— Şi presupune că în acest interval va fi ucis încă cineva, am replicat eu.

Poirot clătină din cap:

— Nu cred. Numai dacă a văzut cineva ceva sau ştie ceva, dar dacă ar fi aşa, desigur că ar fi declarat asta...

XV.

1.

Amintirile mele în legătură cu evenimentele ce au urmat în zilele de după ancheta referitoare la moartea doamnei Franklin sunt puțin cam vagi... A avut loc înmormântarea la care a participat un număr mare de gură-cască de la Styles St. Mary. Cu această ocazie, o femeie bătrână, cu ochi urduroşi şi cu o comportare cam agresivă, m-a acostat în momentul când ieşeam din cimitir.

— Vă aduceți aminte, domnule, nu?

— Păi... da, poate...

A continuat neatentă la cuvintele mele:

— Cu douăzeci şi ceva de ani în urmă. Când bătrâna doamnă a murit la conac. Aceea a fost prima crimă la „Styles”. Şi nu va fi ultima, ziceam eu. Pe bătrâna doamnă Inglethorp a omorât-o bărbatul ei, aşa am spus cu toții. Şi eram siguri de asta. Mă privi curios, cu şiretenie: Poate că şi acum... este tot soțul.

— Ce vreți să insinuați? am întrebat-o tăios. N-ați auzit că s-a ajuns la concluzia că e vorba de sinucidere?

— Aşa a spus anchetatorul. Dar el poate greşi, nu credeți? Mă înghionti uşor: Doctorii ştiu cum să scape de nevestele lor… Şi după cum se pare nu-i era de nici un folos...

M-am rățoit furios la ea şi s-a îndepărtat bolborosind că n-a vrut să spună nimic, numai că s-ar fi putut întâmpla acelaşi lucru şi a doua oară, nu?

— Şi ciudat, domnule, ați fost aici de ambele dăți, nu?

Pentru o clipă m-am întrebat dacă nu mă suspecta pe mine de a fi comis cele două crime. A fost într-adevăr tulburător! Sigur că asta m-a făcut să realizez ce fapt straniu şi obsesiv este suspiciunea localnicilor.

Şi nici măcar nu erau prea departe de adevăr. Pentru că totuşi cineva o ucisese pe doamna Franklin...

După cum am mai spus, mi-amintesc foarte puţine lucruri din zilele acelea. Eram preocupat peste măsură de starea sănătăţii lui Poirot. Curtiss venise la mine cu faţa sa impasibilă, părând uşor tulburat şi îmi comunicase că Poirot avusese un atac îngrijorător de inimă.

— Domnule, cred că trebuie să consulte un doctor.

M-am dus la Poirot să-i propun acest lucru, dar s-a împotrivit cu vehemenţă. M-am gândit că se comporta altfel ca de obicei. Totdeauna, după părerea mea, fusese extrem de atent, chiar ridicul de atent cu sănătatea lui. Nu suporta aerul rece, îşi înfofolea gâtul cu fulare de lână şi mătase, avea oroare ca nu cumva să-şi ude picioarele şi să răcească... „De altfel poate să fie o *fluxion de poitrine* [1]“. La cea mai mică indispoziţie, o ştiam, consulta imediat un doctor.

Acum, când într-adevăr era bolnav, se situa cu totul şi cu totul pe altă poziţie.

E posibil ca tocmai boala să fie de fapt motivul real al acestei comportări. Indispoziţiile acelea *fuseseră* nişte fleacuri. Acum, când era cu adevărat bolnav, se temea, poate, să admită realitatea bolii sale. O trata cu uşurinţă pentru că se temea.

Protestelor mele le răspunse cu energie şi amărăciune:

— Oh, dar am consultat doctori, nu unul, o groază! Am fost la cutare şi la cutare (pronunţă numele a doi mari specialişti) şi ce mi-au făcut? M-au trimis în Egipt unde m-am simţit şi mai rău. Am fost şi la R. (R. era, după câte ştiam, specializat în boli de inimă).

L-am întrebat repede:

— Şi ce-a spus?

Poirot mi-a aruncat o privire piezişă şi îndată mi-a îngheţat inima.

Continuă liniştit:

— Mi-a făcut tot ceea ce se putea face. Am tratamentul meu, toate medicamentele, absolut totul la îndemână. În afară de aceasta... nu e nimic de făcut... Aşa că vezi tu, Hastings, să mai chem şi alţi doctori n-ar fi de nici un folos. *Mon ami,* mecanismul s-a uzat. Omul nu e o maşină care-şi schimbă motorul şi apoi continuă să funcţioneze la fel ca înainte.

— Ascultă, Poirot, aici e ceva la mijloc. Curtiss...

Poirot mă chestionă tăios:

— Curtiss?!

— Da, a venit la mine. E îngrijorat. Ai avut un atac...

Poirot clătină uşor din cap:

— Da, da. Uneori crizele sunt foarte greu de suportat pentru cei de faţă. Curtiss, cred, nu e obişnuit cu aceste atacuri de inimă.

— Într-adevăr nu vrei să consulţi un medic?

— Dragul meu prieten nu mi-e de nici un folos.

Vorbea foarte blând dar hotărât. Şi din nou mi se strânse inima. Poirot îmi zâmbi şi zise:

— Hastings, acesta va fi ultimul meu caz. Va constitui, de asemenea, pentru mine cel mai interesant caz şi cel mai interesant criminal. Pentru că X stăpâneşte o tehnică superbă, magnifică... Îţi stârneşte admiraţia chiar fără să vrei! *Mon cher,* acest X a lucrat până acum cu atâta abilitate că m-a înfrânt pe mine... Hercule Poirot! Desfăşoară o modalitate de atac la care nu pot găsi nici o replică!

— Dacă erai sănătos... am început să-l consolez...

Dar se pare că nu găsisem cel mai nimerit lucru de spus.

Poirot se enervă imediat:

— Ah! Trebuie să-ţi spun de zeci de ori şi iar de zeci de ori că nu e nevoie de nici un efort *fizic*? Un singur lucru e necesar: să gândeşti.

— Ei... desigur... da, ceea ce poţi să faci foarte bine.

— E-n regulă atunci? Sunt în stare să fac asta la superlativ. Picioarele mele sunt paralizate, inima-mi joacă renghiuri, dar creierul meu, Hastings, creierul meu funcţionează ca în zilele cele mai bune. E încă de înaltă clasă, creierul meu e încă excelent!

---

1 Congestie pulmonară (in fr. în original).

— Splendid! am vorbit eu liniştitor.

Dar pe când coboram încet scările, îmi ziceam că totuşi mintea lui Poirot nu părea că ține pasul cu evenimentele ce se succedau cu rapiditate. Mai întâi doamna Luttrell scăpase ca prin urechile acului, iar acum intervenise moartea doamnei Franklin. Şi noi ce făcusem? Practic, nimic!

2.

A doua zi Poirot îmi zise:

— Hastings, mi-ai sugerat că ar trebui să consult un medic.

— Da, am răspuns eu cu speranță. Aş fi mult mai fericit dacă ai face-o.

— *Eh bien,* sunt de acord. Îl voi consulta pe doctorul Franklin!

— Franklin? am întrebat cu îndoială.

— Ei da, el nu e doctor?

— Da, dar... principala lui preocupare e munca de cercetare, nu?

— Evident. El nu va urma, îmi imaginez, calea unui practician comun. Nu-i prea indicat pentru ceea ce numeşti tu „bolnavii țintuiți la pat". Dar e foarte bine pregătit profesional. În esență aş putea spune aşa cum se zice în filme: „îşi cunoaşte meseria mai bine decât cei mai mulți".

Nu eram pe deplin mulțumit. Deşi nu mă îndoiam de capacitatea lui Franklin, el mă frapase ca o persoană lipsită de răbdare şi indiferentă la suferințele omeneşti. Asta era, eventual, admirabil în munca de cercetare, dar nu prea indicat față de o persoană bolnavă pe care ar trebui s-o îngrijească.

Cu toate acestea, pentru că îl prețuia pe Poirot şi fiindcă acesta nu avea nici un medic local care să-i acorde asistență, Franklin acceptă să-l consulte. Dar îmi preciză că dacă era necesară o îngrijire medicală obişnuită ar fi trebuit să chem un practician local. El nu putea să aibă grijă de bolnav.

Franklin a stat multă vreme la Poirot.

Când în sfârşit ieşi, eu îl aşteptam. L-am luat în camera mea şi am închis uşa.

— Ei bine? l-am întrebat neliniştit.

— E un om remarcabil, răspunse Franklin gânditor.

— Ah! Asta da... am lăsat la o parte acest fapt evident... Dar sănătatea lui?

— Oh! Sănătatea? Franklin păru foarte surprins, ca şi cum aş fi atins o chestiune fără nici o importanță. Ah! Sănătatea lui e deplorabilă, desigur.

Simțeam că nu punea deloc problema într-un mod profesional. Şi eu care auzisem de la Judith că Franklin fusese unul dintre cei mai străluciți studenți din generația sa!

— Cât de grav e? l-am chestionat îngrijorat.

Mi-a aruncat o privire piezişă.

— Chiar vreți să ştiți?

— Desigur.

Oare ce credea neghiobul?!

A început să vorbească aproape imediat:

— Cei mai mulți dintre oameni nu vor să afle. Doresc un sirop calmant. Vor speranță. Vor să fie puțin liniştiți. Şi, desigur, să se întâmple o minune. Dar nu e cazul la Poirot.

— Vreți să spuneți că... din nou gheara aceea rece îmi încleştă inima.

Franklin încuviință:

— Oh, da, e pe ducă. Şi aş zice că destul de curând. Nu v-aş fi spus-o dacă nu m-ar fi autorizat el însuşi s-o fac.

— Atunci el ştie...

— Ei bine, da. Inima îl poate lăsa în orice clipă. Nimeni însă nu poate preciza, desigur, exact *când.*

Făcu o pauză, apoi vorbi încetişor:

— Din câte am discutat cu el, bănuiesc că e îngrijorat în legătură cu ducerea la bun sfârşit a unui lucru, lucru pe care, după cum s-a exprimat, şi-a propus să-l rezolve. Ştiți despre ce e vorba?

— Da, ştiu.

Franklin mi-a aruncat o privire plină de interes:

— Vrea să fie sigur că va duce la bun sfârşit treaba.

— Înțeleg.

Mă întrebam dacă John Franklin avea vreo idee despre ce „treabă” era vorba?!

El zise cu glas coborât:

— Sper să reuşească. Din spusele sale înțeleg că aceasta înseamnă foarte mult pentru el. Făcu o pauză, apoi adăugă: Are o minte foarte ordonată, metodică.

L-am întrebat neliniştit:

— Nu se poate face nimic... un tratament, ceva...?

Clătină din cap:

— Nu mai e nimic de făcut. Când simte că se apropie atacul trebuie să-şi ia tabletele de nitroglicerină.

Apoi întrebă un lucru teribil de ciudat:

— Nutreşte un mare respect pentru viața omenească, nu?

— Da... presupun că da...

Cât de des îl auzisem pe Poirot zicând: „Nu accept crima”. Această declarație, făcută atât de afectat, îmi stârnea totdeauna imaginația.

Franklin continuă:

— Aceasta-i diferența dintre noi. Eu n-am acest respect...!

L-am privit curios. A înclinat capul, zâmbind vag.

— E adevărul gol-goluț. Deoarece moartea oricum vine ce importantă mai are dacă vine mai devreme sau mai târziu? Atât de puțin contează!

— Atunci de ce dracu v-ați mai făcut doctor dacă gândiți aşa? l-am întrebat cu oarecare indignare.

— O, dar stimate domn, profesia de medic nu e doar o problemă de a înlătura inevitabilul sfârşit… e mult mai mult — este o problemă de ameliorare a *vieții*. Dacă un om sănătos moare, n-are importanță... prea mare. Dacă un imbecil, un cretin moare, e un lucru bun, dar dacă descoperi un medicament şi-l administrezi unei glande şi transformi cretinul într-un individ sănătos, normal, corectându-i deficiența tiroidiană, ei, asta după mine înseamnă foarte mult.

L-am privit cu mai mult interes. E adevărat că nu pe Franklin l-aş fi chemat dacă aş fi făcut vreo gripă, dar simțeam că trebuie să respect sinceritatea deschisă, vădită şi forța reală a acestui om. Observasem o schimbare a doctorului Franklin după moartea soției sale. Arăta puține semne obişnuite de întristare. Din contră, părea mai vioi, mai puțin distrat şi mai plin de o energie proaspătă şi de înflăcărare.

Vorbi pe neaşteptate, întrerupându-mi şirul gândurilor:

— Dumneata şi cu Judith nu semănați prea mult, nu?

— Nu, am impresia că nu.

— Seamănă mai mult cu mama ei?

M-am gândit puțin şi apoi am clătinat uşor din cap:

— Nu pe de-a-ntregul. Soția mea era veselă, o ființă care ştia să râdă. Nu lua nimic în serios şi încerca să mă determine şi pe mine să fac la fel, dar mă tem că fără prea mult succes.

Zâmbi vag:

— Sunteți un tată cam sever, nu? Aşa spune Judith. Judith nu râde prea mult... e o fată foarte serioasă. Cred că lucrează prea mult. E greşeala mea.

Căzu pe gânduri. Am zis convențional:

— Munca dumitale trebuie să fie foarte interesantă.

— Eh?!

— Am spus că munca dumitale trebuie să fie foarte interesantă.

— Numai pentru câțiva oameni. Pentru toți ceilalți este plictisitoare... şi probabil că au dreptate.

Îşi dădu capul pe spate, îşi îndreptă umerii, arătând dintr-o dată ceea ce era, un bărbat puternic, viril şi continuă:

— În orice caz am să-mi încerc şansa. Dumnezeule, îmi vine s-o strig în gura mare. Oamenii de la Minister mi-au dat astăzi vestea. Postul este încă liber şi pot să-l ocup eu. Plec în zece zile.

— În Africa?

— Da. E formidabil!

— Atât de repede... am comentat cu uşor şocat.

Mă privi stăruitor.

— Ce vreți să spuneți prin *repede*? Ah! da... Se lumină la față: Vreți să spuneți că atât de repede după moartea Barbarei? Şi de ce nu? N-are nici un rost să ascund că moartea ei a fost cea mai mare uşurare pentru mine, nu?

Părea amuzat de expresia feței mele.

— Mă tem că n-am vreme pentru atitudini convenționale. M-am îndrăgostit de Barbara... era o fată foarte drăguță... m-am căsătorit cu ea şi după un an mi-a trecut amorul. Cred că la ea n-a ținut nici măcar atât. Desigur, am fost o cruntă dezamăgire pentru Barbara. A crezut că poate să mă influențeze şi s-a înşelat. Sunt un egoist, încăpățânat, un soi de brută şi fac numai ceea ce doresc să fac.

— Dar ați refuzat acest post în Africa din cauza ei, i-am reamintit eu.

— Da! A fost însă o chestiune pur financiară... Nu eram în stare s-o întrețin pe Barbara la nivelul de viață cu care era obişnuită. Dacă aş fi plecat ar fi însemnat s-o las în dificultăți pecuniare. Dar acum... zâmbi cu un surâs deschis, copilăros... s-a întors roata norocului şi pentru mine!

Eram revoltat. E adevărat, bănuiesc, că mulți bărbați ale căror soții mor nu rămân neapărat cu inima zdrobită şi oricine, mai mult sau mai puțin, ştie acest lucru. Însă doctorul o afirma atât de ostentativ!

Îmi văzu indignarea, dar cred că nu vroia să mi-o înlăture.

— Adevărul este rareori apreciat. Şi totuşi te scuteşte de o groază de timp pierdut şi de o mulțime de vorbe goale, zise el.

Am spus tăios:

— Şi chiar nu vă pasă deloc că soția dumneavoastră s-a sinucis?

Răspunse pe gânduri:

— Nu cred cu adevărat că s-a sinucis. Foarte puțin probabil...

— Dar atunci... ce credeți că s-a întâmplat?

M-a întrerupt:

— Nu ştiu... Şi nici nu cred că... că vreau să ştiu! înțelegeți?

M-am holbat la el. Avea o privire rece, apăsătoare.

Repetă:

— Nu vreau să ştiu. Nu mă interesează! înțelegeți?

Nu înțelegeam, dar nici nu-mi plăcea povestea!

3.

Nu prea ştiu în ce moment am observat că pe Stephen Norton îl preocupa ceva. În urma anchetei fusese foarte tăcut, iar după ce înmormântarea avusese loc umbla cu ochii în pământ şi încruntat. Avea obiceiul să-şi treacă mina prin părul lui scurt, cenuşiu, până îl ciufulea şi arăta ca un arici. Era ridicol, dar o făcea total inconştient şi se vedea că-l chinuie o nedumerire. Când îi vorbeai îți dădea răspunsuri distrate, ceea ce mă făcu să-mi dau seama că într-adevăr era neliniştit. L-am întrebat cu scopul de a-l tatona dacă primise cumva veşti proaste, dar negă atât de vehement acest lucru, încât mă făcu să renunț la subiectul respectiv o vreme.

Puțin mai târziu însă păru că încearcă stângaci, pe ocolite, să afle părerea mea într-o problemă oarecare.

Bâlbâindu-se puțin, aşa cum i se întâmpla întotdeauna când aborda cu seriozitate un lucru, se apucă să-mi înşire o istorie complicată legată de o chestiune de etică.

— Ştii, Hastings, ar trebui să fie foarte simplu să distingi răul de bine şi de fapt, când e la o adică, apele nu mai sunt aşa de limpezi. Ce vreau să spun este că atunci când dai peste o

chestiune... de genul ăsta, vezi dumneata... peste ceva ce nu te priveşte... care este mai mult un fel de întâmplare... ceva de care nu te poţi folosi şi... şi totuşi care poate deveni teribil de important... Înţelegi ce vreau să spun?

— Mă tem că nu prea, am mărturisit eu.

Faţa lui se întunecă iar. Îşi trecu mâinile prin păr răvăşindu-l şi arătând iarăşi ca un arici, grozav de caraghios!

— E atât de greu să explici! Uite ce vreau să zic... presupune că ţi s-ar întâmpla să citeşti o scrisoare pe care ai deschis-o din greşeală... sau aşa ceva... o scrisoare destinată altcuiva şi tu începi s-o parcurgi crezând că ţi-a fost scrisă ţie şi până să-ţi dai seama ai apucat să citeşti nişte rânduri ce nu-ţi erau adresate... Se poate întâmpla... ştii bine!

— Ah, da, sigură că se poate!

— Ei bine, vreau să zic, ce ar avea de făcut acel cineva?

— Păi., cred că ar trebui să se ducă la persoană şi să-i zică: „îmi pare teribil de rău, dar am deschis-o din greşeală”, mi-am spus eu părerea.

Norton oftă. îmi zise că nu era chiar aşa de simplu cum credeam eu…

— Înţelegi, Hastings, puteai să citeşti ceva foarte stânjenitor...

— Ceea ce ar fi pus în încurcătură pe cealaltă persoană, vrei să spui? Presupun că poţi să susţii că de fapt n-ai citit nimic, că ţi-ai dat seama de greşeală la timp.

— Da, aprobă Norton după o clipă, dar se părea că nu ajunsesem încă la o soluţie satisfăcătoare.

Căzu pe gânduri şi urmă:

— Aş vrea să ştiu ce trebuie să fac...

L-am asigurat că nu vedeam ce altceva putea să facă.

Norton vorbi, nedumerirea stăruindu-i încă pe faţă:

— Vezi, Hastings, este mai mult decât atât... Presupune că ceea ce ai citit era... era de o mare importanţă pentru altcineva...

Mi-am pierdut răbdarea.

— Norton, într-adevăr, nu înţeleg ce vrei să spui. Nu ai dreptul să citeşti scrisorile altora, e clar, nu ?

— Nu, sigur că nu. Nu asta voiam să spun... şi în orice caz nu e vorba de nici o scrisoare... Am zis de o scrisoare numai ca să încerc să explic acest gen de lucruri... Natural, orice vezi sau auzi, sau citeşti... din întâmplare... ţii pentru tine, în afară de cazul în care...

— Care ce...?

Norton spuse încet:

— In afară de cazul în care este ceva ce *trebuie* spus neapărat.

L-am privit brusc interesat.

El continuă:

— Ascultă! Imaginează-ţi, hai să zicem, că ai văzut ceva prin... prin gaura cheii...

Gaura cheii! Asta mă făcu să mă gândesc la Poirot!

Norton continua să se bâlbâie:

— Vreau să spun că având motive să te uiţi pe gaura cheii... cheia s-ar fi putut să rămână înţepenită în broască şi ai vrut doar să te convingi... sau... sau un alt motiv într-adevăr plauzibil… şi nu te aşteptai o clipă să vezi ceea ce ai văzut...

Pentru o clipă sau două am pierdut şirul bâlbâielilor lui fiindcă am avut deodată o revelaţie. Mi-am amintit de ziua aceea când pe o colină ierboasă Norton îşi rotea binoclul urmărind o ciocănitoare pestriţă... Şi-apoi cum s-a întristat brusc şi cât de încurcat părea şi eforturile sale de a mă împiedica să mă uit şi eu cu binoclul. Atunci trăsesem concluzia că văzuse ceva ce avea legătură cu *mine*... pe scurt că îi zărise pe Allerton şi Judith. Dar să presupunem că nu erau ei? Că văzuse cu totul altceva?! În momentul acela acceptasem ideea că era ceva în legătură cu Allerton şi Judith fiindcă eram obsedat de ei şi nu mă puteam gândi la nimic altceva.

L-am întrebat brusc:

— E ceva ce ai văzut prin binoclu?

Norton a părut şi surprins şi uşurat.

— Hastings, cum de-ai ghicit?

— S-a petrecut în ziua rând eu, tu şi Elizabeth Cole ne aflam sus pe colină, nu?

— Da.
— Şi nu vroiai să mă uit şi eu?
— Nu. Nu era... ei bine... vreau să zic că nu-ți era de nici un folos să vezi şi tu...
— Ce a fost de fapt?
Norton se posomori din nou.
— Asta-i problema. Trebuie să spun? Vreau să zic că a fost... a fost pur şi simplu... un fel de spionaj! Am văzut ceva fără voia mea... Nu căutam asta... acolo se afla într-adevăr o ciocănitoare pestriță, un exemplar reuşit... şi apoi am zărit celălalt lucru...
Se opri. Eram curios, extrem de curios, deşi îi respectam scrupulele.
L-am întrebat:
— Era ceva... ceva important?
Răspunse încet:
— S-ar putea să fie important. Tocmai asta e. Nu ştiu deocamdată.
Am continuat să-l sâcâi:
— E cumva în legătură cu moartea doamnei Franklin?
Tresări:
— E ciudat că ai spus asta.
— Atunci are legătură?
— Nu... nu direct. Dar s-ar putea să aibă... Continuă încetişor: E posibil să arunce o lumină diferită asupra anumitor lucruri... ar putea să însemne că... Of! La dracu' cu toate! Nu ştiu ce să fac!
Mă aflam într-o dilemă. Eram mort de curiozitate, deşi simțeam că Norton nu prea voia să-mi mărturisească ce văzuse. Îl înțelegeam perfect. Şi eu aş fi simțit la fel. Totdeauna e neplăcut să fi în posesia unei informații dobândită, după părerea celorlalți oameni, într-un mod dubios.
Apoi îmi veni o idee:
— De ce nu-l consulți pe Poirot?
— Poirot?! Norton păru puțin îndoit.
— Da, cere-i sfatul.
— Ei bine... e o idee, zise Norton încet. Numai că... desigur... el e străin... se opri, încurcat cu totul.
Ştiam de fapt ce voia să spună. Remarcile caustice ale lui Poirot pe tema „ai intrat în horă, trebuie să joci" mi-erau familiare şi mie. Mă intriga numai că Poirot nu se gândise niciodată să ia în considerare povestea cu binoclul! Precis că ar fi făcut-o dacă îi dădea prin minte!
— Poirot va respecta confesiunea dumitale, am stăruit eu. Şi nu trebuie să acționezi după sfatul lui dacă nu-ți convine.
— E adevărat, admise Norton înseninându-se. Hastings, ştii, cred că tocmai asta voi face!

4.

Am rămas uimit de reacția promptă a lui Poirot când i-am reprodus discuția respectivă.
— Hastings, ce spui?!
Lăsă să-i cadă bucata de pâine prăjită pe care tocmai o ducea la gură. Se aplecă mult spre mine:
— Dă-i drumul, dă-i drumul repede!
I-am repetat istoria.
— În ziua aceea a văzut ceva prin binoclu... repetă pe gânduri Poirot. Ceva ce n-a vrut să-ți spună... Întinse mâna şi mă apucă de braț: N-a vorbit cu nimeni altcineva, nu?
— Cred că nu... Nu, sunt sigur că n-a discutat.
— Hastings, fii foarte atent! E extrem de important să nu mai vorbească cu nimeni... nu trebuie să facă nici măcar o aluzie... Dacă o face s-ar putea să fie foarte periculos...
— Periculos?!
— Foarte periculos.
Poirot avea o față gravă.

— *Mon ami,* aranjează cu el să vină sus la mine şi să ne vedem chiar în seara asta. Doar o mică vizită obişnuită, prietenească, înțelegi? Nu lăsa pe nimeni altcineva să bănuiască că ar exista vreun motiv special pentru vizita lui. Şi, Hastings, fii foarte atent; te rog fii foarte, foarte atent. Cine altcineva ai zis că se mai afla cu voi?

— Elizabeth Cole.

— Ea a observat ceva ciudat în comportarea lui Norton?

Am încercat să-mi amintesc:

— Nu ştiu. S-ar putea. S-o întreb dacă...

— Hastings, n-ai să discuți nimic... absolut nimic..:

XVI.

1.

I-am transmis lui Norton mesajul lui Poirot.

— Negreşit am să urc şi am să-l văd. Îmi face plăcere. Dar ştii, Hastings, îmi pare rău cu adevărat că am atins această problemă, chiar şi cu tine.

— Apropo, n-ai mai spus nimănui, nu? l-am întrebat eu.

— Nu... cel puțin... nu, bineînțeles că nu.

— Eşti sigur?

— Da, n-am discutat nimic.

— Ei bine, să nu mai abordezi subiectul până ce nu-l vezi pe Poirot.

Am sesizat ezitarea uşoară din glasul lui când mi-a răspuns prima dată, dar a doua oară asigurarea sa fusese foarte fermă. Deşi mai târziu mi-am reamintit de acea uşoară ezitare.

2.

M-am îndreptat spre colina cu iarbă unde stătusem în acea zi. Cineva se şi afla acolo: Elizabeth Cole. Când am urcat panta a întors capul spre mine.

— Căpitane Hastings, păreți foarte agitat. S-a întâmplat ceva?

Am încercat să mă liniştesc.

— Nu... nu e nimic... Mi-am pierdut doar răsuflarea mergând prea repede... Am adăugat pe un ton obişnuit, banal: O să plouă.

Privi cerul:

— Da, cred că da.

Un minut sau două am rămas tăcuți. Mi se părea că femeia aceasta este plină de bunăvoință şi de când îmi mărturisise cine este în realitate şi tragedia care-i distrusese viața începuse chiar să mă intereseze persoana ei. Doi oameni încercați de nefericire au multe în comun. Dar pentru ea exista, sau cel puțin aşa mi se părea mie, încă o şansă. Spontan, m-am confesat:

— Astăzi sunt mai mult decât tulburat, sunt deprimat. Am aflat veşti proaste în legătură cu scumpul şi vechiul meu prieten.

— Domnul Poirot?

Interesul manifestat de ea mă făcu să mă destăinuiesc. Când am terminat, vorbi blând:

— Înțeleg. Aşa că... sfârşitul poate veni oricând?

Am dat afirmativ din cap, incapabil să scot vreun cuvânt.

După un minut sau două am zis:

— Când se va prăpădi, voi fi într-adevăr singur pe lume.

— Ah, nu, o aveți pe Judith... şi pe ceilalți copii.

— Toți sunt împrăştiați prin lume, iar Judith... ea are munca ei. N-are nevoie de mine.

— Bănuiesc că în general copiii n-au nevoie de părinții lor până când nu dau de necazuri. Trebuie să vă gândiți la aceasta ca la o lege fundamentală. Eu sunt mult mai singură decât dumneavoastră. Surorile mele trăiesc departe — una în America iar cealaltă în Italia.

— Draga mea copilă, viața dumitale abia acum începe.

— La treizeci şi cinci de ani?

— Ce înseamnă treizeci şi cinci de ani? Aş vrea să am acum treizeci şi cinci de ani! Am adăugat maliţios: Nu sunt chiar orb, să ştiţi!

Mă privi întrebătoare, apoi izbucni:

— Doar nu credeţi... Oh! Stephen Norton şi cu mine suntem doar prieteni... Avem multe lucruri care ne plac la amândoi...

— Cu atât mai bine.

— El este... el este doar extrem de amabil.

— Ah, draga mea. Nu cred că e vorba numai de amabilitate. Noi bărbaţii nu suntem făcuţi în acest fel.

Dar Elizabeth Cole se făcu deodată albă la faţă şi zise cu o voce joasă, încordată:

— Sunteţi crud... orb! Cum aş putea eu oare să mă gândesc la... căsătorie? Cu povestea mea! Cu o soră ucigaşă... sau, dacă nu, nebună... Nu ştiu ce-i mai rău...

Am răspuns autoritar:

— Nu vă lăsaţi copleşită de această poveste. Amintiţi-vă că s-ar putea să nu fie adevărat.

— Ce vreţi să spuneţi? Asta e adevărul.

— Nu vă aduceţi aminte ce mi-aţi zis odată: „N-a fost Maggie”?

Îşi ţinu răsuflarea:

— Aşa pare... aşa simţi...

— Ceea ce pare adesea e... adevărat.

Se uită stăruitor la mine:

— Ce vreţi să spuneţi?

— Sora dumitale nu şi-a ucis tatăl.

Îşi duse mâna la gură. Ochii ei miraţi şi înspăimântaţi priveau cu intensitate în ochii mei.

— Sunteţi nebun! Trebuie că sunteţi nebun! Cine v-a spus asta?

— N-are importanţă. E adevărat. Într-o bună zi am să v-o dovedesc...

3.

Lângă casă l-am întâlnit pe Boyd Carrington.

— Este ultima mea seară aici, mâine plec, mă anunţă el.

— La Knatton?

— Da.

— Va fi captivant pentru dumneata.

— Oare?! Cred că da. Suspină. În orice caz, Hastings, nu pot să mă abţin să nu-ţi spun că voi fi foarte bucuros să părăsesc locul acesta.

— Mâncarea este într-adevăr foarte proastă şi serviciul nu e bun.

— Nu la astea mă refer. E totuşi ieftin şi, de altfel, nu te poţi aştepta la mai mult de la acest fel de pensiune. Eu, Hastings, nu mă refer la confort, ci la ceva mai mult. Nu-mi place casa... bântuie ceva blestemat în jurul ei. Se întâmplă tot felul de lucruri...

— Da, într-adevăr.

— Nu ştiu ce-i... Poate că o casă în care a locuit cândva un criminal nu mai este niciodată aceeaşi cu adevărat... Nu-mi place. Întâi a fost acel accident cu doamna Luttrell... ce cumplit lucru era să se întâmple. Şi apoi sărmana, micuţa Barbara...

Se opri.

— Aş putea spune că era persoana cea mai puţin dispusă din lume să se sinucidă.

— Ei bine, nu ştiu dacă eu aş merge atât de departe ca... am comentat eu ezitând.

Mă întrerupse:

— Ei bine, eu da. La naiba, mi-am petrecut cu ea aproape toată ziua dinaintea nefericitei întâmplări... Era bine dispusă... se bucura de excursia noastră. Singurul lucru care o neliniştea era faptul dacă nu cumva John se lăsase prea mult prins cu experimentele sale şi le exagera importanţa şi dacă nu cumva o să încerce chiar câteva din „nutreţurile” sale pe el însuşi. Ştii ce cred eu, Hastings?

— Nu.

— Că acel soț al Barbarei este responsabil de moartea ei... Bănuiesc că o sâcâia... Se simțea totdeauna destul de fericită când era cu mine. El îi dăduse de înțeles că îi stătea în calea prețioasei sale cariere (i-aş da eu lui carieră!) ceea ce a distrus-o. Blestemat tip, fără inimă, n-a mişcat un deget... Şi cât e de detaşat, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat! Iar acum se pregăteşte să plece în Africa! Hastings, ştii, într-adevăr, N-aş fi prea surprins dacă aş afla că el a omorât-o...

— Doar nu bănuieşti asta? am întrebat eu tăios.

— Nu... nu cred cu adevărat. Pentru că, dacă vrei să ştii, dacă el ar fi omorât-o, n-ar fi făcut-o aşa, pot să înțeleg şi eu atâta lucru. Vreau să zic că... se ştia că el lucrează cu substanța aceea, fizostigmină, astfel că dacă el ar fi omorât-o, nu s-ar fi folosit tocmai de asta. Totuşi, Hastings, nu sunt singurul care crede că Franklin este un individ dubios. Am aflat-o de la cineva care evident că ştie mai bine.

— De la cine? l-am chestionat eu aspru.

Boyd Carrington coborî glasul:

— De la sora Craven.

— Ce?! eram profund surprins.

— Sst! Nu țipa. Da, sora Craven mi-a băgat în cap ideea. Ştii, e o fată isteață, îi merge mintea! Nu-i place Franklin... nu l-a agreat niciodată...

Eram uluit. Aş fi zis că persoana care-i displăcea profund sorei Craven era propria sa pacientă. îmi trecu brusc prin minte că sora Craven cunoaşte probabil o groază de lucruri în legătură cu menajul familiei Franklin.

— Va rămâne în noaptea asta aici, continuă Boyd Carrington.

— Ce?! eram profund intrigat.

Sora Craven părăsise „Styles”-ul imediat după înmormântare.

— Doar o noapte, între două cazuri, explică Boyd Carrington.

— Înțeleg!

Eram uşor neliniştit de întoarcerea sorei Craven, deşi cu greu aş fi putut spune de ce. Mă întrebam dacă exista oare vreun motiv pentru ca ea să revină?! Nu-i plăcea Franklin, afirmase Boyd Carrington...

Liniştindu-mă singur, am vorbit cuprins de o bruscă vehemență:

— N-are nici un drept să insinueze fel de fel de lucruri despre Franklin. Şi, la urma urmei, mărturia ei a fost cea care a ajutat să se stabilească faptul că a fost vorba de o sinucidere. Mărturia ei şi a lui Poirot care a văzut-o pe doamna Franklin ieşind din laborator cu o sticluță în mină.

Boyd Carrington izbucni.

— Ce înseamnă o sticluță?! Femeile întotdeauna au la ele sticluțe... cu parfum, cu loțiune de păr, cu ojă. În seara aceea fata ta alerga de colo-colo cu o sticluță în mină şi asta nu înseamnă că *ea* se gândea să se sinucidă, nu? Prostii!

Se întrerupse pe când se apropia de noi Allerton. Şi, în aceeaşi clipă, ca într-o melodramă, din depărtări se auzi ecoul unui tunet. Reflectam, cum o mai făcusem şi înainte, că Allerton părea destinat să joace rolul ticălosului...

Dar în noaptea morții Barbarei Franklin el se aflase departe de casă. Şi, pe deasupra, ce motiv putea să aibă?

Apoi m-am gândit că X niciodată n-avea vreun motiv... În aceasta consta puterea poziției sale. Şi asta şi numai asta ne încurca teribil! Totuşi, nu era deloc imposibil ca în orice clipă să apară o scânteie care să ne ajute să descoperim totul...

4.

Cred că aici şi acum aş vrea să mărturisesc ceva ce nu luasem în considerație nici o clipă şi anume faptul că Poirot ar putea să sufere un eşec. În înfruntarea dintre Poirot şi X nu mă gândisem niciodată la posibilitatea ca X să iasă victorios. În ciuda sănătății proaste, şubrede a lui Poirot, am crezut în el ca fiind potențial mai puternic decât X. Vedeți, mă deprinsesem cu succesele lui Poirot.

Poirot însuşi a fost primul care mi-a strecurat în inimă îndoiala.

Înainte de a coborî la cină m-am dus să-l văd. Nu-mi mai amintesc acum ce anume l-a determinat s-o spună, dar brusc Poirot întrebuință propoziția „dacă mi se întâmplă ceva”.

Am protestat pe loc şi vehement. Nu se va întâmpla nimic... nimic nu se putea întâmpla.

— *Eh bien,* atunci n-ai ascultat atent ce ți-a spus doctorul Franklin.

— Franklin nu ştie. Poirot, o să trăieşti încă multă vreme...

— E posibil, prietene, deşi ar fi extrem de neobişnuit. Dar acum vorbesc în sens particular şi nu în sens general. Deşi, dacă ar fi să mor curând, s-ar putea să n-am timp suficient să-l „aranjez” pe prietenul nostru X.

— Ce?! fața mea oglindea cât de şocat eram.

Poirot dădu afirmativ din cap.

— Da, Hastings. X este, în fond, inteligent. De fapt, foarte inteligent. Şi X, evident, înțelege că eliminarea mea, chiar dacă-mi va anticipa moartea naturală doar cu câteva zile, poate să reprezinte un avantaj inestimabil.

— Dar atunci... dar atunci... ce o să se întâmple?

Eram îngrozit

— Când colonelul cade, *mon ami,* al doilea la comandă îi ia locul. Tu vei continua.

— Cum am să pot eu? Plutesc într-un întuneric desăvârşit.

— Am aranjat şi cu asta. Dacă mi se întâmplă ceva, prietene, vei găsi aici, bătu cu palma caseta încuiată de lângă el, toate cheile de care ai nevoie. Vezi, am aranjat totul pentru orice eventualitate.

— Într-adevăr, nu e nici o nevoie să fii deştept! Spune-mi măcar acum tot ce este de ştiut.

— Nu, prietene. Faptul că tu nu ai cunoştință de ceea ce eu ştiu e un lucru în sine prețios.

— Mi-ai făcut un raport clar despre toate problemele?

— Evident că nu. X ar putea pune mâna pe el.

— Atunci ce-mi laşi?

— Doar indicații. Ele nu vor însemna nimic pentru X, fii sigur de asta, dar te vor conduce pe tine să descoperi adevărul. Nu sunt chiar atât de sigur. Poirot, de ce trebuie să ai o minte atât de întortocheată? Totdeauna ți-a plăcut să complici lucrurile... Totdeauna!

— Şi a devenit pentru mine acum o adevărată pasiune? Asta vrei să spui? Poate. Dar, te asigur, indicațiile pe care ți le furnizez te vor duce la adevăr. Făcu o pauză, apoi spuse: Şi poate atunci vei dori ca ele să nu te fi condus aşa de departe. Şi poate că atunci ai prefera să spui: „*Să tragem cortina*”.

Ceva în glasul său îmi trezi din nou acea spaimă vagă, nedesluşită pe care o mai simțisem o dată sau de două ori. Era ca şi cum undeva, în afara razei mele vizuale, exista ceva ce n-aş fi dorit să văd... ce n-aş fi vrut să ştiu... Un lucru ce totuşi, în străfunduri, *îl ştiam...*

Am alungat această senzație şi am coborât la cină.

XVII.

1.

Cina a fost destul de veselă. Doamna Luttrell coborâse din nou şi manifesta cea mai bună formă de veselie irlandeză artificială. Franklin părea mult mai vioi şi mai bine dispus decât îl ştiusem vreodată. Pe sora Craven o vedeam pentru prima oară în haine obişnuite în loc de uniforma ei de infirmieră. Acum, când scăpase de servituțile profesionale, se prezenta netăgăduit ca o tânără foarte atrăgătoare.

După cină doamna Luttrell propuse un bridge, dar până la urmă începură alte jocuri. Pe la nouă şi jumătate Norton ne făcu cunoscută intenția lui de a urca să-l vadă pe Poirot.

— Bună idee, zise Boyd Carrington. îmi pare rău că se simte prost din cauza vremii. Vin şi eu cu tine.

Am acționat rapid.

— Ascultă, nu te supăra... e prea obositor pentru el să discute cu mai mult de o persoană odată, am intervenit eu.

Norton îmi ținu hangul şi adăugă repede:

— I-am promis că-i împrumut o carte despre păsări.

— Bine, acceptă Boyd Carrington. Hastings, te întorci?

— Da.

Am urcat cu Norton. Poirot ne aştepta. După ce am schimbat câteva cuvinte, am coborât din nou. Am început să jucăm remi.

Boyd Carrington, cred, era cam iritat în seara aceea din cauza atmosferei vesele de la „Styles”. Se gândea, poate, că nu se scursese atât de mult timp de la tragedie încât toţi s-o uite. Era distrat, uitând deseori ce făcea şi până la urmă se scuză că nu va mai juca mai departe. Se duse la fereastră şi o deschise. Se auzea tunând în depărtare Se pornise o furtună, care încă nu ajunsese până la noi. Închise fereastra şi se întoarse. Stătu un minut sau două uitându-se la jocul nostru, apoi ieşi din cameră.

M-am dus să mă culc pe la unsprezece fără un sfert. Am urcat şi n-am mai intrat la Poirot. Probabil că dormea. Simţeam o repulsie să mă mai gândesc la „Styles” şi la problemele sale. Voiam să dorm... să dorm şi să uit...

Tocmai aţipisem, când mă trezi un zgomot. Am crezut că cineva a bătut la uşa mea. Am zis: „Intră”, dar fiindcă n-am primit nici un răspuns m-am sculat, am aprins lumina şi m-am uitat pe coridor.

Chiar în clipa aceea l-am văzut pe Norton întorcându-se de la baie şi îndreptându-se spre camera sa. Purta un halat de o culoare respingătoare, iar părul îi stătea ridicat caraghios în creştet, ca de obicei. A intrat în camera lui, a închis uşa şi imediat l-am auzit întorcând cheia în broască.

Din înalturi răzbătu bubuitul unui tunet, Furtuna se apropiase.

M-am reîntors în pat cuprins de o uşoară senzaţie de nelinişte provocată de zgomotul acelei chei întoarse în broasca uşii.

Sugera, foarte vag, lucruri sinistre. Oare în mod obişnuit Norton îşi încuia uşa noaptea? M-am mirat. îl prevenise Poirot să procedeze aşa? Cu o bruscă tulburare mi-am amintit cum cheia de la uşa lui Poirot dispăruse în chip misterios...

Stăteam culcat şi neliniştea mea crescu în timp ce furtuna îmi accentua starea nervoasă. Până la urmă ra-ara ridicat şi am încuiat şi eu uşa. Apoi am revenit în pat şi am adormit...

2.

Înainte de a coborî la micul dejun am intrat la Poirot.

Se afla în pat şi încă odată m-a izbit cât de prost arăta. Linii adânci de oboseală, de extenuare îi brăzdau faţa.

— Cum te simţi, prietene?

Îmi zâmbi liniştitor.

— Exist, dragul meu, încă exist.

— Ai dureri?

— Nu... sunt doar obosit, foarte obosit, suspină el.

— Cum a fost aseară? Ţi-a spus Norton ce-a văzut în ziua aceea?

— Da.

— Ce-a fost?

Poirot mă privi lung şi gânditor, înainte de a-mi răspunde:

— Hastings, nu sunt sigur că ar fi bine să-ţi spun. Ai putea înţelege greşit.

— Despre ce e vorba?

— Norton mi-a mărturisit că a zărit doi oameni...

— Judith şi Allerton, am strigat. M-am gândit eu atunci că aşa e!

— *Eh bien, non.* Nu Judith şi Allerton. Nu ţi-am zis că o să înţelegi greşit? Ai şi tu o idee fixă!

— Îmi pare rău, mi-am cerut eu scuze puţin stingherit. Hai, dă-i drumul!

— Am să-ţi spun mâine. Am multe lucruri asupra cărora trebuie să reflectez.

— Are... are vreo legătură cu cazul?

Poirot dădu afirmativ din cap. Închise ochii, lăsându-se pe spate.

— Cazul este încheiat. Da, este terminat. Sunt numai câteva fleacuri ce trebuie asamblate. Prietene, du-te să-ţi iei micul dejun. Şi când pleci trimite-l pe Curtiss la mine.

Aşa am făcut şi am coborât. Voiam să-l văd pe Norton. Eram teribil de curios să aflu ce îi spusese lui Poirot.

Fără să ştiu de ce, nu mă simţeam nici liniştit, nici fericit. Mă impresionase neplăcut dispoziţia sumbră a lui Poirot. De ce acest secret desăvârşit? De ce această adâncă, inexplicabilă tristeţe? Care era *adevărul* despre toate acestea?

Norton nu venise la micul dejun.

Am ieşit în grădină să mă plimb. După furtună aerul era curat şi rece. Am observat că plouase mult. Pe peluză l-am găsit pe Boyd Carrington. îmi făcea plăcere să-l văd şi voiam să-l pot lua confident. Dorisem acest lucru tot timpul. Acum eram foarte ispitit s-o fac. Poirot nu mai era în stare să ducă singur la bun sfârşit cazul.

În această dimineaţă Boyd Carrington arăta atât da viguros, atât de sigur de sine încât m-am simţit cuprins de un val de căldură şi de linişte.

— Te-ai sculat cam târziu, zise el.

Am dat afirmativ din cap.

— Am dormit mai mult.

— În timpul nopţii a fost o furtună grozavă, cu trăsnete.

Acum îmi aminteam că prin somn auzisem tunetele.

— Aseară cred că mă aflam sub influenţa vremii, continuă Boyd Carrington. Astăzi mă simt mult mai bine.

Întinse braţele şi căscă.

— Unde e Norton? l-am întrebat.

— Cred că nu s-a sculat încă. E leneş, diavolul

Printr-o înţelegere tacită am ridicat ochii. Ferestrele camerei lui Norton se aflau chiar acolo deasupra noastră. Am tresărit. Pe toată faţada casei numai geamurile camerei lui Norton erau închise.

— E bizar. Crezi că au uitat să-l cheme la micul dejun? am întrebat eu.

— Ciudat... Sper că nu e bolnav. Să mergem şi să vedem.

Am urcat împreună. Servitoarea, o fată arătând cam tâmpă, se afla pe coridor. Ne-a comunicat, după ce o întrebarăm, că domnul Norton nu răspunsese când ciocănise la uşa lui. Bătuse o dată sau de două ori, dar nu se părea că o auzise. Uşa sa era încuiată.

Mă cuprinse o presimţire neplăcută. Am ciocănit tare, strigând:

— Norton, Norton. Trezeşte-te!

Şi din nou cu o nelinişte crescândă:

— Trezeşte-te!

3.

Când a devenit evident că, în ciuda insistenţelor noastre, nu primeam nici un răspuns, ne-am dus şi l-am căutat pe colonelul Luttrell. Ne ascultă şi în ochii lui albaştri, spălăciţi, se ivi o spaimă vagă. Se trase nehotărât de mustaţă.

Doamna Luttrell, adeptă a hotărârilor prompte, nu tergiversă.

— Trebuie să deschidem uşa într-un fel. N-avem încotro, e singura soluţie.

Pentru a doua oară în viaţa mea am văzut o uşă spartă la „Styles”. În spatele uşii era ceea ce fusese şi prima dată în dosul unei uşi încuiate: *Moarte prin violenţă.*

Norton, în halat, zăcea pe patul său. Cheia se afla în buzunarul halatului. În mână avea un revolver minuscul ca o jucărie, dar în stare să-şi îndeplinească misiunea. Exact în mijlocul frunţii se vedea o mică gaură.

Pentru o clipă sau două n-am putut să precizez de ce-mi amintea. Ceva, sigur, foarte de demult...

Eram prea obosit ca să-mi amintesc...

4.

Pe când intram în camera lui Poirot, acesta îmi văzu mutra şi mă întrebă repede:

— Ce s-a întâmplat? Norton?
— Mort!
— Cum? Când?
În câteva cuvinte i-am spus. Am încheiat extenuat:
— Toţi spun că e vorba de sinucidere. Ce altceva pot să zică? Uşa era încuiată. Geamurile închise. Cheia în buzunarul lui. Asta-i bună! L-am văzut cu ochii mei intrând în cameră şi l-am auzit încuind uşa.
— Hastings, l-ai văzut?
— Da, astă noapte.
I-am explicat.
— Eşti sigur că era Norton?
— Desigur, îi recunosc dintr-o mie halatul ăla îngrozitor.
Pentru o clipă Poirot deveni cu adevărat bătrân, pisălog.
— Ah! Dar este vorba de un *om* pe care-l identifici şi nu de un *halat. Ma foi!* Oricine poate purta un halat!
— E adevărat, am răspuns eu încet, că nu i-am văzut faţa. Dar era părul lui, ei bine, şi acel uşor şchiopătat..
— *Mon Dieu,* oricine poate şchiopăta.
L-am privit uimit.
— Poirot, vrei să insinuezi că *nu era* Norton cel pe care l-am zărit?
— Nu insinuez nimic. Sunt numai supărat de argumentele neştiinţifice aduse de tine când susţii că era Norton. Nu, nu, nici o clipă nu vreau să insinuez că *n-a fost* Norton. Ar fi fost greu să fie oricine altcineva, fiindcă fiecare bărbat de aici este înalt, mult mai înalt decât Norton şi, *en fin,* înălţimea nu o poţi masca, aceasta categoric nu. Cred că Norton avea doar un metru şaizeci înălţime. *Tout de meme,* e ca un truc, ca o scamatorie, nu? Intră în cameră, încuie uşa, pune cheia în buzunar şi este găsit împuşcat ţinând revolverul în mână, iar cheia în buzunarul halatului!
— Atunci nu crezi că s-a sinucis? Poirot clătină uşor din cap.
— Nu. Norton nu s-a sinucis. A fost ucis în mod deliberat!

5.

Am coborât dezorientat. Lucrul era atât de inexplicabil încât mi se poate ierta faptul că nu mi-am putut imagina următorul pas inevitabil. Eram buimăcit. Mintea nu-mi mai mergea cum trebuie.
Şi totuşi era atât de logic. Norton fusese omorât. De ce? Ca să fie împiedicat, aşa bănuiam eu, să spună ceea ce văzuse.
Dar el mărturisise ceea ce ştia unei alte persoane.
Aşa încât şi acea persoană se afla în pericol...
Şi nu era numai în pericol, dar şi neajutorat...
Ar fi trebuit să ştiu...
Ar fi trebuit să prevăd...
— *Cher ami*! mi-a zis Poirot pe când părăseam camera.
Acestea au fost ultimele cuvinte pe care le-am auzit din gura lui. Pentru că atunci când Curtiss se duse să-şi servească stăpânul, descoperise că murise...

XVIII.

1.

Nu vreau să scriu despre asta deloc.
Doresc, înţelegeţi, să mă gândesc cât mai puţin la acest lucru. Hercule Poirot murise şi o dată cu el murise şi o bună parte din Arthur Hastings.
Vă voi relata faptele fără prea multe amănunte. Mai mult, nu suport să fac.

Poirot a murit, au spus toţi, de moarte naturală. A avut un atac de inimă. Aceasta a fost cauza, iar Franklin a declarat că el se aştepta ca Poirot să moară. Fără îndoială că vestea morţii lui Norton l-a dat gata. Dar, pe de altă parte, se pare că pastilele de nitroglicerină nu se aflau la îndemână lângă patul lui.

Fusese o neglijenţă? Le-a îndepărtat cineva în mod deliberat? Nu, trebuia să fie ceva mai mult de atât. X nu putea să conteze pe faptul că Poirot va avea un atac de inimă.

Pentru că, înţelegeţi, refuzam să cred că moartea iui Poirot era naturală. Fusese omorât, aşa cum fusese omorât şi Norton şi Barbara Franklin. Şi eu nu ştiam *de ce* au fost ucişi... şi nici *cine*-i suprimase!

A urmat o anchetă în legătură cu moartea lui Norton şi concluzia a fost: sinucidere. Singura îndoială a fost exprimată de medicul legist care a afirmat că e neobişnuit ca un om să se împuşte singur exact în mijlocul frunţii. Dar asta nu aducea decât o umbră de îndoială. Întreaga problemă era atât de clară! Uşa încuiată pe dinăuntru, cheia în buzunarul mortului, ferestrele bine închise... revolverul în mina lui. Se pare că Norton se văitase de migrene şi că mai multe investiţii ale sale dăduseră greş. Greu de crezut că acestea ar fi putut să constituie motive pentru o sinucidere, dar trebuiau să găsească şi ei ceva!

Revolverul se pare că era al lui. Cât stătuse la „Styles" o servitoare îl văzuse de vreo două ori pe masa lui de toaletă. Deci asta era situaţia! O altă crimă frumos pusă în scenă şi, ca de obicei, fără nici o alternativă.

În duelul dintre Poirot şi X, X câştigase.

Dar venise şi rândul meu...

M-am dus în camera lui Poirot şi am luat caseta.

Ştiam că mă lăsase executorul lui testamentar, încât aveam dreptul să procedez aşa. Cheia era legată în jurul gâtului său.

Ajuns în camera mea, am deschis caseta.

Şi am avut pe loc un şoc. *Filele cazurilor lui X dispăruseră.* Le văzusem doar cu o zi sau două înainte când Poirot le băgase în casetă şi apoi o încuiase. Aceasta era dovada, dacă aş mai fi avut nevoie de ea că X acţionase! Fie că Poirot distrusese el însuşi aceste hârtii (puţin probabil însă), fie că X o făcuse.

X, X. Acest diavol blestemat!

Dar caseta nu era goală. Mi-am reamintit promisiunea lui Poirot că am să găsesc alte indicaţii pe care X să nu le poată descifra.

Unde se aflau aceste indicaţii?

În casetă am găsit un exemplar al uneia dintre piesele lui Shakespeare şi anume *Othello,* într-o ediţie mică, ieftină. Cealaltă carte era piesa *John Ferguson de* St. John Ervine. În ea era un semn la actul al treilea.

Priveam cele două cărţi cu desăvârşire pierdut.

- Iată cheile pe care mi le lăsase Poirot... şi nu-mi spuneau absolut nimic!

Ce puteau să însemne?

Singurul lucru care-mi trecu prin cap a fost că ele constituie un fel de cod. Un cod bazat pe aceste piese.

Dar dacă eră aşa, cum îl voi putea descifra?

Nicăieri nu erau cuvinte, litere subliniate. Ani încercat plin de râvnă să găsesc cheia, dar fără nici un rezultat!

Am citit foarte atent actul al treilea din *John Ferguson.* O scenă admirabilă, cutremurătoare era cea în care „neghiobul" Clutie John stă şi discută, scenă care se termină cu plecarea tânărului Ferguson în căutarea omului ce-i violase sora.

Caractere realizate cu artă... dar greu puteam să cred că Poirot îmi lăsase cartea ca să-mi rafineze gustul literar.

Şi apoi pe când întorceam paginile căzu o bucăţică de hârtie. Conţinea o singură propoziţie scrisă de mâna lui Poirot:

Discută cu valetul meu Georges!

Ei, asta era ceva! Cheia codului, poate, dacă exista un cod, a fost lăsată la Georges. Trebuia să obţin adresa lui şi să mă duc să-l văd.

Dar mai întâi era problema dureroasă a înmormântării prietenului meu drag.

Aici era locul unde trăise când venise prima oară în această țară. Aici urma să se odihnească în pace... În zilele acelea Judith a fost foarte drăguță cu mine. Petrecu o groază de vreme în preajma mea şi mă ajută să aranjez totul. A fost blândă şi plină de înțelegere. Elizabeth Cole şi Boyd Carrington au fost şi ei foarte amabili.

Elizabeth Cole era mai puțin afectată de moartea lui Norton decât aş fi crezut eu. Dacă era cumva profund îndurerată atunci păstra acest lucru doar pentru ea.

Şi astfel totul luă sfârşit...

2.

Da, trebuie să scriu despre asta...

Trebuie să spun tot.

Înmormântarea se terminase. Stăteam cu Judith, încercând să schițez câteva planuri pentru viitor.

— Dar vezi, dragă, eu n-am să fiu aici, mă întrerupse ea.

— N-ai să fii aici?

— Nu voi mai fi în Anglia.

M-am uitat fix la ea.

— N-am vrut să-ți spun înainte, tată. Nu doream să fac lucrurile şi mai grele pentru tine. Dar acum trebuie să ştii. Sper să nu te superi prea tare. Plec în Africa, înțelegi, cu doctorul Franklin.

Când am auzit, am explodat. Era imposibil! Nu putea să facă un asemenea lucru! Toată lumea o să bârfească. Să fie asistenta lui în Anglia, mai ales, când soția sa trăia era una, dar să se ducă cu el în Africa era alta. Era imposibil şi mă împotriveam cu hotărâre.

— Judith, nu trebuie să faci un asemenea lucru!

Nu m-a întrerupt. M-a lăsat să termin. Zâmbea uşor.

— Dar, iubitule, nu plec ca asistentă a lui, ci ca soție.

Am simțit că o măciucă mă izbeşte în moalele capului.

Am zis sau mai mult am bâiguit:

— Al... Allerton?

Părea uşor amuzată.

— N-a fost niciodată nimic. Ți-aş fi spus-o, dacă nu mă înfuriai. Pe deasupra doream ca tu să crezi, ei bine... ceea ce credeai. Nu voiam să afli că era... John.

— Dar intr-o seară l-am văzut sărutându-te.

— Ah! Se poate. În seara aceea eram distrusă, nefericită. Se mai întâmplă. O ştii şi tu doar, nu?

— Nu te poți căsători cu Franklin încă... aşa repede...

— Ba da. Vreau să plec cu el şi tu singur ai spus că e mai uşor. Acum... acum nu mai avem de ce să aşteptăm!

Judith şi Franklin. Franklin şi Judith.

Înțelegeți ce gânduri mă năpădiră... gânduri care zăceau în adâncuri de multă vreme?!

Judith cu o sticluță în mână, Judith cu glasul ei tânăr, pasionat declarând că viețile lipsite de sens ar trebui înlăturate în favoarea celor folositoare. Judith, pe care o iubisem şi eu şi o iubise şi Poirot! Cei doi văzuți de Norton fuseseră oare Judith şi *Franklin*? Dacă era aşa… dacă era aşa... Nu, aceasta nu putea fi adevărat... Nu Judith... Poate Franklin... un om straniu, dur, un bărbat care dacă s-ar fi hotărât să comită o crimă putea să ucidă, chiar de mai multe ori...

Poirot acceptase să-l consulte pe Franklin.

De ce? Ce-i spusese în acea dimineață?

Dar nu Judith... Nu iubita mea, serioasa şi tânăra mea Judith!

Şi cât de straniu se comportase Poirot! Cum îmi răsunau încă în urechi acele cuvinte ale sale: „Şi poate că atunci ai prefera să spui: *„Să tragem cortina.”*

Şi dintr-o dată mă izbi o nouă idee. Monstruos! Imposibil! Nu cumva întreaga istorie a lui X fusese o născocire şi Poirot venise la „Styles” fiindcă se temea de o tragedie în menajul familiei Franklin? Voia să veghez asupra lui Judith? Oare *acesta* să fi fost motivul pentru

care nu-mi spusese nimic? Fiindcă întreaga poveste despre X fusese doar o născocire, o perdea de fum?

Judith, fiica mea, era inima întreagă a tragediei?

Othello! *Othello* luasem eu din raftul de sub masă în seara aceea când murise doamna Franklin! Să fie oare aceasta cheia?

În acea seară, Judith arăta, cum remarcase cineva, ca tiza ei înainte de a-i tăia capul lui Holofern! Judith — purtând moartea în inimă?!

XIX.

Aceste rânduri le scriu la Eastbourne.

Venisem la Eastbourne să-l văd pe Georges, fostul valet al lui Poirot.

Georges slujise la Poirot mulți ani. Competent, era genul de om prozaic, fără nici un pic de imaginație. Totdeauna privea lucrurile aşa cum erau şi le prețuia la adevărata lor valoare.

Ei bine, m-am dus să-l văd. I-am spus de moartea lui Poirot şi Georges reacționă aşa cum mă aşteptasem, în modul lui obişnuit. A fost abătut şi trist, dar aproape că a reuşit să ascundă aceasta.

Apoi l-am întrebat:

— Ți-a lăsat un mesaj pentru mine, nu?

Georges răspunse prompt:

— Pentru dumneavoastră, domnule? Nu, nu, după cât îmi aduc aminte.

Am rămas surprins. Am insistat dar a fost foarte categoric.

La sfârşit am zis:

— Presupun că e greşeala mea. Ei bine, asta-i! Aş fi vrut să fii cu el când a murit.

— Domnule, şi eu aş fi dorit.

— Cred că şi dacă tatăl dumitale ar fi fost bolnav, dumneata tot ai fi venit la Poirot.

Georges mă privi într-un mod curios.

— Domnule, vă cer iertare. Nu vă înțeleg prea bine.

— Ai plecat de la Poirot ca să ai grijă de tatăl dumitale, nu?

— Domnule, eu n-am vrut să plec. Domnul Poirot m-a îndepărtat.

— Te-a îndepărtat? m-am mirat eu,

— Domnule, nu vreau să zic că m-a concediat. Înțelegerea a fost ca eu să mă reîntorc în serviciul dânsului ceva mai târziu. Dar am plecat la dorința sa şi dânsul mi-a aranjat o remunerație corespunzătoare în timp ce eu stăteam aici cu bătrânul meu tată.

— Dar de ce, Georges, de ce?

— Domnule, într-adevăr n-aş putea spune de ce.

— N-ai întrebat?

— Nu, domnule. N-am crezut că am căderea s-o fac. Domnul Poirot întotdeauna a avut ideile sale, domnule. Un gentleman foarte deştept, ceea ce eu am înțeles întotdeauna, domnule, şi demn de mult respect

— Da, da, am murmurat eu absent.

— Era foarte atent cu ținuta sa... cu hainele, deşi avea gusturi cam ciudate şi fanteziste... dacă înțelegeți ce vreau să spun... Dar e de înțeles, fiindcă în fond era un gentleman străin. Tot aşa cu părul şi mustața..

— Ah! acele faimoase mustăți. Am simțit un junghi dureros reamintindu-mi cât de mândru era de ele.

— În special îl preocupa mustața, continuă Georges. Nu o purta după ultima modă, dar i se *potrivea,* dacă înțelegeți ce vreau să spun.

I-am răspuns că da. Apoi am murmurat cu discreție

— Bănuiesc că şi-o vopsea, ca şi părul de altfel, nu?

— Da.....împrospăta un pic culoarea mustății... dar nu a părului... cel puțin în ultimii ani.

— E un nonsens! Era negru ca pana corbului, arăta chiar ca o perucă, atât de artificial pare.

Georges îmi mărturisi, codindu-se:

— Scuzați-mă, domnule, era chiar perucă. Părul domnului Poirot căzuse mult în ultima vreme aşa că şi-a luat o perucă.

Mă gândeam cât de trist era că un valet ştia mai multe despre un om decât cel mai apropiat prieten al său.

M-am întors la întrebarea care mă intriga:

— Dar într-adevăr n-ai idee de ce domnul Poirot te-a expediat de lângă el? Gândeşte-te, omule, *gândeşte-te!*

Georges se străduia s-o facă, dar era clar că nu era capabil de aşa ceva.

— Aş putea numai să sugerez, domnule, vorbi el în sfârşit, că m-a îndepărtat pe mine fiindcă voia să-l angajeze pe Curtiss.

— Curtiss? De ce ar fi vrut să-l angajeze pe Curtiss?

Georges tuşi din nou.

— Ei bine, domnule, habar n-am de ce. Nu mi s-a părut, când l-am văzut, un... vă rog să mă scuzați... un specimen prea reuşit, domnule! Desigur, din punct de vedere fizic era puternic, dar aş îndrăzni să afirm că nu prea avea calitățile care să-i convină domnului Poirot. Fusese asistent mai înainte la o casă de nebuni, cred.

L-am privit fix pe Georges.

Curtiss!

Acesta să fi fost motivul pentru care Poirot nu vroise să-mi spună mai mult? Curtiss, singurul om pe care nu-l pusesem la socoteală niciodată! Da, şi Poirot fusese mulțumit să fie aşa, ca eu să-i cercetez numai pe oaspeții de la „Styles” în căutarea misteriosului X. Dar X *nu* era un oaspete!

Curtiss!

Cândva asistent într-un ospiciu... Şi oare nu citisem undeva că mulți dintre foştii pacienți în case ori aziluri pentru nebuni rămân uneori sau se întorc acolo ca asistenți?

Un om ciudat, taciturn, cu o înfățişare de tembel... un om ce putea să omoare pentru un motiv oarecare straniu, patologic?!

Şi dacă era aşa... dacă era aşa...

Atunci mi se lua o mare greutate de pe suflet!

Curtiss...?

Postscriptum

(Însemnări de căpitanul Arthur Hastings:

La patru luni după moartea prietenului meu Poirot, a intrat în posesia mea următorul manuscris. Am primit o înştiințare de la o firmă de avocați rugându-mă să le fac o vizită la birou. Acolo, „în conformitate cu instrucțiunile clientului lor, domnul Hercule Poirot”, îmi înmânară un pachet sigilat. Reproduc aici conținutul lui).

Manuscrisul lui Hercule Poirot:

> Mon cher ami,
>
> Când vei citi aceste rânduri voi fi mort de patru luni. Am meditat îndelung dacă să aştern sau nu pe hârtie ceea ce am scris eu aici şi am decis că e absolut necesar să se afle adevărul despre cea de a doua „afacere Styles”. De asemenea, risc o presupunere şi anume că la vremea când parcurgi aceste rânduri vei fi desfăşurat cele mai extravagante teorii... şi nu e exclus să-ți faci mari necazuri...
>
> Dar lasă-mă să-ți spun că tu, *mon ami,* ai fi putut uşor să ajungi să descoperi adevărul. Zic asta fiindcă aveai toate indiciile. Dacă n-ai ajuns, e din cauză că întotdeauna ai avut o fire fericită, mult prea încrezătoare. *A la fin comme an commencement.*[1]
>
> Trebuie să afli, cel puțin, cine l-a omorât pe Norton — chiar dacă cine a ucis-o pe Barbara Franklin e încă un mister. Ultima afirmație s-ar putea să te cam surprindă.

1 De la început şi până la sfârşit (în fr. în original).

Dar să încep cu începutul. După cum îți amintești am trimis după tine. Ți-am spus că am nevoie de tine. Era adevărat. Ți-am zis că voiam ca tu să fii ochii şi urechile mele. Şi asta era adevărat, foarte adevărat... dar nu în sensul în care ai înțeles tu! Tu trebuia să vezi ceea ce eu voiam să vezi şi să auzi, subliniez deci, ceea ce *eu* vroiam de fapt să auzi.

Te-ai plâns, *cher ami,* că eram „unfair" în prezentarea acestui caz. M-am străduit să nu afli ceea ce eu ştiam. Adică am refuzat să-ți dezvălui identitatea lui X. E foarte adevărat! Am făcut asta deşi nu din motivele pe care ți le-am „servit". Imediat vei vedea adevăratul motiv.

Şi acum să examinăm această problemă a lui X. Ți-am dat rezumatul diferitelor cazuri. Ți-am indicat că în fiecare caz în parte părea foarte clar că persoana acuzată sau suspectată comisese crima respectivă, că nu exista nici o soluție alternativă. Apoi am stabilit prin deducție al doilea fapt important: că în fiecare caz X ori fusese în scenă, ori foarte implicat. Atunci tu ai tras o concluzie care, paradoxal, era şi adevărată şi falsă în acelaşi timp. Şi anume că X comisese toate crimele.

Dar, dragul meu prieten, circumstanțele au fost de asemenea natură în fiecare dintre cazuri (sau aproape în fiecare) încât *numai* persoana acuzată putea să fi comis crima. Pe de altă parte, dacă aşa stăteau lucrurile, ce responsabilitate avea X? Când nu e vorba de o persoană angajată în forțele polițieneşti sau, să zicem, la o firmă de avocați criminalişti, nu e plauzibil ca ea să fie prezentă în cinci cazuri de crimă, fie el bărbat, fie femeie. Înțelegi, aşa ceva nu se întâmplă! Niciodată, niciodată nu se întâmplă să-ți spună cineva confidențial: „Află că eu, de fapt, cunosc cinci criminali!" Nu, nu, *mon ami* nu e posibil! Astfel că am ajuns la rezultatul curios să avem aici un caz de cataliză — o reacție între două substanțe care are loc numai în prezența unei a treia substanțe, că cea de a treia substanță aparent nu ia parte la reacție şi rămâne neschimbată. Aşa stau lucrurile. Asta înseamnă că acolo unde X fusese prezent avuseseră loc crimele, dar X nu luase parte activă la ele.

O situație extraordinară, anormală! Şi am înțeles în cele din urmă că dădusem, la sfârşitul carierei mele, de criminalul perfect, criminalul ce inventase o asemenea tehnică încât *nu putea fi niciodată acuzat de crimă.*

Era uluitor, dar nu inedit. Au existat situații asemănătoare. Şi aici iată prima dintre „cheile" pe care ți le-am lăsat. Piesa *Othello.* Pentru că acolo, magnific conturat, avem originalul lui X. Iago este criminalul perfect. Moartea Desdemonei, cea a lui Cassio şi, desigur, a lui Othello însuşi, sunt toate crimele lui Iago, plănuite de el, împlinite de el. Şi *el* rămâne în afara cercului, neatins de bănuială sau... aşa ar fi putut să rămână. Pentru că marele tău Shakespeare, dragul meu prieten, era preocupat de dilema pe care o provocase propria lui artă. Ca să-l demaşte pe Iago a recurs la cel mai grosolan tertip, batista, lucru câtuşi de puțin potrivit cu tehnica generală a lui Iago şi o gafă de care ai senzația că el însuşi nu s-ar fi făcut vinovat.

Da, aici avem arta perfectă a crimei. Nici un cuvânt de sugestie *directă.* Iago este totdeauna gata să-i rețină pe ceilalți de la violență, combătând cu oroare suspiciunile exprimate de ceilalți înainte ca el însuşi să le pomenească!

Aceeaşi tehnică o vedem şi în strălucitul act al treilea al piesei *John Ferguson* — unde Clutie John „cel sărac cu duhul" îi determină pe alții să-l ucidă pe omul pe care el însuşi îl ura. E o perfectă demonstrație de sugestie psihică.

Acum Hastings, trebuie să înțelegi următorul lucru: oricine e un criminal potențial, în fiecare om se trezeşte din când în când *dorința* de a ucide, dar nu şi *voința* de a ucide. Cât de des n-ai spus sau n-ai auzit pe alții spunând: „M-am înfuriat atât de tare încât îmi venea să-l omor!" „Când mi-a zis una ca asta numai că nu l-am omorât!", „De supărare puteam să-l şi strâng de gât!". Şi toate aceste declarații sunt întrucâtva adevărate. În astfel de momente mintea ți-e limpede. Îți vine să omori! *Dar n-o faci.* Voința ta trebuie să concorde cu dorința. La copii nu se realizează deocamdată perfect. Am cunoscut un copil care, necăjit de pisicuța lui, i-a zis: „Stai cuminte sau îți dau una în cap de te omor" şi într-adevăr aşa a făcut — ca, o clipă mai târziu, când şi-a dat seama că viața pisicuței nu se va mai întoarce, să fie uluit şi îngrozit, pentru că, înțelegi, copilul o iubea foarte mult. Astfel încât noi toți suntem criminali potențiali. Şi

arta lui X a fost următoarea: nu să sugereze *dorința*, dar să năruiască împotrivirea normală, decentă. A fost o artă desăvârşită de o practică îndelungată. X ştia cuvântul exact, fraza exactă, chiar şi intonația care să sugereze şi să producă presiune cumulativă asupra unui punct sensibil! Se putea face. A făcut-o fără ca victima să bănuiască măcar. Nu a fost hipnotism — prin hipnotism n-ar fi reuşit. A fost mult mai perfid, mult mai periculos. A fost de fapt o concentrare de forțe, de sentimente, în scopul adâncirii unei breşe şi nu a închiderii ei. A apelat la ce-i mai bun într-un om şi l-a asociat cu ce-i mai rău!

Hastings, tu ar trebui să ştii, fiindcă ți s-a întâmplat şi ție...

Aşadar, acum probabil că începi să înțelegi ce anume din remarcile mele te necăjea sau te deconcerta cu adevărat. Când îți spuneam că va fi comisă o crimă la „Styles", nu mă refeream întotdeauna la aceeaşi crimă. Ți-am comunicat că mă aflam la „Styles" cu un anume scop. Eram acolo, ți-am zis, pentru că urma să aibă loc o crimă. Ai fost surprins de certitudinea mea asupra acestui punct. Dar puteam să fiu sigur... de crimă, pentru că, înțelegi, urma să fie înfăptuită chiar *de mine*...

Da, prietene, este ciudat... şi ridicol... şi cumplit! Eu, care nu accept crima... eu, care prețuiesc viața omenească, să-mi sfârşesc cariera comițând o crimă! Probabil că mi-a fost dat să mă frământe această dilemă pentru că am fost prea plin de mine însumi, prea conştient de dreptatea judecății mele! Pentru că înțelegi. Hastings, sunt două aspecte ale problemei. De o viață fac eforturi să salvez făpturi nevinovate... *să împiedic* crima... şi aceasta., şi aceasta a fost singura mea cale! Nu greşesc. X nu putea fi atins de lege! Era în siguranță. Prin nici un alt mijloc, oricât de ingenios, nu cred că aş fi fost în stare să-l înfrâng.

Şi cu toate astea, prietene... am şovăit. Am înțeles ce rămnea de făcut... dar nu mă puteam hotărî să o fac eu însumi. Am fost, ca Hamlet... amânând mereu ziua blestemată... Şi apoi următoarea tentativă a avut loc — atentatul împotriva doamnei Luttrell.

Am fost curios, Hastings, să văd dacă binecunoscutul tău fler pentru lucrurile evidente o să lucreze. Şi a lucrat! Prima ta reacție a fost o vagă bănuială asupra lui Norton Şi aveai dreptate întrutotul. Norton era cel în cauză. Nimic nu-ți motivase părerea — în afară de impresia adevărată, însă exprimată cu jumătate de gură, că Norton ar fi un om insignifiant. Aici, cred că te-ai apropiat foarte mult de adevăr.

Am trecut în revistă istoria vieții lui cu băgare de seamă. Era singurul fiu al unei femei despotice. Se pare că n-a avut nici timp, nici talent ca personalitatea sa să se afirme sau să facă impresie asupra celorlalți oameni. Din copilărie şchiopăta puțin şi nu fusese în stare, ca elev, să ia parte la jocurile celorlalți.

Tu mi-ai spus unul din cele mai semnificative lucruri despre el: cum s-a făcut de râs la şcoală când a văzut un iepure mort şi era gata să leşine din cauza asta. Acela, cred, a fost un incident ce se poate să-i fi lăsat o impresie adâncă. Nu-i plăceau sângele şi violența şi în consecință prestigiul său avea de suferit. În subconştient, aş zice, aştepta să se reabiliteze devenind dur, fără cruțare.

Presupun că a început, încă de foarte tânăr, să descopere propria sa putere de a influența oamenii. E un bun auditor, o persoană liniştită şi plină de înțelegere. Oamenii îl plac, fără însă, în acelaşi timp, să-l bage prea mult în seamă. Nu-i convenea chestia asta, dar mai târziu a făcut uz de ea. A descoperit cât de ridicol de uşor era, folosind cuvintele adecvate şi apelând la imboldurile necesare, să influențeze ființele din jurul lui. Tot ce trebuia era să-i înțeleagă, să le pătrundă gândurile, să le cunoască dorințele şi reacțiile intime.

Hastings, poți realiza că o asemenea descoperire e în stare să hrănească un simț al puterii? Iată-l deci pe Norton, pe care oricine îl agrea dar nu-l băga prea mult în seamă, puțind să determine oamenii să facă lucruri ce nu doreau sau (reține!) gândeau că nu voiau să le facă.

Îmi pot imagina cum şi-a dezvoltat acest hobby al lui... Şi puțin câte puțin şi-a creat indirect un gust morbid pentru violență. Violența pentru care îi lipsea puterea fizică şi pentru care, lipsindu-i, fusese ridiculizat.

Da, hobby-ul lui a crescut mereu până când a devenit o pasiune, o necesitate! Era un drog. Hastings, un drog ce-i stimula pofta în aceeaşi măsură cum ar fi făcut-o opiumul sau cocaina.

Norton, în aparenţă blând şi afectuos, era de fapt un sadic, un vicios al durerii, al torturii mentale, care bântuise în ultimii ani lumea ca o adevărată epidemie căci *l'apetit vient en mangeant.*

Era dominat de două pasiuni — setea de cruzime şi aceea de putere. Numai el, Norton, stăpânea cheile vieţii şi ale morţii!

La fel ca sclavii oricărui drog, trebuia să-şi procure raţia zilnică. Victimele şi le-a găsit una după alta. N-am nici o îndoială că au fost mai multe cazuri, nu numai cele cinci pe care le-am scos acum la iveală. În fiecare dintre acestea el a jucat acelaşi rol. Îl ştia pe Etherington, a stat o vară în satul unde locuia Riggs şi a băut cu Riggs în cârciuma din sat. Într-o călătorie a întâlnit-o pe Freda Clay şi a speculat şi a încurajat convingerea pe jumătate consolidată a fetei că dacă bătrâna ei mătuşă ar muri ar fi un lucru într-adevăr bun... o eliberare pentru mătuşică şi o viaţă lipsită de constrângeri financiare şi plăcută pentru ea însăşi. A fost prieten cu familia Litchfield şi, când îi vorbea, Margaret Litchfield se şi vedea ca o eroină ce-şi salvează surorile de la o viaţă condamnată la privaţiuni, lipsită de libertate. Hastings, nu cred deloc că vreunul din aceşti oameni ar fi făcut ceea ce au făcut, dacă n-ar fi fost incitat de Norton.

Şi acum să ne întoarcem la evenimentele de la „Styles". Eram pe urma lui Norton de câtăva vreme. Făcuse cunoştinţă cu familia Franklin şi deodată am „mirosit" pericolul. Trebuie să înţelegi că lui Norton îi era necesar un nucleu de la care să pornească. Poţi să dezvolţi ceva numai când sămânţa există. De pildă, am avut totdeauna convingerea că în mintea lui Othello era cumva prezentă impresia (poate adevărată) că dragostea Desdemonei pentru el era de fapt admiraţia nemăsurată a unei tinere pentru „erou", pentru un faimos războinic şi nu dragostea echilibrată a unei *femei* pentru Othello, *bărbatul.* Este posibil ca Othello să-şi fi dat seama că adevărata pereche a Desdemonei era Cassio şi că ea putea înţelege acest lucru, cu vremea.

Familia Franklin reprezenta o foarte agreabilă perspectivă pentru Norton al nostru! O sumedenie de posibilităţi! Fără îndoială, Hastings, că acum ţi-ai dat seama de ceea ce pentru orice om de bun-simţ era foarte clar în tot acest răstimp şi anume că Franklin era îndrăgostit de Judith şi ea de el. Bruschețea lui, obiceiul de a nu o privi în faţă niciodată, de a fi nepoliticos cu ea, trebuiau să-ţi spună că acest bărbat era îndrăgostit până peste urechi de Judith. Dar Franklin este un om cu o mare tărie de caracter şi extrem de corect. Modul său de a se exprima este foarte prozaic, dar el este un bărbat cu concepţii bine definite. În nici un caz un bărbat nu poate accepta să-şi lase soţia pe care el însuşi şi-a ales-o.

Judith, cum m-am gândit eu şi cum chiar tu puteai să vezi, era profund nefericită în dragostea ei. A crezut că ai înţeles acest lucru în ziua aceea când ai găsit-o în grădiniţa cu trandafiri. De aici şi izbucnirea ei de furie. Firile de genul celei a lui Judith nu pot suporta nici o manifestare de milă sau simpatie. E ca şi cum le-ai atinge o rană sângerândă.

Apoi a descoperit că tu credeai că Allerton era cel ce o interesa. Te-a lăsat să crezi asta, apărându-se în felul acesta de orice manifestare de simpatie şi de orice re-zgândărire a ranei sale. A flirtat cu Allerton încercând cu disperare să-şi aline durerea. Ştia exact ce tip de om e Allerton. O amuza şi îi abătea gândurile, dar niciodată n-a nutrit nici cel mai mic sentiment pentru el.

Norton, desigur, aflase dincotro bate vântul. El a întrezărit mai multe posibilităţi de a acţiona în triunghiul Franklin. Pot afirma că a început întâi cu Franklin, dar n-a avut nici un fel de succes. Franklin este un om cu desăvârşire imun la genul de sugestii şi insinuări ale lui Norton. El are o minte clară, sănătoasă, cu o cunoaştere limpede a propriilor sentimente şi care nu ţine seama de nici o presiune din afară. Mai mult, marea pasiune a vieţii sale este munca. Cufundarea în muncă îl face mai puţin vulnerabil.

Cu Judith, Norton a avut mai mult succes. A pedalat foarte inteligent pe tema vieţilor inutile. Pentru Judith era o profesiune de credinţă dar ignora faptul că dorinţele

ei secrete erau în deplină concordanță cu această teorie, în timp ce Norton se folosea din plin de ea. A fost foarte deştept, a adoptat un punct de vedere opus, ridiculizând uşor ideea că ea ar avea vreodată tăria să purceadă la o asemenea acțiune decisivă...Aşa vorbesc toți tinerii, dar de făcut nu o fac niciodată!" Un truc vechi şi răsuflat şi totuşi cât de des reuşeşte, Hastings! Atât de vulnerabili sunt ei, aceşti copii! Atât de dispuşi, deşi nu vor s-o recunoască, să primească o provocare!

Şi inutila Barbara odată înlăturată, drumul devine liber pentru Franklin şi Judith! Lucrul acesta nu s-a spus niciodată, niciodată nu s-a recunoscut deschis. E de subliniat că aspectul *personal* n-a fost amintit niciodată, cu nici un prilej. Pentru că dacă Judith ar fi ajuns să recunoască acest aspect, ar fi reacționat cu violență.

Dar în cazul unui criminal atât de vicios ca Norton, pofta vine mâncând. El găseşte prilej de plăcere pretutindeni. Inclusiv în familia Luttrell.

Hastings, aruncă-ți o privire în urmă! Aminteşte-ți de prima seară când ai jucat bridge. Observațiile lui Norton după partidă, făcute în gura mare încât tu te-ai temut să nu le audă colonelul Luttrell! Desigur! Tocmai asta voia şi Norton, să le audă! Nu pierdea nici un prilej să abordeze subiectul, insistând chiar asupra lui. Şi până la sfârşit eforturile sale au fost încununate de succes! S-a întâmplat sub nasul tău, Hastings, şi n-ai înțeles niciodată cum! Temelia era deja pusă — faptul că era făcut de râs în fața celorlalți bărbați de soția sa îi adâncea resentimentele împotriva ei.

Adu-ți aminte ce s-a întâmplat exact!

Norton a zis că îi este sete. (Ştia că doamna Luttrell se află în casă şi va apare în „scenă"?) Colonelul a reacționat imediat, conform structurii sale, ca o gazdă ospitalieră. A oferit băuturi. S-a dus să le aducă. Voi toți stăteați afară lângă geam. In cameră intră şi soția lui şi inevitabila scenă are loc — scenă pe care el ştia că poate fi auzită de voi. Colonelul se întoarce. S-ar fi putut trece peste comentariile deplasate — şi Boyd Carrington a şi făcut-o. (El are experiență şi e plin de tact, deşi altminteri este unul dintre cei mai încrezuți şi plicticoşi indivizi pe care i-am întâlnit vreodată! Tocmai genul admirat de tine!). Tu însuți te-ai descurcat binişor! Dar Norton s-a repezit să vorbească foarte mult, fără sens, cu o lipsă de tact remarcabilă, fără să se oprească deloc, făcând astfel ca situația să fie şi mai stânjenitoare. A trăncănit despre bridge (mai mult pentru a aminti umilințele suferite de Colonel), a pălăvrăgit fără nici un sens despre accidentele de vânătoare. Şi exact când trebuia, aşa cum intenționa Norton, catârul ăla bătrân cu rumeguş în cap, Boyd Carrington, îi ține hangul dând drumul la povestirea lui despre ordonanța irlandeză care şi-a împuşcat fratele. O întâmplare, Hastings, pe care *Norton i-o spusese lui Boyd Carrington,* ştiind sigur că bătrânul neghiob o va reproduce la momentul potrivit ca fiind a lui. Înțelegi, sugestia supremă nu va veni de la Norton! *Mon Dieu, non!*

Toate s-au aranjat! Efectul cumulat! Limita critică! Jignit în sentimentele lui de amfitrion, făcut de ocară în fața semenilor hăi, suferind din cauza faptului că ei erau convinşi că nu-l țin curelele să facă ceva, ci doar să se supună cu blândețe, să se lase terorizat... şi apoi dintr-o dată cuvintele cheie care-i ofereau eliberarea!

Carabina de vânătoare, accidentele... omul care şi-a împuşcat fratele, şi brusc îi apare chipul soției sale... „Siguranță perfectă... un accident. *Am să le arăt* eu lor... I-arăt eu *ei*... blestemata! Aş vrea s-o văd moartă... *Şi va muri!*"

Hastings, dar n-a ucis-o! Sunt aproape convins că atunci chiar când a tras el a ratat instinctiv pentru că *a vrut* să rateze. Şi după aceea vraja diavolului s-a destrămat! Ea era soția lui, femeia iubită de el mai presus de orice.

Una din crimele lui Norton care n-a reuşit până la capăt. Ah, dar următoarea lui încercare! Realizezi, Hastings, că *tu* ai fost cel ce a urmat? Aruncă o privire în urmă — aminteşte-ți totul, fiecare lucru în parte. Tu, onestul, blândul meu Hastings! El ți-a descoperit toate slăbiciunile, dar şi toate calitățile de cinste şi comportare demnă!

Allerton este omul care nu-ți place şi de care instinctiv de temi. Despre el crezi că ar trebui înlăturat. Şi tot ce-ai gândit şi ai auzit în legătură cu el era absolut adevărat. Norton îți debitează o poveste despre Allerton — faptele în sine erau adevărate. (Deşi în realitate fata de care fusese vorba era nevrotică şi de condiție modestă.)

Apelează la instinctele tale convenționale şi de modă veche. Allerton este nemernicul, seducătorul, bărbatul ce distruge viața fetelor şi le împinge la sinucidere! Norton îl determină şi pe Boyd Carrington să te atace pe aceeaşi temă! Eşti îndemnat să „discuți cu Judith". Judith, cum era lesne ele prevăzut, îți răspunde pe loc că va face ce va vrea cu viața ei. Ceea ce te determină să-ți închipui ce-i mai rău.

Înțelegi acum diferitele clape pe care cânta Norton! Dragostea pentru copilul tău. Sentimentul intens, de modă veche, al responsabilității unui om ca tine față de soarta copiilor săi. Natura ta uşor infatuată: „Trebuie să fac ceva. Totul depinde de mine!" Sentimentul tău de ne-ajutorare pentru că acum eşti lipsit de judecata înțeleaptă a soției tale! Loialitatea ta — nu trebuie s-o trec cu vederea! Iar pe de altă parte, vanitatea ta! Colaborând cu mine învățaseşi toate secretele meseriei! Şi, în sfârşit, acel tainic sentiment pe care-l nutresc cei mai mulți tați pentru fiicele lor — o ilogică gelozie şi repulsie față de bărbatul ce-i răpeşte fiica! Norton a cântat, Hastings, ca un virtuos pe toate aceste clape! Şi tu ai reacționat!

Prea uşor iei lucrurile de bune! Totdeauna ai făcut aşa! Ai acceptat prea lesne faptul că Judith era aceea căreia îi vorbea Allerton în seră. Deşi nici n-ai văzut-o, nici n-ai auzit-o scoțând o vorbă. Şi incredibil, chiar şi în dimineața următoare, încă îți stăruia în minte că fusese Judith. Te-ai bucurat că „s-ar fi răzgândit".

Dar dacă te-ai fi apucat să examinezi mai atent faptele, ai fi descoperit dintr-o dată că nu fusese nici o clipă vorba ca Judith să plece la Londra în ziua aceea! Şi ai îi tras concluzia justă! Altcineva trebuia să plece în ziua aceea, o persoană care s-a supărat foarte rău că de fapt n-a reuşit să plece. Sora Craven. Allerton nu este bărbatul care să curteze o singură femei?! Flirtul lui cu sora Craven progresase mult mai mult decât cel nevinovat cu Judith.

Nu, era o punere în scenă tot de-a lui Norton!

I-ai văzut pe Allerton şi Judith sărutându-se! Apoi Norton te trage după colț. Fără îndoială că Norton ştia foarte bine că Allerton urma să se întâlnească în seră cu sora Craven. După o uşoară altercație, îți dă voie să pleci dar vine şi el cu tine. Ceea ce vorbea Allerton şi tu ai auzit slujea formidabil scopului său şi Norton te-a smuls în grabă de acolo înainte ca tu să ai cea mai mică şansă să descoperi că femeia nu era Judith!

Da, virtuosule! Şi reacția ta este promptă la toate aceste provocări! Şi ai ripostat! Te-ai hotărât să comiți o crimă!

Dar din fericire, Hastings, tu aveai un prieten al cărui creier încă funcționa! Şi nu numai creierul lui!

Am afirmat la începutul acestei confesiuni că dacă n-ai ajuns să descoperi adevărul asta se datorează faptului că eşti o natură prea încrezătoare. Crezi tot ceea ce ți se spune! Ai crezut şi ce ți-am spus eu

Deşi era foarte uşor să descoperi adevărul. L-am „expediat" pe Georges... de ce? L-am înlocuit cu un om fără experiență şi în mod clar mult mai puțin inteligent... de ce? Nu m-am dus să mă vadă un doctor, eu. care întotdeauna am avut grijă de sănătatea mea. n-am vrut să accept să consult vreunul... de ce?

Acum înțelegi de ce aveam nevoie de tine la „Styles"? Trebuia să am pe cineva care să ia de bun tot ce îi spuneam, fără să întrebe nimic. Ai acceptat mărturisirea mea că m-am întors din Egipt mult mai rău decât plecasem. Nu era aşa! M-am înapoiat mult mai bine! Ai fi putut afla asta dacă te-ai fi străduit un pic. Dar nu, tu ai crezut! L-am „expediat" pe Georges fiindcă n-aş fi reuşit să-l fac să creadă că deodată mi-am pierdut toate puterile, că nu mă mai pot folosi de membrele mele! Georges este extrem de inteligent şi cântăreşte tot ceea ce vede! Ar fi putut să observe că mă prefăceam.

Hastings, înțelegi? Tot timpul cât am pretins că sunt neajutorat şi că mă bazez pe Curtiss, nu eram deloc „neajutorat". Greu, dar puteam să umblu.

În seara aceea te-am auzit urcând. Ți-am sesizat ezitarea şi apoi te-am auzit intrând în camera lui Allerton. Şi dintr-o dată m-a cuprins neliniştea. Eram deja îngrijorat de starea ta sufletească.

Nu mă împiedica nimic. Eram singur. Curtiss coborâse să cineze. Am ieşit pâş-pâş din camera mea şi am traversat coridorul. Te-am auzit în camera de baie a lui Allerton.

Şi prompt, dragă prietene, în maniera ce o deteşti atât de mult, m-am lăsat în genunchi şi m-am uitat prin gaura cheii în camera de baie. Din fericire, camera de baie fiind prevăzută cu un zăvor şi în uşă nefiind nici o cheie, am putut să văd înăuntru.

Am zărit manipulațiile tale cu somniferele şi am realizat ce idee îți venise.

Şi astfel, dragul meu prieten, am acționat. M-am întors în camera mea. Am făcut pregătirile necesare. Când Curtiss a urcat, l-am trimis după tine să te cheme. Ai sosit, căscând şi spunând că aveai migrenă. Am făcut mare caz şi ți-am recomandat urgent remediile! De dragul de a fi lăsat în pace ai acceptat să bei o ceaşcă de ciocolată. Ai sorbit-o îndată ca să poți pleca mai repede. Dar şi eu, prietene, aveam somnifere!

Şi astfel ai dormit... ai dormit până dimineața, când te-ai trezit în starea ta obişnuită... rezonabilă şi îngrozit de ceea ce ai fost la un pas să faci!

Acum eşti în siguranță, nimeni nu încearcă aceste lucruri de două ori, mai ales când revii la starea ta normală, echilibrată! Dar asta m-a decis pe *mine,* Hastings! Pentru că oricine putea să procedeze ca tine! *Tu* nu eşti criminal, Hastings! Dar puteai să fii spânzurat pentru o crimă comisă de fapt de altul care în ochii legii ar fi fost fără vină!

Tu, bunul, onestul, onorabilul meu Hastings... atât de blând, atât de inocent, atât de scrupulos!

Da, trebuia să acționez. Ştiam că timpul meu era scurt— şi de aceea eram bucuros. Pentru că partea cea mai proastă a unei crime este efectul ei asupra criminalului. Eu, Hercule Poirot, puteam să cred că eram destinat de divinitate să împart moartea pentru toți fără excepție... Dar, slavă Domnului, nu va mai fi vreme pentru aceasta. Sfârşitul se apropie curând. Şi eu mă temeam că Norton ar fi putut să reuşească cu cineva grozav de drag amândurora. Vorbesc de fiica ta...

Şi iată că am ajuns şi la moartea Barbarei Franklin. Indiferent de ideile ce le-ai fi putut avea în legătură cu subiectul, Hastings, nu cred că ai fi vreodată în stare să bănuieşti adevărul.

Pentru că, vezi tu, Hastings, *tu* ai ucis-o pe Barbara Franklin!

Mais oui, tu ai făcut-o!

Fiindcă aici era, înțelegi, încă o latură a triunghiului. Una neluată de mine prea mult în considerație. Aşa cum s-a întâmplat, tacticile lui Norton erau nesesizabile, neperceptibile pentru mulți din noi. Dar n-am nici un dubiu că pe acesta el a exploatat-o...

Hastings, ți-ai pus vreodată întrebarea de ce a vrut doamna Franklin să vină la „Styles”? Când te gândeşti, viața la țară nu era deloc pe gustul ei. Îi plăceau confortul, mâncarea bună şi mai presus de toate relațiile sociale. „Styles” nu e vesel, nu merge ca pe roate, şi mai este şi la țară. Totuşi doamna Franklin în persoană a insistat să-şi petreacă vara aici.

Da, iată cea de-a treia latură a triunghiului — Boyd Carrington. Doamna Franklin era o femeie dezamăgită. Acest fapt se afla la rădăcina bolii ei nevrotice. Era ambițioasă, atât pe plan social cât şi financiar. S-a măritat cu Franklin fiindcă se aştepta ca el să facă o carieră strălucită.

El era strălucitor, dar nu conform speranțelor ei. Strălucirea sa nu-i va aduce niciodată celebritatea în presă sau o reputație în Harley Street [1]. Era cunoscut doar de câțiva colegi de breaslă şi publica articole în reviste ştiințifice de specialitate. Cealaltă lume nu auzise de el şi în mod sigur nu „făcuse” bani.

Şi iată-l pe Boyd Carrington, întors acasă din Orient, tocmai moştenind titlul de baronet şi bani. Şi Boyd Carrington a avut dintotdeauna sentimente tandre față de încântătoarea fată de şaptesprezece ani, fiind la un pas de a o cere în. căsătorie. El merge la „Styles” sugerează şi familiei Franklin să vină — iar Barbara soseşte.

Ce înnebunitor era pentru ea! Evident, nu pierduse nimic din vechea ei atracție asupra acestui bărbat bogat, şarmant, dar el este de modă veche — şi nu e omul care să sugereze divorțul. Care nu intra nici în vederile lui John Franklin... Dacă John Franklin ar muri, atunci ar putea fi Lady Boyd Carrington şi ah! ce minunată viață ar duce!

Norton, cred, a descoperit că ea poate să devină „instrumentul” lui.

1 Stradă din Londra unde îşi au cabinetele cei mai mulți şi mai buni medici consultanți.

Este foarte clar, Hastings, dacă stai să te gândeşti. Întâi acele câteva încercări când doamna Franklin voia să ne „dovedească” cât de mult îl iubea pe soțul ei. A exagerat puțin... bâiguind vag „că vrea să sfârşească cu toate” fiindcă ar fi o piedică pentru el...

Apoi o pistă cu totul nouă. Teama ei că Franklin ar putea face experiențe pe el însuşi!

Ar fi trebuit să fie pentru noi clar ca lumina zilei, Hastings! Ne pregătea pentru eventualitatea ca John Franklin să moară otrăvit cu fizostigmină. Nu s-ar fi pus, înțelegi, problema că ar fi încercat cineva să-l otrăvească! Oh, nu! doar o simplă experiență ştiințifică! El a luat inofensivul alcaloid şi acesta s-a dovedit funest!

Singura dificultate a fost că deznodământul trebuia să aibă loc prea repede! Tu însuți mi-ai povestit că nu i-a făcut plăcere deloc să-l găsească pe Boyd Carrington cu sora Craven care-i ghicea norocul. Sora Craven este o femeie tânără, atrăgătoare, cu ochii după bărbați. A încercat cu doctorul Franklin şi n-a avut succes. (De aici şi faptul că n-o plăcea pe Judith!) A continuat cu Allerton, dar ştia foarte bine că el nu era serios. Inevitabil că pusese ochii pe bogatul şi încă atrăgătorul Boyd Carrington. Şi sir William, era, poate, gata să se lase „cucerit”! Fiindcă şl el o remarcase pe sora Craven — o fată sănătoasă, frumoasă!

Barbara Franklin s-a speriat şi s-a decis să acționeze rapid. Cu cât mai curând devenea o patetică. Încântătoare şi deloc neconsolată văduvă, cu atât mai bine.

Şi astfel, după o dimineață plină de nervi, ea aranjează scena.

Mon ami, ştii că am un oarecare respect pentru boabele de *Physostigma venenosum.* De data asta, vezi, „au lucrat”. Au cruțat pe nevinovat şi au omorât vinovatul!

Doamna Franklin v-a invitat pe toți la ea în cameră. A pregătit cafeaua cu multă afectare şi făcând mare caz. După cum mi-ai spus, ceaşca ei se afla lângă ea, iar cea a soțului ei în partea cealaltă a mesei care avea dedesubt şi etajera pentru cărți.

Şi apoi apar stelele acelea căzătoare şi toată lumea iese pe balcon în afară de tine, dragul meu prieten, rămas la cuvintele tale încrucişate şi cu amintirile tale şi, ca să-ți ascunzi emoția, ai răsucit masa ca să iei o carte în care căutai un citat din Shakespeare.

Şi toți se întorc de pe balcon şi doamna Franklin bea cafeaua cu boabe alcaloide destinate iubitului savant John, iar John Franklin bea ceaşca cu cafea ce fusese de fapt pregătită pentru deşteapta doamnă Franklin!

Dar vei înțelege, Hastings, dacă te vei gândi o clipă că deşi am realizat ce s-a întâmplat, am văzut că numai un singur lucru rămânea de făcut. Nu puteam *dovedi* ce s-a petrecut. Şi dacă moartea doamnei Franklin ar fi fost considerată orice în afară de sinucidere, bănuiala inevitabil ar fi căzut fie pe Franklin, fie pe Judith. Pe doi oameni profund, complet nevinovați! Astfel că am făcut ceea ce aveam dreptul să fac — am scos în evidență şi am folosit toată puterea mea de convingere când am repetat remarcile extrem de neconvingătoare ale doamnei Franklin legate de subiectul sinuciderii.

Am putut s-o fac... şi probabil că eu eram singura persoană în stare s-o facă. Fiindcă, vezi tu, mărturia mea avea greutate. Sunt un om cu experiență în domeniul criminalisticii. Dacă *eu* eram convins că este sinucidere, ei bine, atunci va fi acceptată ideea sinuciderii.

Te-a mirat, am văzut, şi n-ai fost încântat deloc. Slava Domnului că nu ai bănuit adevăratul pericol!

Dar ai să te gândeşti la asta, după ce eu mor, nu-i aşa? Îți va veni în minte, zăcând acolo ca un şarpe întunecat care din când în când îşi înalță capul şi zice: „Dar dacă Judith...”

Se prea poate. Şi de aceea îți scriu eu rândurile de față. Trebuie să ştii adevărul.

A existat o singură persoană pe care verdictul de sinucidere n-a satisfăcut-o. Norton! A fost dezamăgit, vezi tu, că i s-a „luat” bucățica lui! După cum spuneam, era un sadic. Voia întreaga gamă de emoții, bănuieli, temeri, necazurile legii. A fost văduvit de toate acestea. Crima „aranjată” de el mersese anapoda.

Dar pe loc a întrezărit posibilitatea pe care cineva ar putea-o numi „o modalitate de a se despăgubi pe sine însuşi”. A început să răspândească insinuări. Încă de la început

prelinsese că văzuse „ceva” cu binoclul lui. În realitate intenționa să lase a se înțelege ceea ce şi dorea — anume să dea impresia că i-a văzut pe Allerton şi Judith într-o poziție compromițătoare. Dar nespunând nimic precis, putea să folosească acel incident într-un alt mod.

Presupune, de exemplu, că afirma că l-a văzut pe *Franklin* cu Judith. Aceasta ar fi deschis un nou şi interesant unghi al cazului de sinucidere! Era posibil, nu-i exclus, să arunce îndoieli asupra părerii că a fost sinucidere...

Astfel, *mon ami,* m-am decis că ceea ce aveam de făcut trebuia să fac îndată. Am aranjat ca tu să-l aduci la mine în cameră în noaptea aceea...

Acum am să-ți spun exact ce s-a întâmplat. Norton, fără îndoială, ar fi fost încântat să-mi debiteze istoria confecționată de el. Nu i-am dat răgaz, i-am comunicat clar şi hotărât tot ce ştiam despre el.

N-a tăgăduit. Nu, *mon ami!* S-a lăsat pe spate în scaunul lui şi zâmbea cu superioritate. *Mais oui,* nu există nici un alt cuvânt pentru asta — zâmbea superior. M-a întrebat ce am de gând să fac în legătură cu această idee amuzantă a mea. I-am spus că am hotărât să-l execut.

— Ah, înțeleg! Pumnalul sau cupa cu otravă?

Tocmai ne pregăteam să bem o ceaşcă de ciocolata

Împreună. El, domnul Norton, era mare amator de dulciuri.

— Cel mai simplu, am zis eu, ar fi o cupă de otravă.

Şi i-am dat ceaşca de ciocolată pe care tocmai o turnasem.

— În acest caz te-ai supăra dacă aş bea din ceaşca dumitale în loc să beau din a mea? mă întrebă el.

— Deloc, i-am răspuns.

De fapt, n-avea nici o importanță. Cum ți-am mai spus şi eu luam somnifere. Singura deosebire este că de când le înghițeam în fiecare noapte, şi încă de mult timp, căpătasem o toleranță certă şi o doză care l-ar fi adormit pe domnul Norton pe loc, asupra mea ar fi avut un efect foarte mic. Doza o pusesem în ciocolată. Deci amândoi aveam în ceşti aceeaşi cantitate! Porția lui şi-a făcut efectul în timpul cuvenit, pe când asupra mea a avut unul redus, mai ales fiind contracarată şi de o doză din tonicul cu stricnină pe care-l luasem înainte.

Şi aşa am ajuns la ultimul capitol. Când Norton a adormit, l-am aşezat în scaunul meu cu roți, ceea ce nu mi-a fost greu pentru că scaunul are o groază de mecanisme, şi l-am împins în intrândul de la geam, în spatele perdelelor unde stătea de obicei.

Apoi Curtiss „m-a aşezat în pat”. Când totul s-a liniştit, l-am dus pe Norton cu scaunul în camera lui. Îmi rămăsese doar să mă „folosesc” de ochii şi urechile excelentului meu prieten Hastings!

Hastings, n-ai putut să realizezi, dar eu purtam perucă. Nu ți-ai dat seama nici de faptul că aveam o mustață falsă. (Nici chiar Georges nu ştie asta!). Curând după ce a venit Curtis am pretins că mi-am ars-o accidental şi îndată frizerul mi-a făcut una la fel cu cea purtată de mine.

Mi-am pus halatul lui Norton, mi-am zbârlit părul meu adevărat, cărunt, în creştet, am plecat pe coridor şi am bătut la uşa ta. Tu ai venit imediat la uşă şi te-ai uitat cu ochii cârpiți de somn în coridor. L-ai văzut pe Norton ieşind din baie şi îndreptându-se şchiopătând spre camera lui. După ce a intrat l-ai auzit că încuie uşa pe dinăuntru.

Apoi l-am îmbrăcat din nou pe Norton în halatul lui, l-am întins pe pat şi l-am împuşcat cu un mic revolver achiziționat în străinătate şi ascuns cu mare grijă în afară de două ocazii când (nimeni nu ştie asta) l-am pus ostentativ pe toaleta lui Norton, în acele dimineți în care el hoinărea pe undeva pe afară.

După aceea am băgat cheia în buzunarul lui Norton şi am părăsit camera. Eu însumi am încuiat uşa pe dinafară folosindu-mă de duplicatul cheii pe care-l aveam de câtăva vreme. Am împins scaunul înapoi în camera mea.

De atunci scriu această confesiune.

Sunt foarte obosit... şi efortul făcut m-a extenuat. Cred că nu va mai dura mult...

Sunt două-trei lucruri pe care aş vrea să le subliniez.

Crimele lui Norton au fost perfecte.

A mea nu. Nici n-am avut intenția să fie.

Cea mai uşoară şi cea mai bună cale pentru mine să-l ucid ar fi fost s-o fac deschis… să fi avut, cum am zice noi, un accident cu revolverul meu cel mic. M-aş fi arătat disperat, regretând... un foarte nefericit accident! Toți ar fi zis: „Bătrânul ga-ga nu şi-a dat seama că era încărcat — *ce pauvre vieux!*[1]

N-am ales calea aceasta.

Îți voi spune de ce.

Pentru că, Hastings, am preferat să fie ceva „sportiv”,

Mais oui, sportiv! Fac într-adevăr toate lucrurile pe care tu atât de des mi-ai reproşat că nu le fac. Sunt *fair* cu tine! Nu te trag pe sfoară! Respect regulile jocului! Ai toate şansele să descoperi adevărul.

În cazul în care nu mă crezi, lasă-mă să enumăr toate „cheile”.

„Cheile”.

Ştii, pentru că eu ți-am spus-o, că Norton a sosit aici *după* ce venisem eu. Ştii, pentru că eu ți-am spus, că mi-am schimbat camera după ce m-am instalat aici. Ştii, pentru că tot eu ți-am spus, că de când eram la „Styles”, cheia de la camera mea dispăruse şi eu am făcut alta.

Prin urmare când te întrebi: „Cine ar fi putut să-l ucidă pe Norton? Cine ar fi putut să-l împuşte şi apoi să părăsească odaia (aparent) încuind pe dinăuntru în timp ce cheia se afla în buzunarul lui Norton?” Răspunsul este: „Hercule Poirot, care, de când a venit aici, se află în posesia duplicatului cheii de la una dintre camere”.

Bărbatul văzut de tine în coridor.

Eu însumi te-am întrebat dacă erai sigur că bărbatul văzut de tine în coridor fusese Norton. Ai fost surprins. M-ai chestionat dacă voiam să-ți dau a înțelege că *nu* era Norton. Ți-am răspuns, sincer, că nu intenționasem deloc să sugerez că n-ar fi fost Norton. (Natural, fiindcă avusesem destulă bătaie de cap pentru a te face să crezi că *fusese* Norton.) Apoi am ridicat problema *înălțimii.* Toți bărbații, am zis eu, erau mult mai înalți decât Norton.

Dar *exista* un bărbat mai mic de statură decât Norton — Hercule Poirot. Şi este destul de uşor să adaugi ceva la înălțimea cuiva cu ajutorul tocurilor sau a unor branțuri în pantofi.

Aveai impresia că eram un om bolnav, neajutorat. Dar de ce? Numai pentru că eu *ți-am spus aşa.* L-am îndepărtat şi pe Georges. Ultima mea indicație pentru tine a fost: „Du-te şi discută cu Georges”.

Othello şi Clutie John ți-arătau că X era Norton.

Atunci cine l-a putut ucide pe Norton?

Numai Hercule Poirot.

Şi odată ce te-ai fi gândit la asta, totul s-ar fi putut explica... lucrurile pe care le-am spus, gesturile mele, inexplicabila mea reținere. Mărturia doctorilor din Egipt, a propriului meu doctor din Londra că nu eram incapabil să umblu. Mărturia lui Georges că purtam o perucă. Ceea ce n-am reuşit să ascund şi tu ar fi trebuit să-ți dai seama e că eu şchiopătam mai tare decât Norton!

Şi la urmă de tot, împuşcătura! Punctul meu slab! Îmi dau seama că trebuia să-l fi împuşcat în tâmplă. Însă n-am fost în stare să duc până la capăt „scena hazardului”! Nu, eu l-am împuşcat exact în mijlocul frunții, simetric!

Ah, Hastings, Hastings! *Acel fapt* ar fi trebuit să-ți spună adevărul!

Dar poate, până la urmă, *bănuiai* adevărul? E posibil ca atunci când citeşti rândurile astea tu de fapt să *ştii*!

Uneori însă mă îndoiesc...

Nu. tu eşti prea încrezător...

Şi ai o fire prea frumoasă...

Ce ți-aş putea spune mai mult? Amândoi, şi Franklin şi Judith, cred că vei afla, ştiu adevărul, deşi ei nu ți-l vor spune şi ție. Ei doi vor fi fericiți împreună. Vor fi săraci, îi vor pişca o mulțime de insecte tropicale şi vor suferi de febra aceea păcătoasă... dar toți avem, fiecare în parte, propriile noastre păreri despre viața ideală, nu? Şi tu, sărmanul

1 Bietul bătrân (în fr. în original).

meu, singuraticul meu Hastings?! Ah, inima-mi sângerează pentru tine, dragul meu prieten. Vrei, pentru ultima oară, să urmezi sfatul vechiului tău prieten Poirot?

După ce vei citi rândurile astea, ia un tren sau o maşină sau câteva autobuze şi du-te şi găseşte-o pe Elizabeth Cole care este de fapt Elizabeth Litchfield. Să citească manuscrisul sau povesteşte-i tu ce conține. Spune-i că tu, de asemenea, ai fi putut face ceea ce a făcut sora ei Margaret... numai că Margaret Litchfield n-a avut în preajmă un înger păzitor ca Hercule Poirot. Înlătură-i coşmarul, arată-i că tatăl ei a fost omorât nu de fiica lui, ci de acel simpatic prieten al familiei, acel „onest Iago", Stephen Norton.

Pentru că nu e drept, dragul meu prieten, ca o femeie ca ea, grațioasă, încă atrăgătoare, să-şi refuze dreptul la viață gândindu-se că are o reputație pătată. Nu, nu e drept. Spune-i aşa, tu, prietenul meu, tu însuți fiind încă un bărbat atrăgător...

Eh bien, nu mai am acum prea multe de spus. Nu ştiu, Hastings, dacă ceea ce am făcut eu e drept sau nu. Nu... nu ştiu! Nu cred că omul trebuie să ia legea în propriile sale mâini.

Dar, pe de altă parte, *eu* sunt legea! La începutul carierei mele, când lucram în cadrul poliției belgiene, am împuşcat un criminal disperat care se urcase pe un acoperiş şi trăgea în oamenii de jos. În caz de necesitate se aplică legea marțială.

Luându-i viața lui Norton, am salvat alte vieți — vieți nevinovate. Dar încă nu ştiu... Poate aşa e drept, să nu ştiu... Am fost totdeauna atât de sigur... prea sigur chiar...

Însă acum sunt foarte umil şi zic ca un copilaş: „Nu ştiu..."

Cher ami, la revedere. Am luat de lângă patul meu şi le-am pus în altă parte tabletele de nitroglicerină. Prefer să mă abandonez în mâinile lui *Bon Dieu.* Poate că pedeapsa sau iertarea lui vor veni mai repede!

Prietene, nu vom mai „vâna" împreună. Prima noastră „vânătoare" aici a fost... şi ultima...

Am trăit zile frumoase.

Da, am trăit zile frumoase...

Sfârşitul manuscrisului lui Poirot.

(Nota finală aparținând căpitanului Arthur Hastings: Am terminat de citit... Încă nu pot crede toate acestea... Dar Poirot are dreptate. Ar fi trebuit să ştiu. Ar fi trebuit să ştiu când am văzut gaura glontelui atât de simetrică în mijlocul frunții.

Ciudat... tocmai mi-a trecut... mi-a trecut prin minte ce gândeam în dimineața aceea...

Semnul de pe fruntea lui Norton... era ca stigmatul lui Cain...)